

Jaarverslag 2025

Stichting Pensioenfonds Provisum

Juni 2026

stichting pensioenfonds
Provisum

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	4
KERNGEGEVENS (bedragen x € 1.000)	5
KARAKTERISTIEKEN VAN HET PENSIOENFONDS	6
ORGANISATIE	9
BESTUURSVERSLAG	15
VERSLAG VAN HET BESTUUR OVER 2025	16
TOEZICHT	24
UITVOERINGSKOSTEN	25
FINANCIËEL	29
UITVOERING PENSIOENREGELINGEN EN PREMIE	32
BELEGGINGEN VOOR RISICO VAN HET PENSIOENFONDS	38
MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD BELEGGEN	44
BELEGGINGEN VOOR RISICO VAN DE DEELNEMER	47
RISICOMANAGEMENT	48
VOORUITBLIK	56
VERKLARING COMPLIANCE OFFICER	57
VERSLAG EN OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN EN REACTIE BESTUUR	58
SAMENVATTING RAPPORTAGE RAAD VAN TOEZICHT EN REACTIE BESTUUR	64
JAARREKENING	69
BALANS PER 31 DECEMBER 2025 NA RESULTAATBESTEMMING	70
STAAT VAN BATEN LASTEN 2025	71
KASSTROOMOVERZICHT	72
GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING EN RESULTAATBEPALING	73
RISICOBEBEERSING	81
TOELICHTING OP DE BALANS	87
NIET IN DE BALANS OPGENOMEN REGELINGEN EN VERPLICHTINGEN	94
VERBONDEN PARTIJEN	95
TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	96

BESTEMMING VAN HET RESULTAAT	104
GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM.....	104
ONDERTEKENING VAN DE JAARREKENING.....	105
OVERIGE GEGEVENS	106
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	107
ACTUARIËLE VERKLARING	117
BIJLAGEN.....	119
BIJLAGE 1: RELEVANTE NEVENFUNCTIES.....	120
BIJLAGE 2: INVENTARISATIE CODE PENSIOENFONDSEN	122
BIJLAGE 3: SFDR-BIJLAGE PENSIOENREGELING (ANNEX IV)	143
BIJLAGE 4: GEHANTEERDE BEGRIPPEN.....	156

VOORWOORD

In dit jaarverslag leggen wij verantwoording af over wat er afgelopen jaar speelde bij Stichting Pensioenfonds Provisum (verder te noemen Provisum of het pensioenfonds).

Financiële situatie

Allereerst geven wij graag een korte toelichting op de financiële situatie van het pensioenfonds. De beleggingen hebben in 2025 een licht negatief rendement behaald van 0,2%. Dit negatieve rendement is te wijten aan de matching portefeuille die in 2024 opgehoogd was om de dekkingsgraad te beschermen. De matching portefeuille is ingericht om de rentegevoeligheid af te dekken en bestaat uit staatsobligaties en renteswaps. Als de rente stijgt, daalt de waarde van de matchingportefeuille. Echter, aan de andere kant van de balans worden de pensioenverplichtingen lager door een stijging van de rente. Dit zien we goed terug in de dekkingsgraad van het pensioenfonds. Deze is in 2025 verder verbeterd. De actuele maanddekkingsgraad is in 2025 gestegen van 146,0% naar 159,6%. De beleidsdekkingsgraad, het gemiddelde van de laatste 12 maanddekkingsgraden, is tevens gestegen in 2025 van 147,6% naar 152,8%. De beleidsdekkingsgraad is de financiële graadmeter van het fonds. Op basis hiervan is het besluit genomen om de pensioenen per 1 januari 2026 te verhogen met de prijsinflatie van 3,12%.

Wet toekomst pensioenen

In 2025 heeft het pensioenfonds wederom veel voorbereidingen getroffen voor de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Het bestuur trekt hierbij samen op met de werkgevers, ondernemingsraden en werknemersorganisaties, tezamen de sociale partners, om tot een nieuwe pensioenregeling te komen en om de bestaande pensioenen over te zetten naar deze nieuwe pensioenregeling. Sociale partners hebben de nieuwe pensioenregeling vastgelegd in een Transitieplan. Het pensioenfonds heeft dit Transitieplan beoordeeld en acht de nieuwe pensioenregeling en het overzetten van de bestaande pensioenen naar deze nieuwe pensioenregeling evenwichtig en uitvoerbaar. Hoe wij de nieuwe pensioenregeling gaan uitvoeren en de systemen hiervoor gereed maken, hebben wij uiteengezet in een Implementatieplan. Daarnaast hebben we in een Communicatieplan aangegeven hoe we hierover gaan communiceren. Bij de totstandkoming van de beoordeling van de nieuwe pensioenregeling door het bestuur en de totstandkoming van de genoemde documenten zijn ook de Raad van Toezicht (RvT) en het verantwoordingsorgaan (VO) betrokken geweest.

De beoordeling van onze plannen door De Nederlandsche Bank (DNB) en de gesprekken hierover kostten in 2025 veel tijd. Hierdoor is de eerder beoogde overgangdatum van 1 januari 2026 uitgesteld naar 1 juni 2026. Een zorgvuldige en evenwichtige overgang vergt nu eenmaal veel voorbereiding. Inmiddels heeft DNB aangegeven geen bezwaar te hebben tegen het omzetten van de huidige pensioenen naar de nieuwe regeling (invaren) en zijn alle deelnemers eind april 2026 geïnformeerd over het verwachte pensioen in de nieuwe pensioenregeling door middel van een persoonlijke brief.

Het zijn en blijven voorlopig intensieve tijden voor de personen die betrokken zijn bij het pensioenfonds. Graag bedanken wij iedereen die zich in 2025 voor het pensioenfonds heeft ingezet.

Huizen, 11 juni 2026

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Provisum

KERNGEGEVENS (bedragen x € 1.000)

	2025	2024	2023	2022	2021
Aantallen verzekerden per einde jaar:					
Actieve deelnemers met nog niet ingegaan pensioen	2.279	2.299	2.180	2.317	2.262
Gewezen deelnemers met premievrije aanspraken (slapers)	3.924	4.081	3.942	3.918	5.177
Pensioengerechtigden	3.036	2.978	2.936	2.931	2.901
Totaal	9.239	9.358	9.058	9.166	10.340
Indexatie					
Indexatie ingegane pensioenen, opgebouwde pensioenen in de middelloonregeling en premievrije pensioenen per 1-1 volgend boekjaar	3,12%	3,14%	0,00%	14,33%	3,42%
Totale achterstand indexatie ten opzichte van de ambitie	0,00%	0,00%	0,00%	0,0%	0,0%
Pensioenuitvoering					
Feitelijke premie	7.765	7.495	7.240	6.053	11.487
Kostendekkende premie (actuarieel)	14.753	14.043	13.009	17.101	16.173
Kostendekkende premie (gedempt)	12.778	12.641	15.062	13.310	11.487
Premiedekkingsgraad	55%	54%	53%	30%	78%
Premiekorting	5.013	5.146	7.822	7.257	0
Uitvoeringskosten pensioenen	2.882	2.549	2.332	1.963	1.952
Uitvoeringskosten per deelnemer	€ 434	€ 386	€ 365	€ 299	€ 302
Pensioenuitkeringen	49.427	48.964	49.379	43.569	42.474
Vermogenssituatie en solvabiliteit					
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds*	844.012	956.388	966.109	948.929	1.146.350
Voorziening operationele kosten*	27.783	31.477			
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van de deelnemers	26.914	26.840	22.892	18.888	21.059
Totaal eigen vermogen	535.772	466.983	431.481	372.064	547.962
Vereist eigen vermogen	126.309	138.566	154.526	159.625	175.431
Minimaal vereiste dekkingsgraad	103,9%	104,0%	104,0%	104,0%	104,0%
Vereiste dekkingsgraad volgens FTK (evenwichtswaarde)	114,1%	113,7%	115,6%	116,5%	115,0%
Dekkingsgraad	159,6%	146,0%	143,6%	138,4%	146,9%
Beleidsdekkingsgraad	152,8%	147,6%	143,9%	151,1%	142,8%
Reële dekkingsgraad**	131,1%	129,0%	124,9%	135,0%	133,5%
Beleggingen					
Beheerd vermogen door AFAM***	1.405.832	1.453.875	1.397.749	1.321.100	1.684.700
Rendement (na kosten)	-0,2%	7,2%	9,4%	-19,7%	4,4%
Kosten vermogensbeheer (incl. transactiekosten)	5.476	5.217	6.043	6.712	8.573
Kosten vermogensbeheer als % van gemiddeld belegd vermogen (incl. transactiekosten)	0,38%	0,37%	0,45%	0,46%	0,52%
Beleggingen voor risico deelnemers	26.914	26.840	22.892	18.888	21.059

* Met ingang van 1 januari 2025 wordt de voorziening voor operationele kosten afzonderlijk gepresenteerd. Deze wijziging is retrospectief toegepast per 1 januari 2024.

** Met ingang van 2023 worden de kasstromen die betrekking hebben op de indexatie verdisconteerd met een nettorendement op zakelijke waarden van 5,2% (tot 2023 was dit 5,6%).

*** In 2021 was dit exclusief de overige vorderingen en schulden.

KARAKTERISTIEKEN VAN HET PENSIOENFONDS

Profiel

Stichting Pensioenfonds Provisum is een ondernemingspensioenfonds, opgericht in 1943 en gevestigd in Amsterdam. Het voert de pensioenregelingen voor C&A Nederland B.V. en voor de door C&A aangewezen vennootschappen of rechtspersonen uit. Eind 2025 waren de volgende vennootschappen en rechtspersonen bij Provisum aangesloten:

- C&A Nederland B.V.
- Anthos Fund & Asset Management B.V.
- Anthos Private Wealth management B.V.
- Sub Tecto B.V. (voorheen COFRA Amsterdam B.V.)
- COFRA Amsterdam C.V. (voorheen Anthos Amsterdam C.V.)
- Porticus Amsterdam C.V.
- Redevco B.V.
- Redevco Nederland B.V.
- Redevco Living B.V.
- Fashion for Good B.V.
- Caresco B.V.
- Laudes B.V.
- Philanthropy Support B.V.

Het bestuur is in zijn besluitvorming geheel onafhankelijk van C&A en de overige aangesloten vennootschappen en rechtspersonen.

De medewerkers van het pensioenfonds nemen eveneens deel in de door het pensioenfonds uitgevoerde pensioenregelingen.

Missie en visie

Het fonds beschikt over een missie, visie en strategie die de leidraad vormen in de beleidskeuzes van het fonds. Periodiek wordt uitgebreid stilgestaan bij deze missie, visie en strategie en waar nodig aangepast.

Missie: het uitvoeren van de pensioenregelingen, gebaseerd op solidariteit zoals deze tussen de werkgevers en (gewezen) werknemers zijn overeengekomen. Kernwaarden hierbij zijn:

Betrouwbaarheid

Provisum heeft een integer professioneel bestuur en beheert het vermogen zorgvuldig. De deelnemers staan voor ons centraal, maar wij wegen bij iedere beslissing de belangen van alle stakeholders evenwichtig mee.

Verantwoord

Provisum streeft ernaar om met de beleggingen -binnen de mogelijkheden- een positieve bijdrage te leveren aan de samenleving.

Transparantie

Provisum communiceert transparant over (de uitvoering van) de pensioenregelingen, de financiële positie van het fonds, de risico's en overige relevante zaken op de website, in het Pensioenbericht en in het jaarverslag.

Kostenbewust

Provisum let op de kosten en probeert zo efficiënt mogelijk te werken. We denken altijd na over verbeteringen.

Visie: het beleid van het pensioenfonds is gericht op een toekomstbestendige en betrouwbare uitvoering van de pensioenregelingen binnen de wettelijke kaders en tegen een verantwoorde premie. Er wordt naar gestreefd om de koopkracht van de deelnemers in stand te houden door middel van het behalen van voldoende rendement op de beleggingen tegen een aanvaardbaar risico. Het beleggingsbeleid wordt zo veel als mogelijk duurzaam ingevuld waarbij prioriteit gegeven wordt aan het behalen van rendement. Het is belangrijk om met de deelnemers en werkgevers op heldere wijze te communiceren, om hen te ontzorgen en te helpen om de juiste pensioenkeuzes te maken en inzicht te geven in de risico's, rechten en koopkracht.

Het fonds geeft uitvoering aan de pensioenregelingen zoals overeengekomen in de pensioenuitvoeringsovereenkomst met de werkgever. Deze uitvoering bestaat o.a. uit het beleggen van het beschikbare vermogen, het administreren van de pensioenaanspraken, het doen van uitkeringen en het informeren van belanghebbenden. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de uitvoering en houdt de regie over de werkzaamheden van het fonds. De pensioenreglementen en de uitvoeringsovereenkomst zijn beschikbaar op de website van Provisum.

Strategie

In 2024 zijn de volgende strategische aandachtspunten benoemd voor 2025 en daarna:

1. Transitie- en implementatie Wet toekomst pensioenen (Wtp) met alle daarmee gemoeide aspecten zoals het besluitvormingsproces, governance, risicobereidheid, transitieplan en de daarbij behorende berekeningen, acceptatie opdracht, evenwichtigheid, implementatieplan, risicobeheer en beheersmaatregelen, IT, administratie, datakwaliteit, vermogensbeheer, communicatieplan en tijdstip van invaren.
2. Risico van de afhankelijkheid van externe partijen qua kennis en control
3. Kennis en betrokkenheid van sociale partners
4. Beschikbaarheid van tijd en kennis bij het bestuur
5. Continuïteit van het fonds vanuit werkgevers perspectief

De sleutelfunctiehouder risicobeheer rapporteert op kwartaalbasis over de stand van zaken per aandachtspunt. Hieronder volgt een korte weergave per aandachtspunt.

Ad. 1 Transitie en implementatie Wtp

Sociale partners hebben begin 2025 een Transitieplan opgesteld en Provisum gevraagd om de nieuwe pensioenregeling uit te voeren en de opgebouwde pensioenaanspraken in te varen. Het pensioenfonds heeft het Transitieplan onder andere beoordeeld op evenwichtigheid en de opdracht aanvaard. Vervolgens heeft het pensioenfonds in het Implementatieplan uiteengezet hoe het invulling gaat geven aan de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling. Het volledige invaardossier is eind maart 2025 bij De Nederlandsche Bank (DNB) ingeleverd. Tegelijkertijd is het Communicatieplan inzake de nieuwe pensioenregeling bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM) ingeleverd.

Er is in 2025 dus wederom veel aandacht en tijd gestoken in het Wtp traject. Er zijn een aantal extra vergaderingen geweest en er hebben meerdere gesprekken met DNB

plaatsgevonden over de transitie en de evenwichtigheid. Met name de discussie met DNB over de evenwichtigheid heeft ervoor gezorgd dat de eerdere beoogde ingangsdatum van 1 januari 2026 niet is gehaald. De nieuwe ingangsdatum is 1 juni 2026. Op 15 april 2026 heeft DNB het pensioenfonds geïnformeerd dat het heeft besloten om geen verbod tot waardeoverdracht op te leggen als bedoeld in artikel 150m, tweede lid, Pw. Dit betekent dat het pensioenfonds de huidige opgebouwde pensioenen kan omzetten naar de nieuwe pensioenregeling (invaren).

Ad. 2 Risico van afhankelijkheid van externe partijen

Met name met betrekking tot bepaalde projecten wordt gebruik gemaakt van externe partijen zoals bij de implementatie en het maken van de berekeningen voor de nieuwe pensioenregeling en de implementatie van de Europese verordening Digital Operational Resilience Act (DORA). Het is belangrijk dat bepaalde kennis en ervaring ook binnen het bestuur en/of het pensioenbureau geborgd wordt. Hier is veel aandacht voor. Ontwikkelingen zoals DORA helpen het fonds om verder in control te komen.

Ad. 3 Kennis en betrokkenheid van sociale partners

Begin 2024 ervaarde het bestuur de kennis en betrokkenheid vanuit sociale partners nog als een aandachtspunt. Maar door het transitietraject en de vele overleggen die hierover hebben plaatsgevonden is de kennis en betrokkenheid van sociale partners inmiddels sterk verbeterd.

Ad. 4 Beschikbaarheid van tijd en kennis bestuursleden

Aangezien de meeste bestuursleden naast hun functie bij het pensioenfonds ook nog een baan hebben bij één van de aangesloten werkgevers kan dit nog wel eens wringen qua tijd, met name in deze transitieperiode waar regelmatig extra vergaderingen werden ingepland. Het pensioenfonds heeft waar nodig externe ondersteuning ingehuurd. Nu het einde in zicht is, zou de werkdruk weer moeten normaliseren.

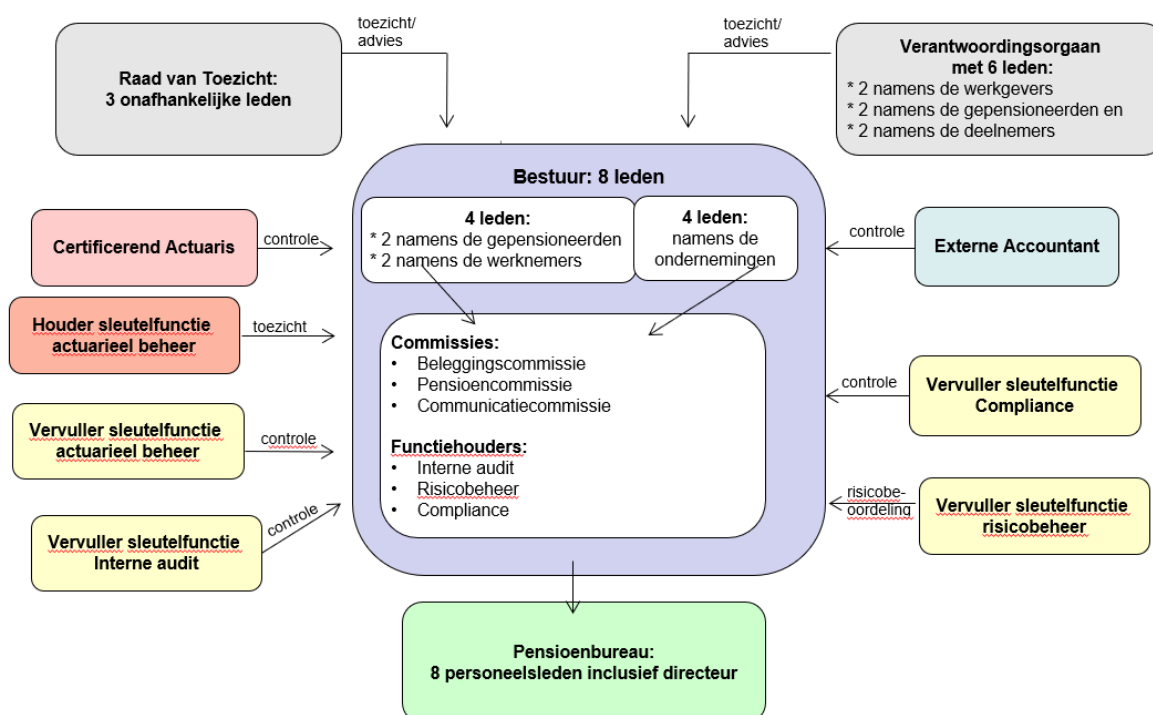
Het (op peil houden van het) kennisniveau is een continu aandachtspunt. Bestuursleden volgen regelmatig (externe) opleidingen om de kennis te verbreden.

Ad 5 Continuïteit van het fonds vanuit werkgevers perspectief

De werkgevers hebben ervoor gekozen om de transitie en de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling door Provisum uit te laten voeren. Dit onderwerp wordt na de transitie opportuun.

ORGANISATIE

Organigram eind 2025

Bestuur

Het bestuur is belast met het besturen van het pensioenfonds en is paritair samengesteld. Het bestaat uit vier leden namens de vennootschappen en vier leden namens deelnemers en gepensioneerden.

De samenstelling van het bestuur per 31 december 2025 is als volgt:

	M / V	Geb. jaar	Vertegenwoordiging	Lid van bestuur sinds	Einde zittingstermijn
Remco Gerlof	M	1970	namens vennootschappen	06-06-2025	06-06-2029*
Linda ten Broeke (voorzitter)	V	1974	namens vennootschappen	16-02-2018	16-02-2026
Madelon Flint	V	1964	namens vennootschappen	21-04-2023	21-04-2027*
Vacature			namens vennootschappen		
Leon Dijkstra	M	1989	namens deelnemers	22-04-2022	22-04-2026*
Makkie Konijn	M	1962	namens deelnemers	06-11-2020	06-11-2028
Ricardo Scholman	M	1962	namens gepensioneerden	16-09-2024	16-09-2028*
Vacature			namens gepensioneerden		

* Nog herbenoembaar voor een bestuurstermijn van 4 jaar.

Eind 2025 was er sprake van twee vacatures. Er is reeds voorzien in personen voor deze vacatures, maar die waren eind 2025 nog niet formeel als bestuurslid benoemd. Inmiddels is Arie Tervoort op 23 januari 2026 benoemd als bestuurslid na akkoord van DNB. Anoek Bastiaens loopt voor de andere vacature mee als aspirant bestuurslid. Vanwege het vertrek van Leon Dijkstra bij C&A loopt er nog een aspirant bestuurslid mee, namelijk Bart Schol. Leon blijft aan als bestuurslid tot het moment dat Bart formeel zijn rol kan overnemen als bestuurder.

De tweede termijn van Linda ten Broeke zou in februari 2026 aflopen. Omdat zij als voorzitter van het fonds nauw betrokken is bij de overgang naar de nieuwe pensioenregeling en bij de discussies hierover met DNB heeft zij zich bereid verklaard om tot eind 2026 aan te blijven. Het bestuur maakt graag gebruik van haar aanbod en heeft Linda inmiddels herbenoemd tot eind 2026. Wel is gestart met de zoektocht naar een vervanger en een nieuwe voorzitter.

Dagelijks Bestuur

Het dagelijks bestuur is belast met de dagelijkse leiding van het pensioenfonds en wordt gevormd door de voorzitter, de directeur, de adjunct-directeur en een tweede bestuurslid. De taken en werkwijze van het Dagelijks Bestuur zijn vastgelegd in het Reglement Dagelijks Bestuur.

Bestuurscommissies

Het bestuur laat zich ondersteunen door het Dagelijks Bestuur en drie permanente commissies, te weten: de beleggingscommissie, de pensioencommissie en de communicatiecommissie.

De commissies bestaan uit minimaal één bestuurslid en eventueel een externe adviseur en worden ondersteund door minimaal één vertegenwoordiger van het pensioenbureau. De taak van de commissies is om het bestuur op betreffende deelterreinen gevraagd en ongevraagd te adviseren over het te voeren beleid, voorstellen te formuleren om het beleid waar nodig of gewenst aan te passen en na goedkeuring door het bestuur toe te zien op de implementatie van de genomen besluiten van het bestuur, inclusief het eventueel doorvoeren van de wijzigingen in fondsdocumenten. Daarvoor wordt o.a. van de commissies verwacht dat zij zich voortdurend op de hoogte houden van de wettelijke voorschriften en aanbevelingen op de verschillende deelgebieden. Daarnaast hebben ze als taak de besluitvorming binnen het bestuur voor te bereiden, de voorstellen binnen het bestuur toe te lichten en toe te zien op de aan de commissies toegewezen deelterreinen. De taken en werkwijze van de commissies zijn vastgelegd in het Reglement Commissies.

De personele invulling van het dagelijks bestuur en de commissies is per ultimo 2025 als volgt:

Dagelijks Bestuur	Pensioen-commissie	Beleggings-commissie	Communicatie-Commissie
Linda ten Broeke Remco Gerlof	Arie Tervoort Madelon Flint	Ricardo Scholman	Makkie Konijn Leon Dijkstra Linda ten Broeke

Sleutelfuncties

Het bestuur heeft vier sleutelfuncties ingericht, te weten op de gebieden van interne audit, risicobeheer, compliance en actuariel beheer. De sleutelfuncties hebben een controlerende en in voorkomende gevallen adviserende rol en moeten onafhankelijk functioneren van de uitvoerende werkzaamheden waarop zij toezien resp. die zij controleren.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen een houder van een sleutelfunctie en een vervuller van een sleutelfunctie. De houder is een natuurlijk persoon die eindverantwoordelijk is voor de uitoefening van de taken die vallen onder de desbetreffende sleutelfunctie. De vervuller is een organisatie die betrokken is bij de uitvoering van de taken die vallen onder de sleutelfunctie. Het fonds heeft de sleutelfuncties eind 2025 als volgt ingericht:

Sleutelfunctie	Houder	Vervuller
Risicobeheer	Madelon Flint (bestuurslid)	AethiQs
Interne audit	Remco Gerlof (bestuurslid)	Baker Tilly
Compliance	Leon Dijkstra (bestuurslid)	TriVu
Actuariel beheer	Martin Wouda / Aon (tevens certificerend actuaris)	Aon

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het door het bestuur gevoerde beleid en de beleidskeuzes voor de toekomst. Jaarlijks stelt het verantwoordingsorgaan een oordeel op over het handelen van het bestuur. U leest dit oordeel over 2025 verderop in dit jaarverslag.

De taken en verantwoordelijkheden van het verantwoordingsorgaan zijn vastgelegd in de statuten en in het Reglement verantwoordingsorgaan. Daarin is eveneens geregeld dat het verantwoordingsorgaan het recht heeft om advies uit te brengen aan het bestuur over onderwerpen die in de Pensioenwet zijn vastgelegd. In 2025 heeft het verantwoordingsorgaan onder meer advies uitgebracht over de volgende onderwerpen:

- Advies over het voorgenomen besluit tot invaren van de opgebouwde pensioenen;
- Advies over het voorgenomen besluit tot invaren van de opgebouwde kapitalen bij ABN AMRO;
- De uitvoeringsovereenkomst 2026.

Tevens is het Communicatieplan Wtp gedeeld met het verantwoordingsorgaan. Ook is het verantwoordingsorgaan betrokken geweest bij de procedure voor de benoeming van een nieuw lid van de raad van toezicht en heeft het een bindende voordracht gedaan voor de benoeming van Lieske van den Bosch als lid van de raad van toezicht.

De samenstelling van het verantwoordingsorgaan is per ultimo 2025 als volgt:

	M / V	Geb. jaar	Vertegenwoordiging	Lid sinds	Einde zittingstermijn
Jelle ter Laak	M	1971	namens vennootschappen	feb. 2023	feb. 2027*
Bas Hazenbos	M	1975	namens vennootschappen	feb. 2025	feb. 2029*
Esther Pennings	V	1981	namens deelnemers	april 2021	april 2029
Francoise Schoordijk	V	1966	namens deelnemers	jan. 2020	jan. 2028
Dick Vos	M	1951	namens gepensioneerden	feb. 2024	feb. 2028*
Ward Linthorst	M	1955	namens gepensioneerden	Aug. 2024	Aug. 2028*

* Nog herbenoembaar voor een termijn van 4 jaar.

Raad van toezicht

Het interne toezicht wordt bij Provisum uitgevoerd door een raad van toezicht. Deze heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De raad van toezicht staat het bestuur ook met raad terzijde. De taken en bevoegdheden van de raad van toezicht zijn vastgelegd in de statuten, in het Reglement raad van toezicht en in afzonderlijke opdrachtbevestigingen. De raad van toezicht legt verantwoording af over de uitvoering van haar taken aan het verantwoordingsorgaan. De bevindingen van de raad van toezicht zijn verderop in dit jaarverslag opgenomen.

In de raad van toezicht zitten de volgende personen per ultimo 2025:

	M/V	Geb. jaar	Lid sinds	Benoemd tot
Lieske van den Bosch	V	1973	oktober 2025	oktober 2028*
Ingrid Hermans	V	1971	november 2024	november 2027*
Haitse Hoos (voorzitter)	M	1968	juni 2024	juni 2027*

* Nog herbenoembaar voor maximaal drie jaar.

Leden van de raad van toezicht worden voor een periode van drie jaar benoemd met een jaarlijkse verlengingsmogelijkheid tot maximaal nog eens drie jaar. In 2025 is afscheid genomen van Fridoline van Binsbergen-Stierum. Zij is opgevolgd door Lieske van den Bosch.

Pensioenbureau

Aan het pensioenfonds is een pensioenbureau verbonden. De medewerkers van het pensioenbureau zijn in dienst van het fonds en belast met de uitvoering van de pensioenregeling(en) en ondersteunende werkzaamheden ten behoeve van het bestuur en de bestuurscommissies. Het pensioenbureau staat onder leiding van de directeur die benoemd wordt door het bestuur. De directeur rapporteert op kwartaalbasis over de werkzaamheden aan het bestuur. De oud-voorzitter, Gert Jan Pieters, is begin 2025 als projectleider Wtp aangesteld. Hij is halverwege 2025 gestopt als projectleider maar staat

nog op de loonlijst van het pensioenbureau vanwege andere werkzaamheden die hij verricht voor het pensioenfonds. De bezetting van het pensioenbureau ziet er eind 2025 als volgt uit:

	Geb. jaar	Functie
Marry Dijkstra	1974	Secretaresse/ management assistent
Natascha Endema	1971	Senior beleidsmedewerker/ adjunct directeur
Joost van Engers	1960	Directeur
Melinda Onrust	1973	Actuarieel medewerker
Gert Jan Pieters	1951	Projectmanager Wtp
Diana Roodt	1968	Administratief medewerker
Henk Spitteler	1960	Administratief medewerker
Henri van Unen	1966	Actuarieel medewerker

Vermogensbeheerder

Het bestuur laat het beheer van de beleggingen van het fonds door de vermogensbeheerder Anthos Fund & Asset Management BV (AFAM) uitvoeren. AFAM beschikt over een uitgebreide beleggingsdeskundigheid en over goede contacten met tal van beleggingsprofessionals. De backoffice is door AFAM uitbesteed aan Caceis. De tot 1 juli 2024 opgebouwde kapitalen bij ABN AMRO Pension Services worden belegd door ABN AMRO.

Privacy Officer

Als privacy officer is TriVu, in de persoon van Harmen Pullen, benoemd. De privacy officer ondersteunt het bestuur bij de naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de naleving.

Compliance Officer (vervuller sleutelfunctie compliance)

De compliance officer heeft als hoofdtaak het controleren van en dienen als vraagbaak ten aanzien van de naleving van wet- en regelgeving en de gedragscode van het pensioenfonds. Als compliance officer van het pensioenfonds is TriVu, in de persoon van Harmen Pullen, benoemd.

Riskmanager (vervuller sleutelfunctie risicobeheer)

Op het gebied van risicobeheer wordt beoogd dat Provisum een totaalbeeld heeft van de verschillende risico's waaraan het pensioenfonds wordt blootgesteld. De vervuller van de sleutelfunctie risicobeheer heeft hierin een ondersteunende rol. Het bestuur heeft AethiQs, in de persoon van Steven Verschuren, als vervuller van de sleutelfunctie risicobeheer benoemd. De ondersteuning van AethiQs bestaat o.a. uit de volgende activiteiten:

- Ondersteunen bij 2^e lijn opinie: geven van een risico-oordeel bij belangrijke beleidsvoorstellen.
- Schrijven van het kwartaalrapport ten behoeve van het bestuur.
- Risk-to-risk meetings houden met de 2^e lijn van de belangrijkste uitbestedingspartners van Provisum.

Interne auditor (vervuller sleutelfunctie interne audit)

De vervuller van de sleutelfunctie interne audit maakt gebruik van interne audits bij het beoordelen, monitoren en rapporteren over de opzet, het bestaan en de werking (adequaatheid en doeltreffendheid) van de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere bedrijfsvoering van het pensioenfonds. Als vervuller van de interne auditfunctie heeft het pensioenfonds Baker Tilly benoemd.

Certificerend actuaris (tevens houder en vervuller sleutelfunctie actuariel beheer)

De certificerend actuaris beoordeelt de financiële positie van het fonds en beschrijft zijn bevindingen in het rapport van de certificerend actuaris. Voor het verslagjaar 2025 is Martin Wouda van Aon Nederland CV aangesteld als certificerend actuaris. Hij is tevens houder en vervuller van de sleutelfunctie actuariel beheer en rapporteert op kwartaalbasis.

Adviserend actuaris

De adviserend actuaris adviseert het pensioenfonds in pensioen-technische aangelegenheden en stelt het actuariel rapport op. Als adviserend actuaris is Mark van de Velde aangewezen. Hij is werkzaam bij Aon Nederland CV.

Externe accountant

De accountant controleert jaarlijks de administratie van het pensioenfonds, waaronder de jaarrekening en de staten voor De Nederlandsche Bank N.V. (DNB). Voor het jaarverslag 2025 is Rick Gosen van EY Accountants B.V. de controlerend accountant.

VERSLAG VAN HET BESTUUR OVER 2025

Vergaderingen en besluiten

Het bestuur heeft 17 keer vergaderd in 2025. Daarnaast zijn er in verband met de nieuwe pensioenregeling drie bijpraatsessies geweest waarvan één een terugkoppeling van een gesprek met DNB was. De gebruikelijke tweedaagse bijeenkomst van het bestuur heeft plaatsgevonden in juni.

In de bestuursvergaderingen zijn onder andere de volgende besluiten genomen:

- Het vaststellen van het jaarverslag over het jaar 2024;
- Het vaststellen van een aantal documenten voor de implementatie van de nieuwe pensioenregeling en voor het invaren van de opgebouwde pensioenen, waaronder het Implementatieplan en een addendum hierop, en de opdrachtaanvaarding voor sociale partners.
- Het wijzigen van verschillende documenten, o.a. de SIRA, de Abtn en het IT-beleid;
- Het verhogen van de pensioenen per 1-1-2026 met 3,12%;
- Het verlenen van een premiekorting aan de werkgevers in 2026.

Tijdens de tweedaagse is o.a. stilgestaan bij het beleggingsbeleid van de nieuwe pensioenregeling en Artificial Intelligence.

Evenwichtige belangenafweging

Indexatie en premiekorting

Bij het besluit inzake het verhogen van de pensioenen en het verlenen van de premiekorting aan de werkgevers zijn de belangen van alle stakeholders evenwichtig afgewogen en is er gehandeld conform vastgelegd beleid. De pensioenen zijn met 3,12% verhoogd per 1 januari 2026. Over het indexatiebesluit is uitgebreid gecommuniceerd door middel van de digitale nieuwsbrief en op de website. De gepensioneerden zijn in januari 2026 persoonlijk op de hoogte gebracht door middel van een persoonlijke brief. De deelnemers en gewezen deelnemers worden nog persoonlijk op de hoogte gebracht door middel van de begeleidende brief bij hun jaarlijks pensioenoverzicht.

Evenwichtigheid van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel

Sociale Partners hebben aan Provisum de opdracht gegeven om de nieuwe pensioenregeling in het nieuwe pensioenstelsel uit te voeren. Deze opdracht staat nader omschreven in het door Sociale Partners opgestelde transitieplan. In het kader van de opdrachtaanvaarding is door het bestuur van het pensioenfonds beoordeeld of de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, zoals omschreven in het transitieplan, evenwichtig is. Daarbij gaat het over de beoordeling van de evenwichtigheid van de transitie in zijn geheel, dus inclusief invaren en de compensatieregeling. Het bestuur heeft daarbij beoordeeld of de transitie in zijn geheel niet leidt tot onevenredig nadelige gevolgen voor (groepen) deelnemers. Het bestuur heeft de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel als evenwichtig beoordeeld. Een nadere toelichting heeft het bestuur vastgelegd in een uitgebreide notitie en in het Implementatieplan.

Verder is er in het jaar 2025 aandacht besteed aan de hiernavolgende onderwerpen.

Wet toekomst pensioenen

Op 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen (Wtp) in werking getreden. Pensioenfondsen krijgen tot 1 januari 2028 de tijd om hun pensioenregelingen aan te passen aan de nieuwe pensioenregels.

Gemaakte keuzes

Begin 2025 hebben werkgevers en ondernemingsraden (sociale partners) afspraken vastgelegd in een transitieplan dat eind januari 2025 aan het fonds is aangeboden. Sociale partners hebben het fonds verzocht om een solidaire premieregeling uit te voeren en de opgebouwde en ingegane pensioenen over te dragen naar de nieuwe pensioenregeling, ook wel invaren genoemd.

Op 28 maart 2025 heeft het bestuur, na advies van het verantwoordingsorgaan en de goedkeuring van de raad van toezicht, besloten om:

- uitvoering te geven aan de nieuwe pensioenregeling;
- het verzoek van Sociale Partners om de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in de nieuwe pensioenregeling in te varen, te honoreren; en
- de bestaande opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten door middel van een interne collectieve waardeoverdracht volgens artikel 150m PW in te brengen in de nieuwe pensioenregeling.

Begin april 2025 is het door het fonds verplicht op te stellen Implementatieplan en Communicatieplan ingediend bij De Nederlandsche Bank (DNB) respectievelijk de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

De beoogde ingangsdatum van de nieuwe pensioenregeling was 1 januari 2026. In de loop van 2025 werd duidelijk dat de beoordeling van de plannen door DNB meer tijd kostte. Daarom is de ingangsdatum van 1 januari 2026 losgelaten. Alle deelnemers zijn hier in oktober 2025 over geïnformeerd. In eerste instantie is er geen nieuwe ingangsdatum gecommuniceerd. Maar nadat de discussie met DNB de goede kant op ging, is in de digitale nieuwsbrief, het Pensioenbericht, van half maart 2026 een nieuwe beoogde ingangsdatum van 1 juni 2026 gecommuniceerd met de deelnemers. Er is begin 2026 hard gewerkt om toe te werken naar deze datum. Op 15 april 2026 is de invaarsbeslissing van DNB ontvangen. En in de bestuursvergadering van 17 april 2026 heeft het bestuur uitgesproken voldoende comfort te hebben met de datum van 1 juni en besloten om per 1 juni 2026 van start te gaan met de nieuwe pensioenregeling en de opgebouwde pensioenen om te zetten naar de nieuwe pensioenregeling.

IT en administratiesysteem

Met de IT-serviceprovider, Lumera B.V., is het traject inzake de 'digital twin' voortgezet. Er is verdere ervaring opgedaan met deze tweede database die de effecten van de solidaire premieregeling voor het pensioenfonds op deelnemersniveau kan doorrekenen. Begin 2026 is de invaarmethodiek in het administratiesysteem vastgelegd. Zo kan bij de overgang een vergelijking worden gemaakt tussen de huidige pensioenaanspraken en de verwachte pensioenen op basis van de nieuwe pensioenregeling.

Datakwaliteit

In aanloop van de nieuwe pensioenregeling heeft Provisum onderzoek gedaan naar de datakwaliteit bij het fonds. De datakwaliteit is belangrijk voor een juiste omzetting van de

huidige pensioenen naar de pensioenvermogens in het nieuwe stelsel. Het dossier datakwaliteit is reeds in 2024 afgerond en akkoord bevonden door DNB.

Communicatie

De communicatie met de deelnemers over de nieuwe pensioenregeling is vastgelegd in een wettelijk vereist communicatieplan. Dit plan is begin april 2025 ingediend bij de AFM. Op 25 maart 2025 is in een webinar uitleg gegeven over de nieuwe pensioenregeling en is tevens terug te zien op het speciale deel van de website dat ingericht is voor informatie over de nieuwe pensioenregeling. Er is een samenvatting van het Transitieplan gemaakt. Deze samenvatting en enkele animatiefilmpjes zijn ook op de website geplaatst.

In maart en oktober 2025 zijn twee nieuwsbrieven over de nieuwe pensioenregeling uitgebracht. Daarnaast is in de digitale nieuwsbrief, het Pensioenbericht, ook meerdere keren aandacht besteed aan de nieuwe pensioenregels. In mei 2025 is een uitnodiging voor deelname aan de tweede Pensioenbarometer verstuurd naar deelnemers. De Pensioenbarometer monitort de kennis en het sentiment van de nieuwe pensioenregeling onder de deelnemers en het meet de waardering van de pensioencommunicatie. Ten opzichte van de eerste meting die in september 2024 is gehouden, is er met name in de kennisvragen een verbetering te zien.

Ook zijn er verdere voorbereidingen getroffen om de transitiebrief voor de deelnemers op tijd gereed te hebben. Dit is een persoonlijke brief die elke deelnemers ontvangt met een vergelijking tussen de huidige pensioenaanspraak en het verwachte pensioen op basis van de nieuwe pensioenregeling.

Uitbesteding

Van uitbesteding is sprake indien het pensioenfonds op structurele basis kerndiensten of faciliteiten, welke deel uitmaken van het met de uitvoering van de pensioenregeling samenhangende of daaraan ondersteuning verlenende bedrijfsprocessen, door een derde laat uitvoeren. Processen kunnen worden uitbesteed, maar de eindverantwoordelijkheid blijft bij het bestuur liggen. Het beleid voor uitbesteding is vastgelegd in het Uitbestedingsbeleid.

Met de belangrijkste uitbestedingspartners, waaronder Anthos Fund & Asset Management BV (AFAM), zijn de afspraken vastgelegd in contracten en Service Level Agreements. De deelnemers- en pensioenadministratie van de uitkeringsregelingen wordt in eigen beheer uitgevoerd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het pensioenadministratiesysteem AxyLife van de onderneming Lumera. Voor de uitbetaling van de pensioenen wordt gebruik gemaakt van de excassomodule van AxyLife. Ook met Lumera zijn de afspraken vastgelegd in contracten en Service Level Agreements. De tot 1 juli 2024 opgebouwde kapitalen in de excedent- en vrijwillige pensioenregeling worden beheerd door ABN AMRO Independent Asset Management.

Van de belangrijkste uitbestedingspartners, Lumera B.V., AFAM en COFRA IT, zijn ISAE3402 of soortgelijke rapportages ontvangen. Dit zijn rapportages opgesteld door de uitbestedingspartijen, welke voorzien zijn van een assurance-rapport opgesteld door de service auditor van de uitbestedingsorganisatie. De rapportages worden door het fonds geanalyseerd en er wordt, indien nodig, nader overlegd met de uitbestedingspartner. Van ABN AMRO Independent Asset Management is over 2025 geen ISAE3402 rapportage ontvangen. Er is wel een ISAE3402 rapportage ontvangen van ABN AMRO Securities

Operations. Dit is de afdeling die voor AAPS en IAM de transacties uitvoert en de effecten bewaart.

Informatiebeveiliging en IT

In januari 2023 is de Europese Digital Operational Resilience Act (DORA) in werking getreden. Deze wetgeving moet de digitale weerbaarheid van financiële instellingen vergroten zodat IT-verstoringen en cyberaanvallen kunnen worden voorkomen, opgevangen en worden hersteld. Financiële ondernemingen dienden voor 17 januari 2025 aan de wetgeving te voldoen. Eind 2024 had het pensioenfonds de DORA geïmplementeerd. In 2025 heeft het pensioenfonds een onderdeel van de DORA, het informatieregister, moeten opsturen naar de DNB. Dit informatieregister is een gestandaardiseerde centrale database die alle contractuele overeenkomsten met IT-dienstverleners registreert en dat moet helpen om de informatiestromen beter te beheren.

Compliance, integriteit en beloningen

Het bestuur hecht grote waarde aan een integere bedrijfsvoering. Een integere bedrijfsvoering gaat verder dan het alleen voldoen aan de externe en interne wet- en regelgeving. Het gaat ook om het hebben van een cultuur waarin het vanzelfsprekend is dat de betrokkenen bij het pensioenfonds handelen in overeenstemming met de geldende maatschappelijke normen en interne regelgeving. Het bestuur laat zich hierbij ondersteunen door de sleutelfunctie compliance. Voor het invullen van de sleutelfunctie-ervuller compliance (compliance officer) is gekozen voor een externe en onafhankelijke partij, TriVu in de persoon van Harmen Pullen. Deze ziet toe op de naleving van wet- en regelgeving op het gebied van compliance en integriteit en op naleving van de gedragscode van het pensioenfonds. Een verklaring van de vervuller van de sleutelfunctie is verderop in dit bestuursverslag opgenomen.

De risico's op het gebied van integriteit inclusief een overzicht van de beheersmaatregelen zijn opgenomen in een Systematische Integriteitsrisicoanalyse (SIRA). Indien het bestuur van mening is dat een risico niet voldoende beheerst wordt, zal het onderzoek doen naar verbetering of uitbreiding van beheersmaatregelen. In 2025 is uitgebreid stilgestaan bij de verschillende scenario's en de scores die opgenomen zijn in de SIRA.

De ontwikkelingen in wet- en regelgeving worden door het bestuur nauwgezet gevolgd. Voor het fonds relevante wijzigingen worden geanalyseerd en de opvolging ervan wordt besproken in de bestuursvergaderingen. Het bestuur is niet bekend met overtredingen van wet- en regelgeving door het fonds.

Gedragscode

Alle aan Provisum verbonden personen hebben door middel van ondertekening van de jaarlijkse verklaring aangegeven dat zij zich in 2025 aan de regels in de gedragscode hebben gehouden.

Beloningsbeleid

Het bestuur voert een beheerst en transparant beloningsbeleid dat te vinden is op de website van Provisum. De beloning van de leden van het bestuur en het verantwoordingsorgaan van het fonds is gerelateerd aan de taken en verantwoordelijkheden alsmede de tijdsbesteding. Een bestuurslid wordt geacht een dag per week (= 0,2 FTE) te besteden aan het besturen van het pensioenfonds. Als beloning voor deze bestuurswerkzaamheden was in 2025 een normbedrag vastgesteld van

€ 18.222 bruto per jaar (op basis van 0,2 FTE).

Indien het normbedrag hoger is dan het salaris uit hoofde van het dienstverband met een van de aangesloten werkgevers (op basis van 0,2 FTE), ontvangt het desbetreffende lid een vergoeding van het verschil vanuit het pensioenfonds. Pensioengerechtigde leden van het bestuur en verantwoordingsorgaan die niet in loondienst zijn bij een van de aangesloten werkgevers ontvangen het normbedrag. Een lid van de raad van toezicht ontvangt een bedrag van € 13.000 bruto per jaar en de voorzitter € 16.500 bruto per jaar.

Functioneren bestuur

Het eigen functioneren is voor het bestuur een continu aandachtspunt. Het bestuur evalueert jaarlijks het functioneren als geheel, soms op onderdelen, en het functioneren van de individuele bestuursleden. In 2025 is dit op verschillende manieren gebeurd, namelijk:

- Individuele einde jaargesprekken tussen de voorzitter en de bestuursleden afzonderlijk (februari/maart 2025).
- Evaluatie functioneren en geschiktheid bestuur en evaluatie van de bestuursvergaderingen (tijdens tweedaagse sessie, juni 2025).

Over het algemeen zijn de bestuursleden tevreden over de vergaderingen, de voorbereiding en de sfeer tijdens de vergaderingen.

Privacy

Provisum leeft de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen (hierna: Gedragslijn) na. Deze Gedragslijn beschrijft hoe de pensioensector persoonsgegevens verwerkt en maakt aan alle deelnemers duidelijk hoe er omgegaan wordt met hun gegevens. Dit betekent o.a. dat het fonds:

- Alleen persoonsgegevens verzamelt voor welbepaalde en uitdrukkelijk omschreven doeleinden en deze heeft vastgelegd in een verwerkingsregister;
- Alleen verwerkingen van persoonsgegevens doet die noodzakelijk zijn (minimale gegevensverwerking);
- Een functionaris gegevensbescherming heeft;
- De rechten respecteert van betrokkenen (inzage, correctie, gegevenswissing, beperking en overdraagbaarheid);
- Een beleid inzake bewaartermijnen heeft;
- Een privacyverklaring op de website heeft gepubliceerd waarin o.a. de rechten van betrokkenen zijn vermeld;
- Verwerkersovereenkomsten heeft met partijen met wie de persoonsgegevens worden gedeeld;
- Passende technische en organisatorische maatregelen heeft getroffen om datalekken te voorkomen;
- Een proces heeft in het geval van eventuele datalekken.

In het 4^e kwartaal van 2025 is de functionaris gegevensbescherming gestart met een check op de naleving van de gedragslijn. In april 2026 heeft hij zijn rapport opgeleverd. De conclusies van het onderzoek zijn dat de privacy documenten van het pensioenfonds van goede kwaliteit zijn en voldoen aan de gedragslijn en/ of de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Er zijn geen bevindingen gevonden dat het pensioenfonds niet voldoet aan de Gedragslijn en/ of de AVG.

Goed pensioenfondsbestuur

Goed pensioenfondsbestuur komt tot uiting in de wijze van besturen, toezicht houden en verantwoording afleggen. De pensioensector heeft hiervoor een gedragscode opgesteld, de Code Pensioenfondsen die is verankerd in de Pensioenwet. Deze Code heeft tot doel het functioneren van besturen te verbeteren en inzichtelijker te maken.

Het pensioenfonds moet de Code via zelfregulering naleven volgens het 'pas toe of leg uit' principe. Dat houdt in dat de normen uit de Code worden toegepast of, waar het afwijkt, wordt uitgelegd waarom het afwijkt. Het pensioenfonds voldoet aan de normen in de Code met uitzondering van norm 35 inzake de leeftijdseis. Het bestuur voldoet hier wel aan maar het verantwoordingsorgaan heeft geen lid dat jonger is dan 40 jaar. Bij opvolgingen worden benoemende partijen nadrukkelijk verzocht om rekening te houden met de diversiteitseis, maar vanwege de beperkte omvang van het fonds is dit niet altijd mogelijk. De volledige Checklist Code Pensioenfondsen is als bijlage 2 bij het jaarverslag opgenomen.

De Code Pensioenfondsen nodigt pensioenfondsen uitdrukkelijk uit om bij de normen 1, 4, 34 en 35 jaarlijks in beschrijvende zin te rapporteren over de naleving van die norm, zie hieronder.

Rapportagenorm	Aan voldaan?	Toelichting
Norm 1: Het pensioenfonds heeft een missie, visie en strategie. Daarin beschrijft het pensioenfonds wat het pensioenfonds wil betekenen en bereiken voor zijn belanghebbenden, rekening houdend met hun voorkeuren en belangen. Op deze wijze bepaalt het pensioenfonds wat zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, zijn. Het pensioenfonds evalueert zijn missie, visie en strategie periodiek en rapporteert hierover in zijn bestuursverslag.	Ja	In het bestuursverslag wordt gerapporteerd over de missie, visie en strategie. Eenmaal in de drie jaar wordt de missie, visie en strategie geëvalueerd. Dit is voor het laatst gebeurd in 2024. De risicohouding die in 2024 is vastgesteld voor de nieuwe pensioenregeling sluit aan op de missie, visie en strategie die het fonds heeft opgesteld.
Norm 4: Het pensioenfonds verdiept zich in de voorkeuren van de bij het pensioenfonds betrokken belanghebbenden en betreft deze voorkeuren bij het bepalen van zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten en gaat daarover met de belanghebbenden in gesprek. Het pensioenfonds rapporteert hierover jaarlijks in het bestuursverslag.	Ja	D.m.v. enquêtes, deelnemersonderzoeken, klankbordgroepen etc. worden voorkeuren van belanghebbenden geïnventariseerd. Daarnaast wordt het VO gebruikt als klankbordgroep namens de verschillende belanghebbenden. De risicohouding in de nieuwe pensioenregeling is mede tot stand gekomen d.m.v. de risicopreferenties van de deelnemers uit te vragen en na overleg met de andere organen van het fonds. De toetsing van de risicohouding vindt tenminste eenmaal in vijf jaar plaats en bij een ingrijpende wijziging (PW artikel 52b lid 2).

<p>Norm 34: Het pensioenfonds heeft een schriftelijk beleid vastgesteld om de diversiteit en inclusie in zijn fondsorganen te vergroten of in stand te houden. Dit beleid stelt passende doelen op ten aanzien van de mate van diversiteit op alle voor het pensioenfonds relevante maatschappelijke aspecten, waaronder tenminste geslacht of genderidentiteit, leeftijd en sociaal-culturele achtergrond. Op basis van dit beleid heeft het pensioenfonds een planmatige aanpak gericht op het bereiken van deze doelen. Het bestuur herijkt dit beleid periodiek en rapporteert jaarlijks in het bestuursverslag over de resultaten van dit beleid.</p>	<p>Ja</p>	<p>De doelstellingen op het gebied van diversiteit en inclusie zijn in het Diversiteits- en inclusiebeleid vastgelegd. Hierin is ook opgenomen hoe de diversiteit in stand gehouden of vergroot wordt. Het beleid wordt periodiek herijkt. Jaarlijks wordt er gerapporteerd in het jaarverslag.</p>
<p>Norm 35: Ten aanzien van leeftijdsdiversiteit geldt als minimum dat er tenminste één persoon zitting heeft in het bestuur en het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan die jonger is dan 40 jaar. Ten aanzien van genderdiversiteit geldt als minimum dat er in de genoemde organen variatie is in geslacht of genderidentiteit.</p>	<p>Bestuur: ja VO: nee</p>	<p>In het bestuur en het VO zitten meerdere vrouwen. Het voldoen aan de leeftijdseis is lastiger. Er is veel actie ondernomen om deelnemers jonger dan 40 jaar te enthousiasmeren voor een functie in het bestuur of het VO. Het bestuur voldoet aan deze diversiteitseis, maar het VO niet. Bij opvolgingen worden benoemde partijen nadrukkelijk verzocht om rekening te houden met de diversiteitseis, maar vanwege de beperkte omvang van het fonds is dit niet altijd mogelijk.</p>

Communicatie

De communicatiecommissie van het pensioenfonds adviseert het bestuur over het te voeren communicatiebeleid en is verantwoordelijk voor de implementatie hiervan. De commissie wordt hierbij ondersteund door een externe adviseur die gespecialiseerd is in pensioencommunicatie. Met de communicatie van het fonds wordt beoogd om het pensioenbewustzijn en het handelingsperspectief van de deelnemer te vergroten, te bouwen aan vertrouwen in het pensioenfonds en in de pensioensector als geheel.

Jaarlijks stelt de commissie een communicatiejaarplan op. In 2025 waren de belangrijkste acties:

- *Pensioenberichten*; in 2025 zijn er vier Pensioenberichten verzonden. De Pensioenberichten zijn er om deelnemers te informeren over pensioen in het algemeen en over (het pensioen bij) Provisum in het bijzonder. Er is in 2025 regelmatig aandacht besteed aan onderwerpen in het kader van de Wet toekomst pensioenen.
- *Deelnemersonderzoek*: in mei 2025 is een uitnodiging voor deelname aan de tweede Pensioenbarometer verstuurd naar deelnemers, en uitgevoerd. Dit onderzoek heeft als doel: monitoring van kennis en het sentiment onder de deelnemers en het meten van de waardering van de pensioencommunicatie.
- *Informeren over nieuwe pensioenregeling*: er is een speciaal deel van de website ingericht voor de nieuwe pensioenregeling. Daar is informatie over de inhoud van

de nieuwe pensioenregeling te vinden, diverse animatiefilmpjes en het opgenomen webinar. Daarnaast is er op 25 maart 2025 een webinar geweest waarin een toelichting is gegeven op de nieuwe pensioenregeling.

- *Communicatieplan Wtp*: begin april 2025 is het Communicatieplan Wtp naar de Autoriteit Financiële Markten gestuurd en op de website geplaatst. Een verkort overzicht met de informatie die deelnemers de komende periode van het pensioenfonds kunnen verwachten is opgenomen op de website.
- *Website*: er wordt voortdurend gewerkt aan het actueel houden en het optimaliseren van de website naar aanleiding van verschillende klantsignalen, zoals klantcontacten en websitestatistieken. Vanuit de website is er een link naar de pensioenkeuzehulp. Dit is een digitale tool die deelnemers helpt bij het maken van pensioenkeuzes.
- *Pensioenbewustzijn vergroten*: in 2025 ontvingen deelnemers op 58-jarige leeftijd via hun leidinggevende een cadeautje van het pensioenfonds met daarbij een brief. Dit om de jarige deelnemer alvast extra te motiveren om na te denken over de te maken keuzes voor zijn of haar pensioen.

De pensioencommunicatie moet effect hebben. Daarom wordt gemeten hoe onze communicatie bij de deelnemers overkomt. Dit wordt gedaan door onder andere het analyseren van de statistieken van de website en het Pensioenbericht en door het analyseren van de ingevulde enquêteformulieren bij pensionering. Normaal gesproken vindt er eens in de drie jaar een uitgebreid tevredenheidsonderzoek onder deelnemers plaats. Deze is gedurende de overgang naar de nieuwe pensioenregeling tijdelijk vervangen door de uitvraag door middel van de Pensioenbarometer.

TOEZICHT

Naast het interne toezicht door de raad van toezicht houden ook externe partijen toezicht op pensioenfondsen, namelijk De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten. Daarnaast kunnen deelnemers klachten melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens en geldt er een meldplicht aan deze instantie voor datalekken. Ook is instantie waar deelnemers terecht kunnen met geschillen met hun pensioenfonds.

Toezicht door De Nederlandsche Bank N.V. (DNB)

DNB is belast met het materieel en het prudentieel toezicht. In 2025 zijn er meerdere uitvragen geweest van DNB o.a. over de voortgang inzake de implementatie van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) en de vragenlijst inzake de sectorbrede analyse niet financiële risico's. Er is meerdere keren contact geweest met DNB over het bij DNB ingediende invaardossier en (de evenwichtigheid van) de transitie naar de nieuwe pensioenregeling.

In het verslagjaar zijn door DNB geen boetes of dwangsommen opgelegd. Evenmin is een aanwijzing gegeven als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet of een bewindvoerder aangesteld als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet.

Toezicht door de Autoriteit Financiële Markten (AFM)

De AFM is belast met het gedragstoezicht. Dit betreft het toezicht op de naleving van normen ten aanzien van de voorlichting aan deelnemers en het begrenzen van hun beleggingsvrijheid bij eigen beleggingskeuzes. Daarnaast is de AFM belast met het effecten-typisch gedragstoezicht. Dit betreft met name het toezicht op koersgevoelige informatie. In het kader van het toezicht heeft de AFM in 2025 de Toezichtrapportage tweedepijlerpensioen en een informatieverzoek (concept) transitieoverzichten bij het pensioenfonds uitgevraagd.

In het verslagjaar heeft het pensioenfonds geen overtredingen van normen en/of wetgeving hoeven melden aan de AFM. Er is geen sprake geweest van boetes, dwangsommen of andere sancties van de AFM.

Autoriteit Persoonsgegevens

In 2025 zijn er geen klachten gemeld door deelnemers bij de Autoriteit Persoonsgegevens en was er ook geen sprake van een datalek dat gemeld diende te worden bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Geschilleninstantie Pensioenfondsen

Het fonds is aangesloten bij de Stichting Geschilleninstantie Pensioenfondsen (GIP). Na het doorlopen van de interne klachten-en geschillenprocedure van het fonds kunnen deelnemers terecht bij deze instantie. In 2025 zijn er geen geschillen gemeld aan de GIP.

UITVOERINGSKOSTEN

Het pensioenfonds maakt kosten om de pensioenregelingen uit te voeren.

	2025	2024
Kosten bestuur en verantwoordingsorgaan	128.000	142.000
Kosten externe controle en adviseurs (inclusief raad van toezicht)	433.000	479.000
Kosten externe toezichthouders (DNB, AFM en GIP)	115.000	99.000
Kosten pensioenbureau (salarissen, IT, huur & andere faciliteiten)	1.403.000	1.413.000
Overige kosten (incl. kosten Pensioenregister)	25.000	<u>24.000</u>
Subtotaal	2.104.000	2.157.000
Advies- en implementatiekosten Wet toekomst pensioenen (Wtp)	777.000	<u>392.000</u>
Totale algemene kosten	2.882.000	2.549.000

Net als in 2024 zijn er in 2025 meer dan de gebruikelijke kosten gemaakt vanwege de transitie naar de nieuwe pensioenregeling onder de Wtp. De kosten die in 2025 samenhangen met de Wtp bedragen € 777.000 en betreffen onder andere:

- adviseurskosten als gevolg van de voorbereidingen en berekeningen voor de nieuwe pensioenregeling onder de Wtp;
- kosten voor communicatie met de deelnemers en een tweede uitvraag van de Pensioenbarometer onder de deelnemers;
- IT-kosten vanwege het schaduwdraaien van de administratie in de Digital Twin.

De verwachting is dat er ook in 2026 nog extra kosten worden gemaakt als gevolg van de Wtp. Deze kosten zijn voor 2026 ingeschat op € 505.000.

Alle kosten komen ten laste van het pensioenfonds. De enige kosten die niet in bovenvermeld overzicht meegenomen worden, zijn de uren die bestuursleden en leden van het verantwoordingsorgaan die bij een van de aangesloten werkgever werken, besteden aan activiteiten voor het pensioenfonds. Deze uren komen ten laste van de werkgever en worden niet in rekening gebracht bij het pensioenfonds.

De algemene kosten dienen volgens de 'Aanbevelingen uitvoeringskosten' van de Pensioenfederatie verdeeld te worden tussen de kosten pensioenbeheer en vermogensbeheer. Het deel van de algemene kosten dat betrekking heeft op het intern beheren van het vermogen wordt toegerekend aan de kosten voor vermogensbeheer. Deze toerekening wordt periodiek herijkt. Dit is begin 2026 voor het laatst gebeurd op basis van de geschatte tijdsbesteding van afdelingen en personen aan vermogensbeheer en percentages in de markt. Er is besloten om de toerekening van 20% te handhaven.

Kosten pensioenbeheer per deelnemer

De kosten pensioenbeheer bestaan uit de kosten die samenhangen met de pensioenbeheeractiviteiten en bedragen € 2.305.600 (80% van de hierboven vermelde totale kosten). De kosten per deelnemer (actieve deelnemers en gepensioneerden) bedragen in 2025 € 434 (2024: € 386). De verhoging van de uitvoeringskosten per deelnemer komen volledig door de extra kosten die voor de Wtp gemaakt zijn. Indien de extra kosten die gemaakt zijn voor de Wtp buiten beschouwing worden gelaten, bedragen de

uitvoeringskosten per deelnemer € 317 (2024: € 327). De kosten per deelnemer zijn dan lager dan in 2024. Dit komt door de lagere kosten in 2025 en doordat er meer actieve deelnemers en gepensioneerden zijn.

Vermogensbeheer- en transactiekosten

Naast de kosten pensioenbeheer zijn ook de vermogensbeheerkosten onderdeel van de uitvoeringskosten. De vermogensbeheerkosten worden door de beleggingsfondsen verrekend met de behaalde resultaten resp. separaat in rekening gebracht. De kosten van het vermogensbeheer worden gerapporteerd als percentage met twee decimalen van het gemiddeld beheerd vermogen. Dit gemiddeld beheerd vermogen was in 2025 € 1.416,5 mln. (2024: € 1.420,3 mln.)

De vermogensbeheerkosten in 2025 waren € 4,4 mln. (2024 € 4,1 mln.) en € 1,1 mln. (2024 € 1,1 mln.) aan transactiekosten. Dit is in totaal 0,38% van het gemiddeld belegd vermogen (2024 0,37%) waarvan 0,07% transactiekosten (2024 0,08%). Bij het onderdeel 'Beleggingen' in dit jaarverslag, wordt uitgebreid ingegaan op de vermogensbeheerkosten. De vermogensbeheerkosten wijken af van de beleggingskosten in de jaarrekening omdat:

- er in de jaarrekening rekening wordt gehouden met objectbeheerkosten en onderhoudskosten voor onroerend goed. Op basis van de aanbevelingen van de Pensioenfederatie worden deze kosten in de vermogensbeheerkosten in het bestuursverslag buiten beschouwing gelaten;
- in de vermogensbeheerkosten in het bestuursverslag ook de kosten getoond worden die door de beleggingsfondsen worden verrekend met de behaalde resultaten. In de jaarrekening worden enkel de beleggingskosten meegenomen die separaat in rekening worden gebracht.

De volgende tabel laat de aansluiting zien tussen de beleggingskosten in de jaarrekening en de totale vermogensbeheerkosten in het bestuursverslag.

Aansluiting vermogensbeheerkosten met de jaarrekening	Bedrag (x € 1.000)
Beleggingskosten zoals opgenomen in de jaarrekening	3.202
Objectbeheerkosten en onderhoudskosten Onroerend Goed	-103
Beleggingskosten	3.099
Kosten verrekend in de beleggingen (incl. transactiekosten)	2.377
Totaal vermogensbeheerkosten incl. transactiekosten	5.476
Transactiekosten	-1.053
Vermogensbeheerkosten	4.423
Algemene kosten toebedeeld aan vermogensbeheer	576
Totaal vermogensbeheerkosten voor totale kostenratio conform Pensioenfederatie	4.999

Totale kostenratio

Op basis van aanbevelingen van de Pensioenfederatie is hieronder de totale kostenratio opgenomen. Deze opzet zou bijdragen aan een betere vergelijkbaarheid met verzekeraars, vermogensbeheerders en buitenlandse pensioenfondsen waar de totale kostenratio gemeengoed is. De totale kostenratio geeft de kosten weer in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen. De transactiekosten dienen hier buiten beschouwing gelaten te worden. Dit zijn de namelijk kosten die gemaakt worden om beleggingstransacties tot stand te brengen en uit te voeren en zijn niet afhankelijk van de waarde van het beheerd vermogen.

	2025		2024	
	Bedrag (x € 1.000)	In % van gem. beheerd vermogen (€ 1.416,5 mln.)	Bedrag (x € 1.000)	In % van gem. beheerd vermogen (€ 1.420,3 mln.)
Pensioenbeheerkosten	2.306	0,16	2.039	0,14
Algemene kosten toebedeeld aan vermogensbeheer (20%)	576	0,04	510	0,04
Vermogensbeheerkosten (excl. transactiekosten)	4.423	0,31	4.087	0,29
Totale kosten	7.305	0,52	6.636	0,47

Kostenvergelijking met andere pensioenfondsen

Het bestuur vindt het belangrijk om de kosten te vergelijken met de kosten van andere pensioenfondsen. In 2025 is er door Bell pensioenconsultants & actuarissen (verder: Bell) wederom een benchmarkonderzoek uitgevoerd onder de leden van Kring de Wit. Deze Kring bestaat uit 17 ondernemingspensioenfondsen en 2 kringen van een algemeen pensioenfonds die ervaringen met elkaar delen op verschillende pensioen gerelateerde onderwerpen. Daarnaast is gekeken naar het algemene onderzoek dat Bell elk jaar doet. Bij de onderzoeken is gebruik gemaakt van de DNB-staten, daarom hebben alle cijfers betrekking op 2024.

Pensioenbeheerkosten

Benchmarkonderzoek Kring de Wit

Uit het benchmarkonderzoek onder de leden van Kring de Wit blijkt dat Provisum met de pensioenbeheerkosten per deelnemer in 2024 precies op de mediaan ligt van € 386. Als we kijken naar het gemiddelde in de periode 2022-2024 zit Provisum met € 350 per deelnemer boven de mediaan van € 317.

Algemene onderzoek Bell onder alle pensioenfondsen

In het algemene onderzoek van Bell bestaat de peergroup voor de pensioenbeheerkosten uit 60 pensioenfondsen (tussen de 2.000 en 8.000 deelnemers) en wordt er gekeken naar de gemiddelde pensioenbeheerkosten in de periode 2022-2024. De gemiddelde

pensioenbeheerkosten van Provisum zijn over deze periode € 350 en zijn hiermee lager dan de mediaan binnen de peergroup van € 398.

Vermogensbeheerkosten¹

Benchmarkonderzoek Kring de Wit

Wat betreft de vermogensbeheerkosten zit Provisum in de periode 2022-2024 met 0,37% net onder de mediaan van 0,38%. Er zijn geen cijfers bekend over de vermogensbeheerkosten alleen in 2024 op totaalniveau, maar wel op detailniveau. Het gaat te ver om hier over deze gedetailleerde cijfers te rapporteren.

Algemene onderzoek Bell onder alle pensioenfondsen

In het algemene onderzoek van Bell bestaat de peergroup voor de vermogensbeheerkosten uit 80 pensioenfondsen (pensioenvermogen tussen de € 500 mln. en € 3 mld). De gemiddelde vermogensbeheerkosten bedragen in de periode 2022-2024 0,32% van het gemiddelde belegde vermogen. Dit zijn de kosten exclusief transactiekosten. De vermogensbeheerkosten van Provisum liggen in deze periode met 0,37% boven dit gemiddelde.

Totale kostenratio

De totale kostenratio laat zien wat de totale kosten zijn in relatie tot het gemiddelde belegde vermogen.

Benchmarkonderzoek Kring de Wit

Provisum zat in de periode 2022-2024 met een totale kostenratio van 0,50% net onder de mediaan van 0,51% van de leden van Kring de Wit.

Algemene onderzoek Bell onder alle pensioenfondsen

De peergroup voor deze kostenratio bestaat uit 80 pensioenfondsen met een pensioenvermogen tussen de € 500 mln. en € 3 mld. In de periode 2022-2024 was het gemiddelde van de totale kostenratio van Provisum 0,50% en zat hiermee onder het gemiddelde van de peergroup van 0,54%.

Oordeel van het bestuur over de pensioenbeheerkosten

Het bestuur constateert dat de pensioenbeheerkosten in het verslagjaar zijn toegenomen. Deze stijging is grotendeels toe te schrijven aan de voorbereidingen op de invoering van de Wtp, waaronder kosten voor advies, IT-kosten en communicatie met deelnemers. Het bestuur acht deze kostenstijging in de huidige fase noodzakelijk en passend, gezien de omvang en complexiteit van de transitie. Tegelijkertijd blijft het bestuur scherp toezien op de doelmatigheid en proportionaliteit van de uitgaven. Waar mogelijk worden kosten beheerst en wordt gestuurd op een efficiënte uitvoering van het transitieproces.

Na overgang op de nieuwe pensioenregeling zouden de kosten weer op een normaal niveau moeten uitkomen. Het bestuur blijft het kostenniveau nauwlettend monitoren.

Het bestuur geeft een oordeel over de vermogensbeheerkosten bij het onderdeel 'Beleggingen'.

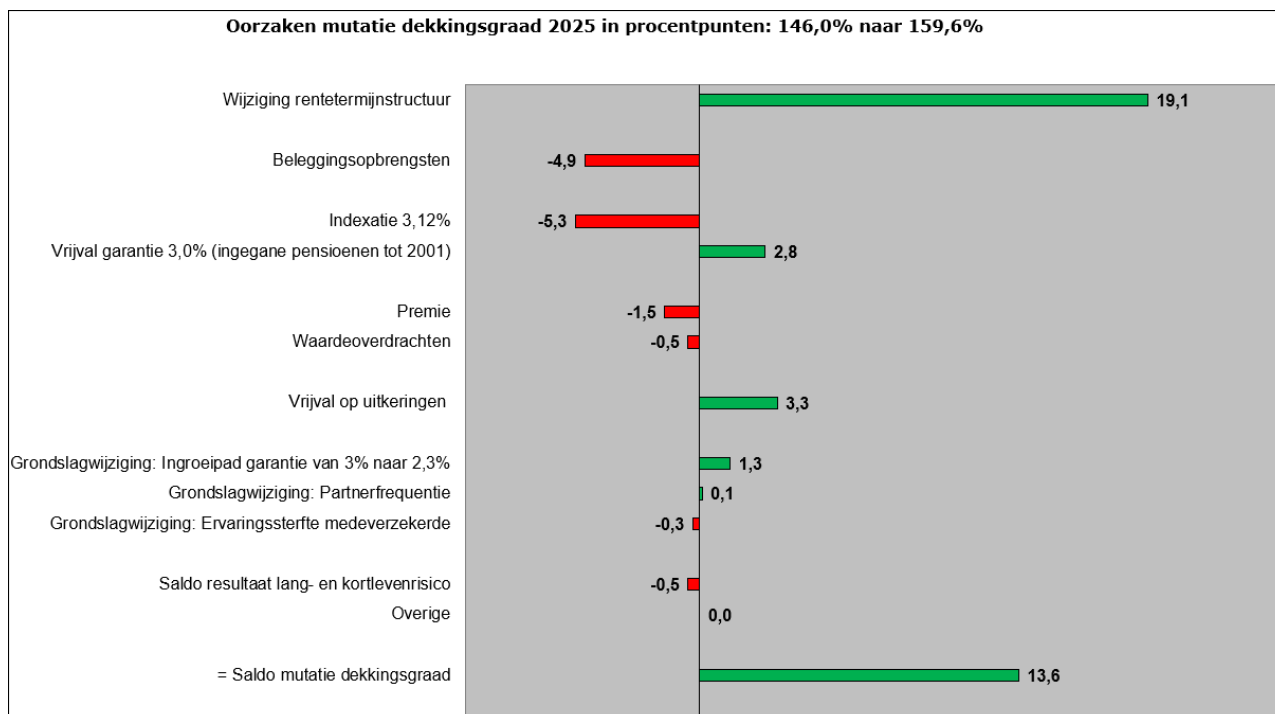
---

¹ Bell baseert zijn onderzoek op de DNB-staten waarin de vermogensbeheerkosten uit de jaarrekening worden genomen.

FINANCIËEL

Maanddekkingsgraad

Begin 2025 startte Provisum met een dekkingsgraad van 146,0%. Ultimo 2025 ligt de dekkingsgraad op 159,6%. De oorzaken van de stijging worden in onderstaande tabel weergegeven.

Toelichting op de mutaties in de dekkingsgraad:

Wijziging rentetermijnstructuur

De verplichtingen worden vastgesteld op basis van een wettelijk voorgeschreven rekenrente, de rentetermijnstructuur. Deze wordt maandelijks gepubliceerd door De Nederlandsche Bank. In 2025 namen de verplichtingen af door een stijging van de rente.

Beleggingsopbrengsten

Het totale rendement op de beleggingen bedroeg in 2025 -0,2% (zie onder 'Beleggingen'). Dit zorgde voor een negatief effect op de dekkingsgraad.

Indexatie en vrijval indexatie

Op 1 januari 2026 zijn de uitkeringen en (premienvrije) pensioenen verhoogd met 3,12%. Daarnaast viel er een deel van de voorziening voor de gegarandeerde indexatie vrij. Per saldo had de indexatie met 3,12% een negatief effect op de dekkingsgraad.

Premie

In 2025 hebben de werkgevers een premiekorting ontvangen. Hierdoor had de premie een verlagend effect op de dekkingsgraad.

Waardeoverdrachten

De waardeoverdrachten hebben een licht verlagend effect gehad op de dekkingsgraad.

Vrijval op uitkeringen

De betaalde pensioenuitkeringen in 2025 hebben een positief effect op de dekkingsgraad. Elke keer als er een uitkering betaald wordt (tegen 100%) valt er een stukje voorziening vrij omdat de dekkingsgraad van het pensioenfonds boven de 100% ligt.

Grondslagwijzigingen

Er zijn een aantal grondslagwijzigingen eind 2025 doorgevoerd waaronder het ingroeipad. Om de voorziening van de gegarandeerde indexatie te bepalen wordt voor de eerste 8 jaar een ingroeipad gehanteerd om toe te groeien naar de gebruikte 2% voor deze voorziening. De startwaarde van dit ingroeipad is gewijzigd van 3% naar 2,3%. Hierdoor viel er een gedeelte van de voorziening vrij dat een positief effect had op de dekkingsgraad.

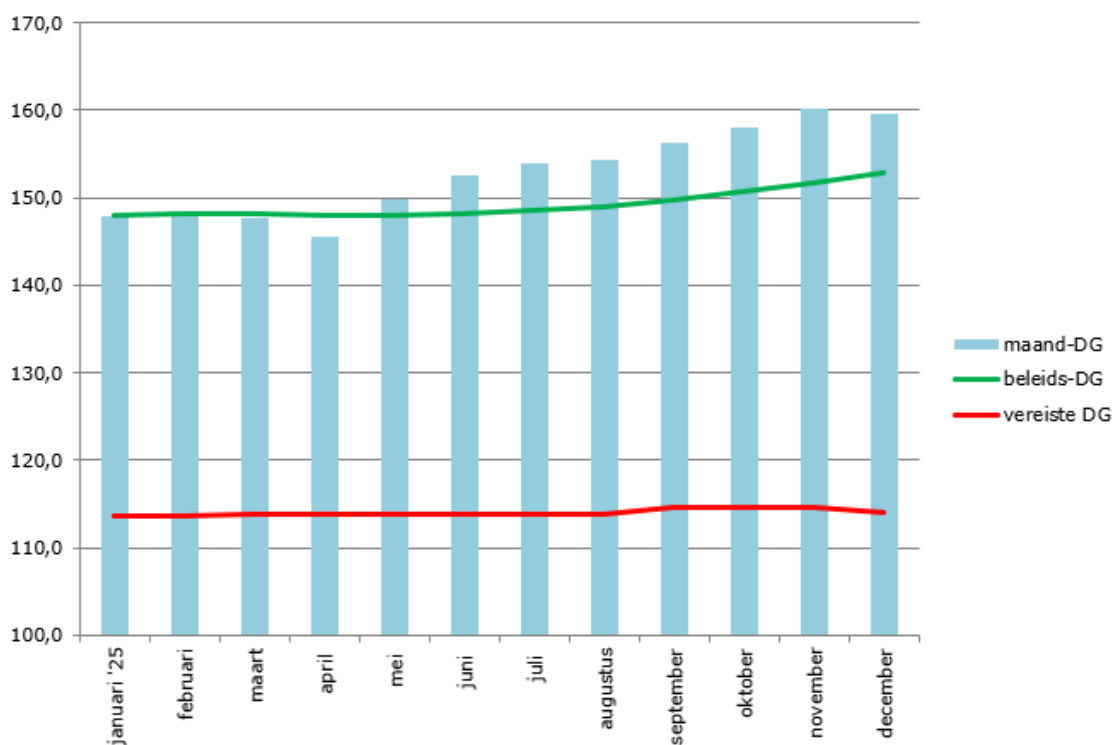
Lang- en kortleven risico

De resultaten op lang- en kortleven risico hadden in 2025 een licht negatief effect op de dekkingsgraad.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf maanddekkingsgraden en is leidend voor alle beleidsmaatregelen. Eind 2024 bedroeg de beleidsdekkingsgraad 147,6%. In 2025 is deze gestegen naar 152,8% waarmee deze op 31 december 2025 ruimschoots boven het vereiste niveau van 114,1% ligt.

De volgende grafiek geeft de maanddekkingsgraden, de ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad en de dekkingsgraden behorende bij het vereist en minimaal vereist eigen vermogen in 2025 weer.

(Minimaal) Vereiste dekkingsgraad

Het vereist eigen vermogen is de omvang van het eigen vermogen waarover een pensioenfonds ten minste zou moeten beschikken. De vereiste dekkingsgraad bedroeg 114,1% per ultimo 2025.

De minimaal vereiste dekkingsgraad (de ondergrens van het vereist eigen vermogen) bedraagt 103,9% eind 2025.

Reële dekkingsgraad

De reële dekkingsgraad² ultimo 2025 was 131,1% (ultimo 2024 129,0%). In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen alsof het een pensioenverplichting is. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het fonds voldoende vermogen heeft om aan de pensioenverplichtingen te voldoen én om de pensioenen in de toekomst volledig te verhogen met de verwachte stijging van de prijzen. Deze verwachte stijging is gebaseerd op een minimale verwachtingswaarde voor de groeivoet van het prijsindexcijfer van 2,0%.

---

² De reële dekkingsgraad is berekend volgens artikel 7 van de Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling.

UITVOERING PENSIOENREGELINGEN EN PREMIE

In 2025 voerde Provisum vijf pensioenregelingen uit. Nieuwe werknemers worden opgenomen in de B-regeling en eventueel in de B excedentregeling (bij een pensioengevend salaris > € 75.864 in 2025). Hieronder volgt per regeling een korte samenvatting.

Pensioenregeling B

Pensioenregeling B is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling. De belangrijkste kenmerken in 2025 zijn:

- De pensioenrichtleeftijd is 67 jaar.
- Het maximale pensioengevende salaris is € 75.864.
- De franchise is € 17.065.
- Het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen is 1,679% per jaar.
- Het partnerpensioen is 70% van het ouderdomspensioen.
- Het wezenpensioen is 14% van het ouderdomspensioen.
- De eigen bijdrage van de deelnemer is maximaal 2% van de pensioengrondslag (het salaris waar pensioen over opgebouwd wordt) en wordt meegenomen in de totale premie.

Pensioenregeling B excedent

De B excedent regeling is een beschikbare premierregeling die geldt voor deelnemers in de B regeling die meer verdienen dan het maximale pensioengevende salaris in de B regeling. Voor het salaris boven dit maximale pensioengevende bedrag is de B excedentregeling van toepassing. De belangrijkste kenmerken in 2025 zijn:

- De pensioenrichtleeftijd is 67 jaar.
- Het maximale pensioengevende salaris is € 137.800.
- De premie is afhankelijk van de leeftijd van de deelnemer.
- Met de premie wordt direct pensioen bij Provisum ingekocht in de basisregeling (Pensioenregeling B).
- Er is een partner- en wezenpensioen meeverzekerd op risicobasis.
- Er is geen eigen bijdrage door de deelnemer verschuldigd.
- De voor 1 juli 2024 opgebouwde kapitalen zijn bij ABN AMRO achtergebleven. Deze beleggingen zijn voor risico deelnemer.

Pensioenregeling A 2006

Pensioenregeling A2006 is een gesloten eindloonregeling. Er treden geen nieuwe deelnemers meer toe tot deze regeling. De belangrijkste kenmerken in 2025 zijn:

- De pensioenrichtleeftijd is 67 jaar.
- Het maximale pensioengevende salaris is € 137.800.
- De franchise is € 24.436.
- Het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen is 1,556% per jaar.
- Het partnerpensioen is 70% van het ouderdomspensioen.
- Het wezenpensioen is 14% van het ouderdomspensioen.
- Er is geen eigen bijdrage door de deelnemer verschuldigd.

Pensioenregeling A 2001

Deze pensioenregeling heeft een pensioenleeftijd van 60 jaar en kent uitsluitend gepensioneerden en premievrije deelnemers (slapers).

Vrijwillig aanvullend pensioen

Het is vanaf 1 januari 2025 niet meer mogelijk om te sparen voor aanvullend pensioen. De opgebouwde kapitalen zijn achtergebleven bij ABN AMRO waarmee op pensioendatum of bij eerder ontslag, pensioen aangekocht wordt bij Provisum. Hier geldt niet de mogelijkheid tot 'shoppen' bij andere pensioenverzekeraars, zoals die bij de B excedent regeling wel geldt. Dit verschil met de excedent regeling bestaat vanwege de voorwaarden voor vrijwillige regelingen in het kader van wettelijke regels rondom de afbakening van de werkingssfeer van pensioenfondsen en verzekeraars.

Keuzemogelijkheden

De pensioenregelingen kennen verschillende keuzemogelijkheden, namelijk:

- Vervroeging of uitstel van de pensioeningangsdatum
- Deeltijdpensioen
- Uitruil tussen ouderdomspensioen en partnerpensioen en omgekeerd
- Variëren in de hoogte van het ouderdomspensioen

Indexatie

Pensioenregeling B, A2006 en A2001 kennen eind december 2025:

- Een onvoorwaardelijke indexatie (gegarandeerde indexatie) ter grootte van de prijsontwikkeling met een maximum van 3% voor alle aanspraken/rechten die zijn opgebouwd tot het jaar 2001. Hiervoor is een voorziening getroffen die gebaseerd is op de verwachtingswaarde voor de groeivoet van het prijsindexcijfer, te weten 2,0%.
- Een voorwaardelijke indexatie ter grootte van de prijsontwikkeling voor alle aanspraken/rechten die zijn opgebouwd na het jaar 2000. En een voorwaardelijke indexatie ter grootte van de prijsindexatie boven 3% voor alle aanspraken/rechten opgebouwd tot 2001.

Voor de prijsontwikkeling geldt de prijsindex voor consumenten, niet afgeleid, als bepaald door het CBS over de maanden november tot en met oktober van het voorafgaande jaar.

Indexatie pensioenaanspraken en pensioenrechten per 1 januari 2026

Het bestuur heeft op 12 december 2025 besloten om de pensioenen per 1 januari 2026 te verhogen met 3,12%. Provisum hanteert voor de stijging van de prijzen het prijsindexcijfer voor consumenten (CPI) van eind oktober. Het Centraal Bureau voor de Statistiek had deze eind oktober 2025 vastgesteld op 3,12%. Het indexatiebesluit is op de website en in de digitale nieuwsbrief geplaatst. Alle belanghebbenden zijn of worden vervolgens persoonlijk geïnformeerd in de begeleidende brief bij hun jaarlijks pensioenoverzicht.

Bestanden en bestandsontwikkeling

De verdeling van de deelnemers over de regelingen is als volgt:

Regeling	Actieven		Slapers		Pensioen-gerechtigden		Totaal	
	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
A2001		-	489	567	1.821	1.865	2.310	2.432
A2006	92	103	173	181	200	184	465	468
B	2.187	2.196	3.262	3.333	1.015	929	6.464	6.458
Totaal	2.279	2.299	3.924	4.081	3.036	2.978	9.239	9.358
waarvan tevens in:								
B excedent	306	342	411	359			717	701
Vrijwillige regeling	230	259	-	-			230	259

Leeftijdsopbouw bestand:

Leeftijd	Actieven		Slapers		Pensioen-gerechtigden*		Totaal	
	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
<30 jr.	702	627	595	778	8	6	1.305	1.411
30-40 jr.	311	340	821	820	0	0	1.132	1.160
40-50 jr.	357	367	754	705	2	2	1.113	1.074
50-60 jr.	517	575	1.200	1.272	15	22	1.732	1.869
60-70 jr.	392	390	549	503	878	834	1.819	1.727
70-80 jr.	0	0	4**	2**	1.188	1.194	1.192	1.196
>80 jr.	0	0	1**	1**	945	920	946	921
Totaal	2.279	2.299	3.924	4.081	3.036	2.978	9.239	9.358

* Onder pensioengerechtigden vallen ook de gerechtigden die een wezen- of partnerpensioen ontvangen.

** Dit betreffen (latente) partnerpensioenen van gepensioneerden met een ouderdompensioen van nihil.

Kleine en hele kleine pensioenen

Het pensioenfonds laat hele kleine pensioenen (<€ 2), die van rechtswege vervallen, terugvloeien in de gezamenlijke pot van het pensioenfonds. Kleine pensioenen (grens in 2025: € 613,52) mogen niet meer afgekocht worden. Provisum maakt gebruik van het recht om deze kleine pensioenen automatisch over te dragen naar de pensioenuitvoerder van een nieuwe werkgever.

Klachten en geschillen

Voor de klachten-en geschillenregeling wordt aangesloten bij de Gedragslijn Goed omgaan met klachten van de Pensioenfederatie. Dit betekent dat elke uiting van ontevredenheid wordt gezien als een klacht. Deze wordt in eerste instantie opgelost door het

pensioenbureau. Indien een belanghebbende daarna nog niet tevreden is, kan hij/zij de klacht indienen bij het bestuur van het pensioenfonds. Indien een belanghebbende daarna nog steeds ontevreden is, kan hij/zij terecht bij de Stichting Geschillen Instantie Pensioenfonds waar het pensioenfonds bij aangesloten is of bij de rechter. Hieronder zijn de klachten die in 2025 zijn ontvangen per rubriek vermeld.

Rubriek	Aantal	Toelichting	Afhandeling/ verbeteringen
Wetgeving Wtp/transitie	2	Deelnemer wil in oude pensioensysteem blijven. Deelnemer is het niet eens met de wijziging naar een nieuwe pensioenregeling waarbij de financiële zekerheid wordt weggenomen.	Er is in beide gevallen aangegeven dat ook Provisum moet voldoen aan de nieuwe pensioenregels en wetgeving en dat het ook een nieuwe pensioenregeling zal moeten implementeren. Tevens wordt verwezen naar de klachtenprocedure.
Service en klantgerichtheid	1	Deelnemer had kopie ID en Loonbelastingverklaring opgestuurd, maar deze zijn nooit aangekomen bij Provisum.	Deelnemer gevraagd om alsnog documenten toe te sturen. Bevestigd dat een en ander ontvangen is en excuses aangeboden voor het ongemak.
Overig	1	Deelnemer wil graag in aanmerking komen voor een kortingspas van C&A maar gaat niet vanuit een actief dienstverband met pensioen (is nl. arbeidsongeschikt) en komt hierdoor niet in aanmerking.	C&A verzocht om coulance halve een kortingspas te verstrekken en die is toegekend. Hiermee is klacht afgehandeld.

Actuariële analyse

Het totale resultaat voor boekjaar 2025 bedraagt € 68.789 (2024: € 35.502). Hieronder treft u een overzicht aan van de verschillende winst- en verliesbronnen die aan het resultaat hebben bijgedragen.

Bronnen (bedragen x € 1.000)	2025	2024
Saldo uit hoofde van beleggingsopbrengsten	87.118	54.177
Saldo uit hoofde van premie	-/- 6.201	-/- 5.556
Saldo uit hoofde van waardeoverdrachten	-/- 854	-/- 603
Saldo uit hoofde van kosten	2	2
Saldo uit hoofde van uitkeringen	197	112
Saldo uit hoofde van kanssystemen	-/- 3.843	-/- 94
Saldo uit hoofde van toeslagverlening	-/- 13.967	-/- 12.977
Saldo uit hoofde van overige (incidentele) mutaties techn. Voorz.	6.317	60
Saldo uit hoofde van andere oorzaken	20	381
Totaal resultaat	68.789	35.502

Premie 2025

Voor de premievaststelling hanteert Provisum een gedempte kostendekkende premie op basis van het verwachte rendement, waarbij uitgegaan wordt van de reële rendementscurve. De gedempte kostendekkende premie (na premiekorting) bedroeg in 2025 € 7,8 miljoen (2024: € 7,5 miljoen).

De kostendekkende premie is samengesteld uit de volgende onderdelen:

Bestanddelen premie (bedragen x € 1.000)	2025		2024	
	op basis van RTS	op basis van gedempte premie	op basis van RTS	op basis van gedempte premie
a. koopsommen en risicopremies	11.523	7.097	10.290	6.467
b. solvabiliteitsopslag	1.666	994	1.696	1.067
c. actuarieel benodigde premie voor voorwaardelijke onderdelen		3.216		3.163
d. uitvoeringskosten*	1.600	1.471	<u>1.248</u>	<u>1.135</u>
Totaal kostendekkende premie voor risico pensioenfonds	14.789	12.778	13.234	11.832
e. beschikbare premie (voor risico deelnemer)**	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>809</u>	<u>809</u>
Totaal kostendekkende premie	14.789	12.778	14.043	12.641
Premiekorting		5.013		<u>5.146</u>
Feitelijke premie		7.765		7.495

* Op dit bedrag is in het jaar 2025 reeds € 1.636 wegens vrijval aan uitvoeringskosten in mindering gebracht (2024: € 1.618).

** De premie voor de excedentregeling is in 2025 meegenomen in a. koopsommen en risicopremies. Voor de vrijwillige regeling was het niet meer mogelijk om premie in te leggen.

De premie die beschikbaar is voor de inkoop van de onvoorwaardelijke onderdelen bedraagt € 6.294 ($7.097 + 994 + 3.216 - 5.013$). Om de premiedekkingsgraad te berekenen zetten we de premie voor inkoop op basis van de gedempte premie af tegen de premie op basis van de rentetermijnstructuur (RTS), € 11.523.

$$\frac{\text{premie beschikbaar voor inkoop onvoorwaardelijke onderdelen risico fonds}}{\text{actuarieel benodigde premie voor inkoop onvoorwaardelijke onderdelen risico fonds}} = \frac{€ 6.294}{€ 11.523} \times 100\% = 55\%.$$

De premiedekkingsgraad is met 55% laag vanwege de verleende korting aan de werkgevers.

Toelichting

- De koopsommen en risicopremies dekken de pensioenopbouw en het nabestaanden- en arbeidsongeschiktheidsrisico, inclusief de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid, voor zover nog niet opgebouwd. Bij de premie op basis van

de RTS wordt gebruik gemaakt van de RTS voorafgaand aan het jaar van premiebetaling. Door een daling van de rente in 2024 komt de premie op basis van de RTS in 2025 hoger uit dan in 2024. Bij de gedempte premie wordt gebruik gemaakt van de reële rendementscurve waarin onder andere de toekomstige beleggingsrendementen zijn verwerkt. Deze reële rendementscurve is voor 2025 hetzelfde gebleven als in 2024.

- b. De opslag voor toekomstige uitvoeringskosten bedraagt in 2025 3,3% van de koopsommen en dient om de uitvoering van de regeling te kunnen continueren als de werkgever zou wegvallen. Deze opslag wordt alleen tot de kostendeekkende premie gerekend voor zover de opslag hoger is dan de vrijval van uitvoeringskosten op de uitkeringen.
- c. Opslagen:
  - 1. De solvabiliteitsopslag bedraagt 14,0% en dient voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen.
  - 2. Bij de gedempte premie dient rekening te worden gehouden met een opslag voor de toekomstbestendige toeslagverlening ter hoogte van minimaal 2,0%.
- d. De uitvoeringskosten betreffen de algemene kosten; niet de kosten die in mindering komen van het (beleggings)resultaat. In 2025 is de vrijval van de voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten direct in mindering gebracht op de uitvoeringskosten.

Premiekorting 2026

Het bestuur kan besluiten om een premiekorting te geven als de beleidsdekkingsgraad boven de grens ligt die nodig is om volledig te kunnen indexeren (122,4% eind september 2025) vermeerderd met het vereist eigen vermogen op basis van de strategische beleggingsmix (14,7% eind september 2025). De beleidsdekkingsgraad lag eind 2025 boven deze grens van 137,1%. Het bestuur heeft op 12 december 2025, conform zijn beleid, besloten een premiekorting in 2026 toe te kennen. Deze premiekorting is niet verwerkt in dit jaarverslag maar zal in het jaarverslag over 2026 worden verantwoord, tegelijkertijd met de premie over dat boekjaar.

BELEGGINGEN VOOR RISICO VAN HET PENSIOENFONDS

Het pensioenfonds belegt de pensioenpremies en het pensioenvermogen. Dat is nodig om de pensioenafspraken na te komen tegen een verantwoorde premie en om de pensioenen jaarlijks te kunnen verhogen met de prijsinflatie. Beleggen is echter niet zonder risico's. De risico's moeten altijd verantwoord zijn en afgestemd zijn op de missie, visie en strategie van het pensioenfonds. Een van de belangrijkste instrumenten is spreiding van risico's: er wordt belegd in verschillende beleggingscategorieën, in verschillende sectoren en in verschillende landen en valuta's. Een en ander is vastgelegd in ons beleggingsbeleid.

De matching portefeuille is uitsluitend gericht op het beheersen van het renterisico van de (nominale) verplichtingen van het pensioenfonds. Het doel van de andere beleggingen (return portefeuille) is om extra rendement te behalen zodat ook voldaan kan worden aan de indexatie-ambitie van het pensioenfonds.

Het bestuur laat het beheer van de beleggingen van het fonds op basis van het geformuleerde beleid door een deskundige vermogensbeheerder uitvoeren. Sinds vele jaren heeft het fonds Anthos Fund & Asset Management B.V. (verder aangeduid als AFAM) als fiduciair vermogensbeheerder ingeschakeld. AFAM beschikt over een uitgebreide beleggingsdeskundigheid en over goede contacten met tal van beleggingsprofessionals in binnen- en buitenland.

Belangrijke aanpassingen in 2025

- In aanloop naar de nieuwe pensioenregeling heeft het bestuur besloten om de positie in het hypothekenfonds Achmea te verkopen en daarmee de allocatie in hypotheken al af te bouwen. De strategische asset allocatie studie die in 2025 is uitgevoerd wees uit dat een andere portefeuille een betere rendements- risicoprofiel heeft en dat hypotheken niet goed passen in de nieuwe pensioenregeling omdat ze een te laag rendement hebben en illiquide zijn. Omdat er enige tijd overheen kan gaan alvorens een hypothekenportefeuille verkocht wordt, is er in 2025 al gestart met de verkoop.
- In de huidige matching portefeuille is het toegestaan om naast staatsobligaties en LDI fondsen tevens te beleggen in EU supranationals. Dit zijn leningen van instellingen of organisaties van de Europese Unie. Dit met oog om meer diversificatie in de onderliggende portefeuille te bewerkstelligen.
- De ondergrens van 10% en bovengrens van 20% in groene obligaties is door het bestuur opgeheven. Vooral het maximum was ingesteld om te bezien hoe groene obligaties zich ontwikkelden. Na dit enige jaren te hebben gevolgd, is gebleken dat de liquiditeit en het rendement goed is. Het bestuur heeft daarom besloten de restricties los te laten en AFAM de vrijheid te geven bij het beleggen in groene obligaties.

Ontwikkeling beleggingsportefeuille Provisum

In onderstaande tabel zijn de samenstelling van de beleggingsportefeuille (inclusief liquiditeiten), de actuele gewingen en de strategische bandbreedte ultimo boekjaar weergegeven:

Beleggings-categorieën	31-12-2025		31-12-2024		Herbalanceringsbandbreedte		
	Markt-waarde (mln. €)	Weging %	Markt-waarde (mln. €)	Weging %	minimum %	neutraal %	maximum %
Matching portefeuille	658,9	46,9	704,9	48,5	47,0	50,0	53,0
Obligaties emerging markets	81,1	5,8	76,1	5,2	4,0	5,0	6,0
Aandelen	450,3	32,0	467,7	32,2	26,0	30,0	34,0
Onroerend goed	124,4	8,8	115,3	7,9	8,0	10,0	12,0
Nederlandse hypotheek	62,6	4,5	84,7	5,8	4,0	5,0	6,0
Private placements*	0,3	0,0	0,4	0,0	-	-	-
Liquiditeiten en overig	28,2	2,0	4,6	0,3	-	-	-
Totaal	1.405,8	100,0	1.453,9	100,0			

* dit betreffen deelnemingen in gronden in de omgeving van Schiphol die nog niet verkocht zijn vanwege het illiquide karakter van deze beleggingen.

Resultaten 2025

De beleggingsrendementen per beleggingscategorie waren als volgt (in %):

	Rendement Provisum 2025	Bijdrage aan Rendement Provisum	Rendement Benchmark 2025	Bijdrage aan Rendement Benchmark
Aandelen	7,0	2,3	6,5	2,1
Obligaties emerging markets	7,1	0,4	5,2	0,3
Nederlandse hypotheek ¹⁾	0,1	0,1	-	0,1
Onroerend goed ¹⁾	5,4	0,4	-	0,5
Liquiditeit en overig	0,0	0,0	-	-
Resultaat voor matching en valuta-afdekking		3,2		3,0
<i>Bijdragen uit strategische risico afdekking</i>				
Matching portefeuille ¹⁾	-10,3	-5,1	-	-5,3
Strategische valuta-afdekking ¹⁾		1,8		1,8
Resultaat o.b.v. strategisch beleid		-3,2 ³⁾		-3,5
Bruto rendement ²⁾		0,0		-0,5
Kosten vermogensbeheerder AFAM		0,2		0,0
Netto rendement, na aftrek van alle kosten		-0,2		-0,5

¹⁾ Voor onroerend goed, Nederlandse hypotheek, obligaties matching en strategische valuta-afdekking is geen benchmark beschikbaar en is de benchmark voor berekeningsdoeleinden gelijkgesteld aan het werkelijke rendement.

²⁾ Op het totaal bruto rendement zijn de vermogensbeheerkosten reeds in aftrek gebracht.

³⁾ Door afrondingsverschillen tellen de getallen niet altijd op tot het totaal.

Het rendement over 2025 na aftrek van alle kosten is uitgekomen op -0,2%. De kosten worden verderop in dit jaarverslag in detail toegelicht. De totale portefeuille haalde in 2025 een minder negatief rendement dan de benchmark.

Toelichting rendementen

Aandelen

In het laatste kwartaal van het jaar boekten de wereldwijde aandelenmarkten een aanzienlijke winst van meer dan 3%, wat het jaarrendement op 7% bracht. De prestaties verschilden per regio: Europa presteerde het best, terwijl de VS achterbleef en de opkomende markten een opvallend sterk laatste kwartaal lieten zien. Provisum heeft voor deze portefeuille een passief aandelenmandaat ingericht bij Statestreet. De portefeuille behaalde een rendement van 7,0% en deed het beter dan de benchmark (6,5%).

Obligaties Emerging Markets

Het laatste kwartaal van het jaar liet deze portefeuille teleurstellende resultaten zien. Desondanks kwam het rendement over geheel 2025 uit op 7,0% en versloeg hiermee ruim de benchmark (5,2%). Alle actieve managers behalve Colchester presteerden beter dan de benchmark. De bijdrage van GMO was vooral sterk door longposities als gevolg van de off-benchmarkbelangen in Venezuela, een overweging in de Zuid-Afrikaanse rand en een short in de Amerikaanse dollar versus valuta's van opkomende markten. Barings (long Chileense peso en Zuid-Afrikaanse Rand versus short Taiwanese dollar) en Invesco (overwogen Zuid-Afrika) lieten ook een sterke performance zien.

Hypotheke

De beleggingscategorie hypotheke heeft in 2025 een klein positief rendement behaald van 0,1%. In het vierde kwartaal verkrapte de gemiddelde hypotheekspread die wordt gebruikt voor de waardering van het fonds met 4 basispunten tot 1,16%. De swaprente steeg echter voor alle looptijden en het totale rendement was 19 basispunten hoger in het kwartaal.

Onroerend Goed

De onroerend goed portefeuille kwam in 2025 tot een rendement van 5,4%. In het vierde kwartaal zette de stabilisatie van de vastgoedmarkt in de eerste negen maanden van het jaar door, met stabiele huuropbrengsten en bescheiden waardeinstijgingen in alle sectoren. Het beleggerssentiment en de totaalrendementen zijn verbeterd, gesteund door renteverlagingen, stabiliserende rendementen en gezonde operationele markten.

Matching portefeuille

Het rendement van de matching portefeuille was in 2025 -10,3%. De matchingportefeuille heeft uitsluitend als doel de beweeglijkheid van de dekkingsgraad te verminderen en de pensioenen nominaal te beschermen. Provisum maakt hierbij gebruik van beleggingen in LDI-looptijdfondsen en langlopende staatsobligaties van Frankrijk, Duitsland en Nederland. Provisum heeft als doel om 100% van het renterisico van de nominale verplichtingen af te dekken. De geleidelijke rentestijging in 2025 had een daling van de waarde van de obligaties tot gevolg, maar ook een daling van de waarde van de pensioenverplichtingen.

Valuta afdekking

De strategische valuta-afdekking is gericht op het beperken van valutarisico en derhalve niet op het behalen van valutaresultaten. Voor de afdekking wordt gebruik gemaakt van derivaten in de vorm van valutatermijncontracten. Strategisch wordt 75% van de posities afgedekt indien het gewicht van de betreffende valutapositie groter is dan 2% van de totale activa. Per ultimo 2025 gold dat alleen voor de USD. Het rendement op afdekking van het valutarisico van 1,8% is grotendeels het gevolg van de daling van de USD ten opzichte van de euro.

Vermogensbeheerkosten

Provisum wil zo transparant mogelijk zijn over de kosten die gepaard gaan met de beleggingen. Waar van toepassing en uitvoerbaar, is aansluiting gezocht met enerzijds de 'Aanbevelingen uitvoeringskosten' van de Pensioenfederatie, de overkoepelende belangenbehartiger van de Nederlandse pensioenfondsen, en anderzijds de ontwikkelingen ten aanzien van kosten transparantie (nadere toelichtingen vanuit de toezichthouder, de brancheorganisaties, de deelnemers en het "maatschappelijk verkeer").

Provisum onderscheidt de volgende relevante kostencategorieën voor het vermogensbeheer:

- Kosten vermogensbeheerder AFAM (advies- en beheer);
- Externe vaste managementvergoedingen;
- Externe resultaatafhankelijke vergoedingen;
- Kosten bewaarinstelling (JP Morgan);
- Exploitatiekosten onroerend goed;
- Transactiekosten.

Hieronder zijn de kosten van het jaar 2025 afgezet tegen 2024:

	2025		2024	
	x € 1.000	% gem. belegd vermogen	x € 1.000	% gem. belegd vermogen
Kosten vermogensbeheerder AFAM (advies- en beheer)	2.559*	0,18	2.294*	0,16
Externe vaste management vergoedingen	1.713	0,12	1.633	0,12
Externe resultaatafhankelijke vergoedingen	34	0,00	-	-
Kosten bewaarinstelling (JP Morgan)	103	0,01	126	0,01
Taxatie- en juridische kosten onroerend goed	-	-	5	0,00
Overige kosten (o.a. kosten toezichthouder)	<u>14</u>	0,00	<u>28</u>	<u>0,00</u>
Subtotaal vermogensbeheerkosten excl. Transactiekosten	4.423	0,31	4.087	0,29
Transactiekosten	<u>1.053</u>	<u>0,07</u>	<u>1.130</u>	<u>0,08</u>
Totaal vermogensbeheerkosten	<u>5.476</u>	<u>0,38</u>	<u>5.217</u>	<u>0,37</u>

* bij de kosten van de vermogensbeheerder in 2024 is de betaalde BTW niet meegenomen.

De totale vermogensbeheerkosten (exclusief de transactiekosten) zijn toegenomen ten opzichte van vorig jaar en komen in 2025 uit op 0,31% van het gemiddelde belegd vermogen. In een absoluut bedrag zijn de kosten met ruim € 0,3 mln. toegenomen. Een groot deel hiervan is te verklaren door de hogere kosten van AFAM. Hieronder worden de kostensoorten toegelicht. Hieronder worden de kostensoorten toegelicht.

- *Kosten vermogensbeheerder AFAM (advies- en beheer)*

De kosten van AFAM zijn in 2025 toegenomen ten opzichte van 2024. Dit komt doordat de betaalde BTW in 2025 is meegenomen en in 2024 niet. Uitgedrukt in een percentage van het gemiddelde belegd vermogen zijn de kosten met twee basispunten gestegen.

- *Externe vaste managementvergoedingen*

De externe vaste managementvergoedingen zijn op *lookthrough* basis. Dat betekent dat hier de kosten die door de beleggingsfondsen verrekend worden met de behaalde resultaten ook zijn meegenomen. Hierdoor wijken de vermogensbeheerkosten af van de jaarrekening. Daar worden uitsluitend de kosten vermeld die separaat in rekening zijn gebracht door de vermogensbeheerder.

- *Externe resultaatafhankelijke vergoedingen*

Er is in 2025 resultaatafhankelijke vergoedingen in rekening gebracht vanwege afspraken met managers die gemaakt zijn om hen te compenseren voor outperformance. Dit betrof 0,6 basispunt (0,006%).

- *Kosten bewaarinstelling (JP Morgan)*

Het fonds betaalt een fee aan de bewaarbank, JP Morgan, voor het beheren en administreren van effecten.

- *Taxatie en juridische kosten onroerend goed*

In 2025 waren er geen taxatie en juridische kosten voor de direct onroerend goed portefeuille. Er waren wel objectbeheerkosten ad € 103k. Op basis van aanbevelingen van de Pensioenfederatie worden de objectbeheerkosten (zoals onderhoud en verzekeringen) hier niet meegenomen in de totale vermogensbeheerkosten. Dit zorgt voor een discrepantie met de jaarrekening. Daarin worden de objectbeheerkosten wel opgenomen als kosten.

- *Transactiekosten*

Transactiekosten zijn de kosten die Provisum moet maken om een (beleggings)transactie tot stand te brengen en uit te voeren. Dit zijn niet de kosten die aan de beleggingsmanagers worden betaald, maar aan bijvoorbeeld een bank of aan een broker. Ook zijn de transactiekosten in de beleggingsfondsen opgenomen en de kosten die gepaard gaan met valutacontracten. De transactiekosten zijn in 2025 uitgekomen op 7 basispunten (0,07%).

Transactiekosten (bedragen x € 1.000)	2025	Basispunten van het belegd vermogen	2024	Basispunten van het belegd vermogen
Aan- en verkoopkosten beleggingstitels	473		532	
Aan- en verkoopkosten in beleggingsfondsen	419		442	
Kosten currency forwards	161		157	
Totaal	1.053	7	1.130*	8

* door afrondingsverschillen tellen de getallen niet op tot het totaal

Bij de bepaling van de transactiekosten voor obligaties (matching) is gebruik gemaakt van aannames. Bij de spreads (tussen de bied- en laatprijzen) is rekening gehouden met de landen waarin gehandeld is, de volumes bij aan- en verkoop en ook de looptijden waarin verhandeld is. De gehanteerde spreads voor de obligaties matching portefeuille en obligaties return portefeuille zijn de actuele spreads op de dag van handelen.

Verantwoording vermogensbeheerkosten

De beleggingsmix bepaalt voor een groot deel de hoogte van de totale kosten van het vermogensbeheer. Daarnaast worden de vermogensbeheerkosten mede gedreven door de beleggingsstijl, actief versus passief, en de manier van beleggen, direct in financiële instrumenten of indirect via beleggingsfondsen.

De beleggingsmix van Provisum was in 2025 vrij eenvoudig. Met de keuze om de aandelenportefeuille te beleggen middels een passief mandaat zijn de kosten aanzienlijk naar beneden bijgesteld ten opzichte van een aantal jaren terug. Vanwege de schaal van Provisum ontkomt het er niet aan om in bepaalde beleggingscategorieën indirect via beleggingsfondsen te beleggen. Dit is het geval bij de obligaties in emerging markets, onroerend goed en hypotheek. Deze manier van beleggen brengt hogere kosten met zich mee.

Gezien de schaal en omvang van het fonds is het bestuur tevreden over het kostenniveau, maar duidt de cijfers graag ten opzichte van andere pensioenfondsen. Daarom zijn, conform de 'Aanbevelingen uitvoeringskosten' van de Pensioenfederatie, de vermogensbeheerkosten in perspectief gezet door middel van een externe benchmarking. Uit dat externe benchmarkonderzoek (op basis van de cijfers over de periode 2022-2024) is gebleken dat Provisum gemiddeld lagere kosten heeft dan de 19 leden van de Kring de Wit pensioenfondsen. Kijken we naar een algemeen onderzoek onder alle pensioenfondsen dan zijn de kosten van Provisum hoger dan de peergroup van 80 pensioenfondsen (zie het eerdere hoofdstuk over Uitvoeringskosten).

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD BELEGGEN

Het pensioenfonds belegt het vermogen met het doel om een zo goed mogelijk rendement te behalen tegen een verantwoord risico. Maar tegelijkertijd is het bestuur zich ervan bewust dat Provisum een maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft. Het bestuur streeft ernaar om met de beleggingen - binnen de mogelijkheden - een positieve bijdrage te leveren aan de samenleving. Het beleggingsbeleid wordt zo veel als mogelijk duurzaam ingevuld waarbij prioriteit gegeven wordt aan het behalen van rendement.

Het fonds houdt daarom in het beleggingsbeleid rekening met milieu- en sociale aspecten en goed ondernemingsbestuur. De Engelse afkorting hiervoor is ESG (Environment, Social en Governance). In het Nederlands gebruiken we vaak de term maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB). Met beide afkortingen wordt hetzelfde bedoeld.

Het beleid van het fonds rondom ESG is vastgelegd in het Maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid dat op de website van het fonds is gepubliceerd. Het Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB-convenant) heeft hiervoor als leidraad gediend. Het fonds doet jaarlijks uitgebreid verslag over verantwoord beleggen door middel van een separate rapportage. Deze is op de website terug te vinden.

Tevens dient op basis van Europese regelgeving, de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), een bijlage bij dit jaarverslag opgenomen te worden volgens een verplicht format. Hierin wordt uitgebreid ingegaan op de uitvoering van het MVB-beleid van het fonds in 2025. U vindt deze informatie in bijlage 3 bij het jaarverslag. Er wordt hier dan ook volstaan met een zeer beperkte weergave van de wijze waarop het fonds in 2025 uitvoering heeft gegeven aan het MVB-beleid. Voor meer informatie wordt verwezen naar bijlage 3.

Ontwikkelingen 2025

Er is in 2025 een aantal ontwikkelingen geweest op het gebied van verantwoord beleggen:

- *Voortzetting maatregelen CO2-uitstoot*
De klimaatoverlay is eind 2023 met succes geïmplementeerd in de aandelenportefeuille. We kijken hierbij met name naar de economische intensiteit (de CO2 uitstoot per miljoen belegde euro's). Met deze maatstaf kunnen portefeuilles met elkaar vergeleken worden. De economische intensiteit van de aandelenportefeuille van Provisum blijft ver onder de benchmark en draagt hierdoor bij aan een duurzame wereld, zonder concessies te doen aan het lange termijn rendement.
- *Regelgeving vanuit de Europese Unie (EU)*
Er werd voor de tweede keer gerapporteerd in het kader van de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) en een vergelijking gemaakt met de cijfers van het voorgaande jaar. Deze regelgeving vanuit de EU moet zorgen voor meer transparantie over verantwoord beleggen. Financiële instellingen moeten gedetailleerde informatie geven over de duurzaamheid van hun beleggingen. Inmiddels heeft de EU een herziening op de regelgeving aangekondigd die zou moeten leiden tot vereenvoudiging, verbeterde bruikbaarheid en het nog meer voorkomen van groenwassen. Het pensioenfonds volgt de ontwikkelingen rondom de SFDR en eventuele aanpassingen vanuit de Europese Unie nauwlettend. De ontwikkelingen kunnen aanleiding geven om het bestaande beleid en de

bijbehorende rapportages in de toekomst nader te bezien en, waar passend, aan te passen.

IMVB-convenant

Doordat het fonds het IMVB-convenant in 2018 heeft ondertekend, committeert het zich aan de principes van de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGP's). Deze principes zijn daarmee (mede) het uitgangspunt voor het MVB-beleid van het fonds. Onderdeel van OESO-richtlijnen is het uitvoeren van een due diligence, oftewel een risicoanalyse. Onderdeel van deze risico-analyse is het identificeren van negatieve impacts in de portefeuille en het gebruiken van invloed om deze negatieve impacts te voorkomen of verminderen.

Negatieve impact

Het fonds screent periodiek de aandelen- en obligatieportefeuille op (potentiële) negatieve impact, op ESG-risico's en op financieel-materiele duurzaamheidsfactoren die impact hebben op de beleggingsportefeuille.

Gebruik invloed

Het fonds gebruikt haar invloed om de negatieve impact te voorkomen of te verminderen. De instrumenten die hiervoor worden gebruikt, zijn de volgende:

- Uitsluiten van bedrijven en landen
- ESG-integratie
- Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en engagement
- Duurzaamheidscriteria bij onroerend goed en hypotheek
- Groene obligaties
- CO2-verlagingsmaatregelen.

Een uitgebreide uitleg van deze instrumenten inclusief behaalde resultaten in 2025 treft u aan in bijlage 3.

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

Op 10 maart 2021 is de SFDR in werking getreden. Deze Europese Verordening verplicht financiële marktdeelnemers, waaronder pensioenfondsen, informatie te verschaffen over het duurzaamheidsbeleid en transparant te zijn over de uitvoering daarvan. Het bestuur heeft besloten om ongunstige effecten mee te nemen in de besluitvorming en de DB-pensioenregelingen te classificeren als 'licht groen' (artikel 8), oftewel een product dat ecologische en/of sociale kenmerken promoot. De DC-regelingen (de achtergebleven kapitalen bij ABN AMRO vanuit de vrijwillige- en excedentregeling) classificeren als 'overig product' (artikel 6). Dit houdt in dat de onderliggende beleggingen geen rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Deze keuzes brengen de volgende verplichtingen met zich mee:

- Er dient bij het jaarverslag gerapporteerd te worden over de duurzaamheid van de pensioenregeling volgens een verplicht format, zie bijlage 3.
- Voor 1 juli van ieder jaar dient er gerapporteerd te worden over de ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren door middel van de Principle Adverse Impact (PAI) verklaring. Deze verklaring wordt op de website van Provisum gepubliceerd.

Inmiddels heeft de EU een herziening op de regelgeving aangekondigd die zou moeten leiden tot vereenvoudiging, verbeterde bruikbaarheid en het nog meer voorkomen van

groenwassen. Het pensioenfonds houdt de ontwikkelingen rondom de SFDR en eventuele aanpassingen vanuit de Europese Unie in de gaten.

BELEGGINGEN VOOR RISICO VAN DE DEELNEMER

De beleggingen die voor risico van de deelnemer zijn, betreffen de kapitalen die nog bij ABN AMRO staan uit hoofde van de vrijwillige aanvullende pensioenregeling en de B-excedent regeling. Hier komt geen nieuwe premie meer bij. Voor de vrijwillige aanvullende pensioenregeling kan vanaf 2025 geen premie meer ingelegd worden. Met de premie voor de B-excedent regeling wordt vanaf 2025 direct pensioen ingekocht bij Provisum in de basisregeling.

De opgebouwde en achtergebleven kapitalen worden nog door ABN AMRO belegd tot het moment van overgang op de nieuwe pensioenregeling van Provisum, met als uiterste datum tot 30 juni 2026. ABN AMRO paste de beleggingsmix altijd jaarlijks aan op basis van de leeftijd van de deelnemer. Dit hebben zij voor het laatst eind 2024 gedaan. Met de eerder beoogde ingangsdatum van 1 januari 2026 zou dit geen probleem hebben opgeleverd. Op de overgangsdatum worden de kapitalen bij ABN AMRO namelijk één-op-één ingevaren in de nieuwe pensioenregeling en belegt Provisum het persoonlijk pensioenvermogen conform de leeftijd van de deelnemer. Maar nu de ingangsdatum is uitgesteld, loopt voor een aantal deelnemers de beleggingsmix iets uit de pas met de beleggingsmix die op basis van de leeftijd gewenst is. Deelnemers die 45 jaar of ouder zijn, beleggen meer in bijvoorbeeld aandelen en vastgoed dan is vastgelegd in de standaard beleggingsmix voor de desbetreffende leeftijdscategorie. Dit is het geval tot het moment dat het opgebouwde kapitaal bij ABN AMRO ingevaren is naar het persoonlijke pensioenvermogen bij Provisum. Deelnemers zijn hier in oktober 2025 persoonlijk over geïnformeerd.

RISICOMANAGEMENT

Algemeen

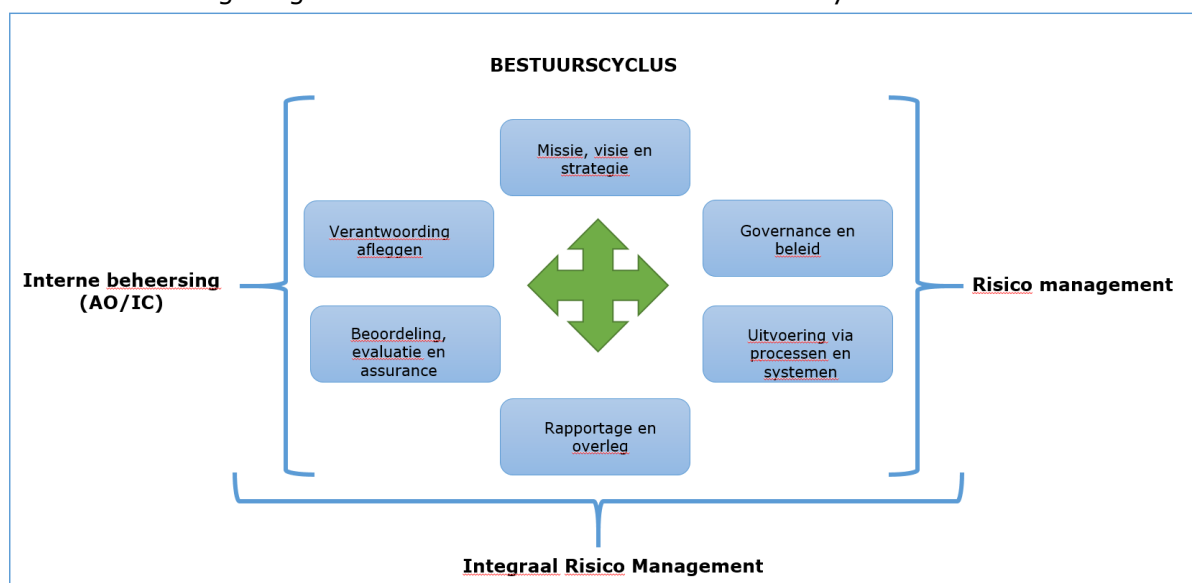
Het fonds heeft een missie en visie opgesteld waarbij onder meer rekening wordt gehouden met de ambities en risicohouding van het fonds. De invulling van de missie en visie wordt door middel van beleid in strategische plannen, fondsdocumenten en jaarplannen uitgewerkt. Het integraal risicomanagement brengt risico, rendement, maatschappelijke verantwoordelijkheid, kosten en kwaliteit samen.

In het integraal risicomanagement proces kunnen de volgende kritische kernactiviteiten worden onderscheiden:

- Het identificeren en adresseren van de verschillende risicobronnen en vervolgens het inschatten van de waarschijnlijkheid en mogelijke impact van de risico's;
- Het vaststellen, uitwerken en (laten) implementeren van risico mitigerende beheersingsmaatregelen;
- Bij belangrijke voorgenomen beleidswijzigingen een koppeling maken naar het gehele risico universum, waardoor inzichtelijk wordt of er nieuwe risico's ontstaan dan wel bestaande risico's toe- of afnemen c.q. verschuiven binnen het fonds;
- Het monitoren en evalueren van de effectiviteit van de geïmplementeerde beheersingsmaatregelen;
- Waar nodig het bijstellen van de risico mitigerende beheersingsmaatregelen;
- Het rapporteren met betrekking tot bovengenoemde activiteiten.

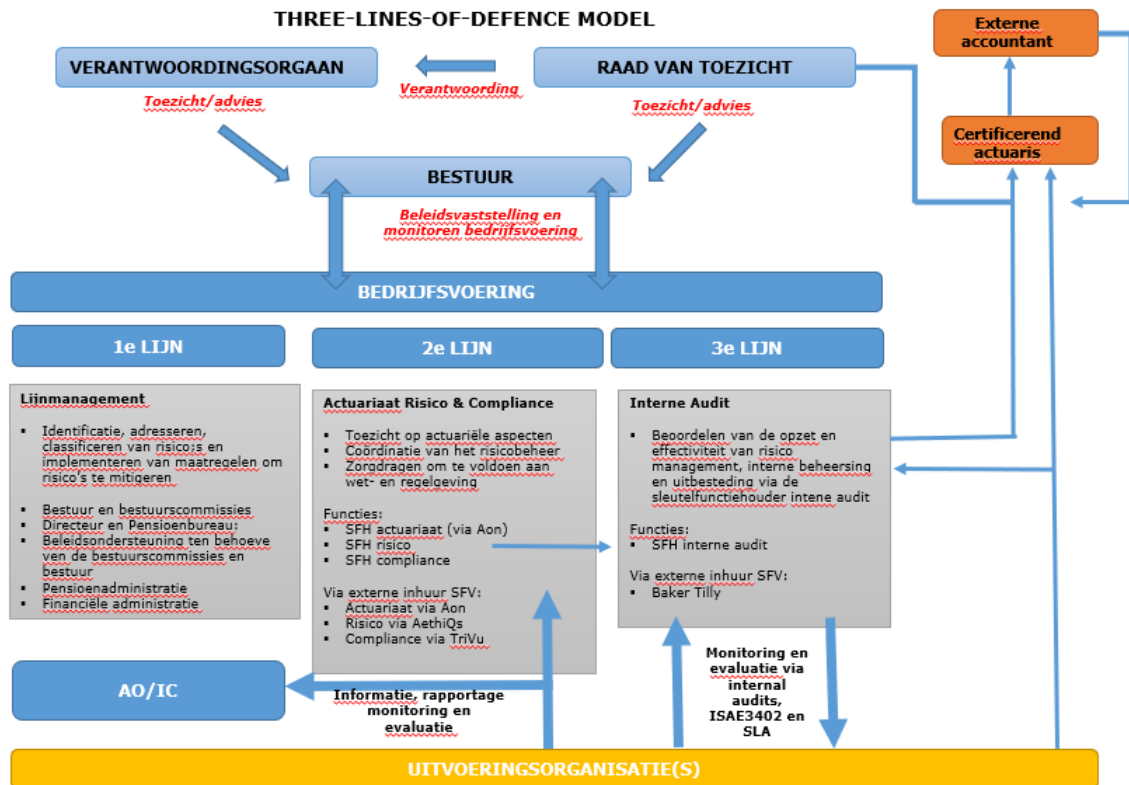
Naast de periodieke inventarisatie van de meer algemene risico's voor het pensioenfonds, wordt ook aandacht besteed aan de risico's in specifieke situaties. Zo is risicomanagement een integraal onderdeel van projecten, wordt bij beleidsvoorstellen gericht aandacht besteed aan de daaruit voortvloeiende risico's en worden gerapporteerde incidenten geanalyseerd om te bepalen wat de impact voor het pensioenfonds is. Dit alles om te bepalen of er eventueel aanvullende risico mitigerende maatregelen getroffen dienen te worden.

Onderstaande figuur geeft de essentie weer van de bestuurscyclus in deze.

Opzet en organisatie risicomanagement

De inrichting van het risicomanagement is gebaseerd op het zogenaamde 'three lines of defence'-model. Onderstaand figuur toont op hoofdlijnen de governance op basis van het 3 lines of defence model.

1e beheersingslijn

Het lijnmanagement is verantwoordelijk voor opzet, bestaan en werking van de processen en de bijbehorende beheersmaatregelen.

2e beheersingslijn

Sleutelfunctie actuariel beheer

De sleutelfunctiehouder beoordeelt, monitort en rapporteert over de actuariële aspecten van het pensioenfonds. Met deze functie wordt beoogd dat Provisum een totaalbeeld heeft van de verschillende actuariële aspecten waaraan het pensioenfonds wordt blootgesteld.

Sleutelfunctie compliance

Met de compliance functie beoogt het fonds de integriteit van de verbonden personen evenals de naleving van externe wet- en regelgeving te waarborgen en aan het gedragstoezicht van DNB en AFM te voldoen.

Sleutelfunctie risicobeheer

De sleutelfunctiehouder risicobeheer beoordeelt, monitort en rapporteert over het risicobeheersysteem. Met de risicobeheerfunctie wordt beoogd dat Provisum een totaalbeeld heeft van de verschillende risico's waaraan het pensioenfonds wordt blootgesteld. Dit omvat ook de uitbestede werkzaamheden. Het betreft zowel financiële als niet-financiële

risico's. Naast de hiervoor genoemde taken heeft de risicobeheerfunctie ook een initiërende en adviserende rol bij het vormgeven van het risicobeheer.

3e beheersingslijn

Door de derde lijn wordt een oordeel gevormd over de opzet, werking en de effectiviteit van het risicomanagement en interne beheersing, inclusief de 1^e en 2^e lijns risicomanagement activiteiten. Voor de aansturing van deze lijn is de sleutelfunctiehouder interne audit verantwoordelijk. De sleutelfunctiehouder beoordeelt, monitort en rapporteert (over) de opzet, het bestaan en de werking in termen van adequaatheid en doeltreffendheid van de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere bedrijfsvoering van het fonds. Dit omvat ook de uitbestede werkzaamheden.

Aandachtsgebieden risicomanagement

De verantwoordelijkheid van het bestuur strekt zich uit over alle aandachtsgebieden van risicomanagement: strategie, beleid en uitvoering.

Strategisch risicomanagement: richt zich op het identificeren, het meten en het beheersen van de strategische risico's samenhangend met het realiseren van de ambities en doelstellingen van het fonds. De nadruk ligt hierbij vooral op de risico's die op langere termijn spelen. Naast het monitoren van de risico's is het belangrijk om periodiek te verifiëren of het vigerende beleid nog past binnen de vastgestelde kaders en, zo niet, op welke punten het beleid moet worden aangepast.

Een meer specifiek onderdeel is het financiële strategische risicomanagement. Dit omvat een gestructureerd proces dat periodiek (doorgaans eenmaal in de drie jaar) wordt afgewikkeld, waarin alle aspecten van het strategische financiële beleid kritisch worden beoordeeld tegen de achtergrond van de gestelde doelen.

Daarnaast wordt het door het bestuur vastgestelde beleid ingekaderd en vormgegeven middels beleidsdocumenten. Het dagelijks bestuur of de desbetreffende bestuurscommissie brengt advies uit over de inhoud van beleidsdocumenten. Het bestuur keurt de documenten goed en stelt deze vast. Alvorens een beleidsdocument ter goedkeuring wordt gepresenteerd aan het bestuur, wordt het stuk doorgaans voorgelegd aan de vervuller van de risicobeheerfunctie (AethiQs) en/of vervuller van de compliance functie (TriVu) en door hen vanuit hun vaktechnisch perspectief van op- en aanmerkingen voorzien waarbij indien van toepassing een koppeling wordt gemaakt met het risicobeheersingsplan (zie hierna).

Operationeel risicomanagement: hiermee wordt beoogd om de risico's in de operationele sfeer te beheersen. Hierbij gaat het niet alleen om financiële risico's, maar ook om de niet-financiële risico's die het fonds loopt. Deze risico categorieën worden beschreven in het risicobeheersingsplan. Daarbij is per categorie vastgelegd wat de beheersingsmaatregelen zijn en hoe de score van het restrisico wordt beoordeeld. Het risicobeheersingsplan is de basis voor eventuele aanvullende maatregelen om risico's verder te beheersen.

Additioneel wordt er ook aandacht besteed aan de risico's welke verband houden met het project in het kader van de transitie naar de Wet toekomst pensioenen, waarbij de opzet en organisatie een rol spelen maar ook de diverse risico's binnen het project zelf. Deze

RSA (Risk Self Assessment) is onderdeel van het implementatieplan en is per kwartaal bijgewerkt. Er is een onderscheid gemaakt in de volgende risicogebieden:

- Operationele risico's en IT-risico's;
- Uitbestedingsrisico's;
- Financiële risico's;
- Juridische en privacy risico's;
- Politieke risico's.

Risicomanagement cyclus

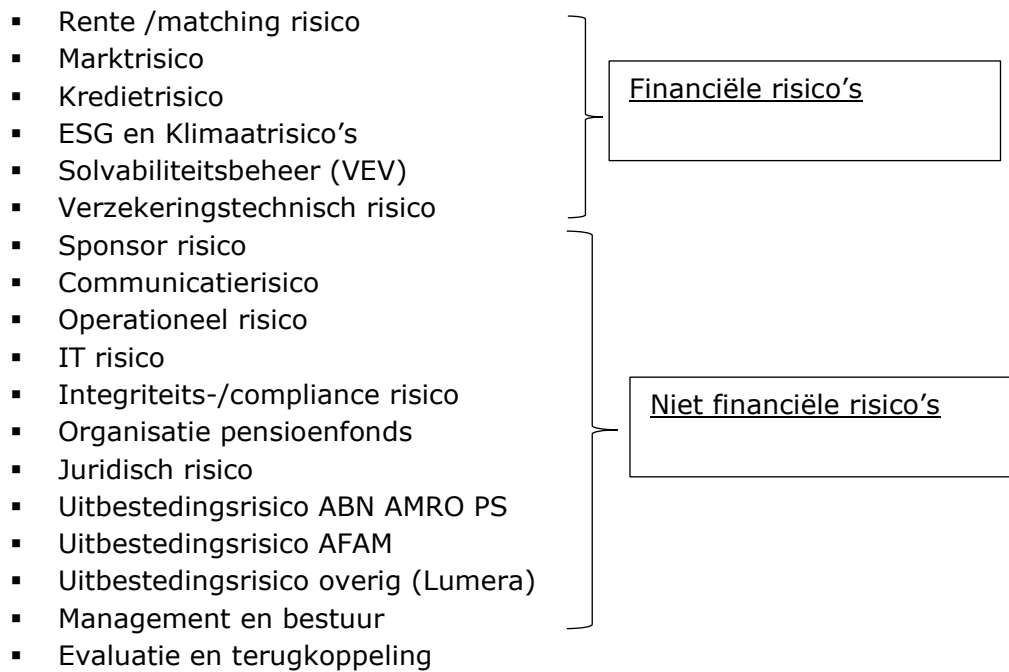
De veelheid aan ontwikkelingen in de pensioensector waaronder de voorbereidingen op de Wet toekomst pensioenen (Wtp) en daarbuiten brengt nieuwe risico's, veranderingen van bestaande risico's of wijzigingen in de verwachte impact van risico's met zich. Dit leidt op continue basis tot toetsing en herijking van risico's en bijbehorende beheersmaatregelen.

De totale risicomanagementcyclus kan als volgt worden samengevat:

- a. Een keer per drie jaar worden de strategie en de daaraan verbonden strategische risico's bediscussieerd en vastgesteld. De top 5 van de strategische risico's is onderdeel van de kwartaalrapportage risico waarin over de risico beperkende maatregelen wordt gerapporteerd aan het bestuur.
- b. De operationele- en beleidsmatige risico's worden in principe één keer per drie jaar opnieuw gescoord c.q. geëvalueerd, tenzij als gevolg van tussentijdse beleidswijzigingen of wijzigingen in het risicoprofiel er aanleiding tot een eerdere herijking bestaat. Dit leidt tot een herijkt risico en een nieuw risico beheersingsplan. Deze evaluatie zorgt ervoor dat de focus daar komt te liggen waar processen materieel zijn veranderd en dus aanleiding geven tot een nieuwe score. Deze herijking is in 2022 integraal uitgevoerd en zal na de invoering van de Wtp worden herhaald.
- c. De key-beheersingsmaatregelen worden periodiek geëvalueerd en als bijlage opgenomen bij de kwartaalrapportage risico.
- d. De riskmanagement voorlegger zorgt er daarnaast voor dat gedurende de lopende managementcyclus bij (significante) beleidswijzigingen het risicobeheersingsplan zo nodig wordt aangepast en dus up to date blijft. AethiQs levert als vervuller van de sleutelfunctie risicobeheer waar nodig aanvullende input vanuit de tweede lijn bij de voorlegger aan de sleutelfunctiehouder risico.
- e. Jaarlijks worden er door de 2^e lijn 'risk-to-risk' gesprekken gehouden met de risicofunctie van de belangrijkste dienstverleners van het fonds.
- f. Jaarlijks wordt door middel van publicaties uit externe bronnen (DNB en externe adviseurs) getoetst of er wellicht andere risico's zijn die aandacht behoeven. Dit is een goede methode om te bezien of geïdentificeerde risico's door derden al in beeld zijn bij het fonds.
- g. In 2025 is de Eigen Risico Beoordeling (ERB), het allesomvattend document op het gebied van risicomanagement van het fonds, als onderdeel van de cyclus geactualiseerd voor de Wtp en vastgesteld door het bestuur.

Risicogebieden en top risico's

In het risicobeheersingsplan maakt het fonds een onderscheid in de volgende risicogebieden waarbij nog een nader onderscheid wordt gemaakt naar financiële- en niet financiële risico's.

Financiële risico's

In de jaarrekening wordt een uitgebreide toelichting gegeven op de financiële risico's.

Niet-financiële risico's

In het risico beheersingsplan staan de relevant risico's beschreven en zijn de beheersingsmaatregelen per risico vastgesteld. Vervolgens wordt per risico het netto risico (dat wil zeggen, met inachtneming van de beheersmaatregelen) beoordeeld. De weging van de risico's wordt uitgevoerd op basis van de mate van waarschijnlijkheid en de mate van impact. Dit normatieve kader is mede van belang om vast te stellen of bij voorgenomen beleidswijzigingen het risicoprofiel van het fonds wijzigt opdat het bestuur dit in de besluitvorming mee kan laten wegen.

In het risicobeheersingsplan wordt onderscheid gemaakt tussen 'key maatregelen' en 'ondersteunende of mitigerende maatregelen'. De risico's worden middels self assessments geanalyseerd op basis van waarschijnlijkheid en impact. De impact van een risico wordt bepaald door het effect op missie, visie en of doelstelling van het fonds. Het is van belang dat de risico inschatting op consistente wijze gebeurt en dat de gehanteerde parameter relevant en eenvoudig toe te passen is. Zo wordt de impact van de financiële risico's afgemeten aan de mogelijke gevolgen op de hoogte van de dekkingsgraad. De niet-financiële risico's zijn niet altijd goed meetbaar en/of kwantificeerbaar. Om het proces niet verder te compliceren is ervoor gekozen om voor de meting van de impact van de niet-financiële risico's niet te diversifiëren naar onderdelen van de missie, visie en doelstellingen, maar om een 'universele noemer' te hanteren, t.w. de reputatie van het fonds. Er zijn in totaal 146 risico's geïdentificeerd. Volgens de vastgestelde risicocyclus worden de operationele risico's iedere 3 jaar herijkt, dan wel op het moment van significantie beleidswijzigingen.

In het jaar 2025 zijn in verband met beleidswijzigingen de volgende 1^e en 2^e lijns risico opinies opgesteld, waarbij het onderwerp Wtp de agenda domineerde:

- Document evenwichtigheidsbeoordeling;
- Implementatieplan per 01/01/2026;
- Evenwichtigheidsbeoordeling DC-regeling;
- Aangepast ERB-document in het kader van de Wtp.

In 2025 konden de volgende risicogebieden op meer aandacht rekenen, t.w. uitbestedingsrisico ABN AMRO Pension Services, rente- matchingrisico, IT & Informatiebeveiliging (incl. DORA), risicohouding en frauderisico. Deze risicogebieden zijn hieronder toegelicht.

Uitbestedingsrisico ABN AMRO (Pension Services)

De opzegging van het contract door ABN AMRO Pension Services (AAPS) noodzaakte het fonds om de DC-regelingen op een andere manier voort te zetten. Met ingang van 1 juli 2024 wordt met de premies in de DC-regelingen direct pensioen ingekocht in de basispensioenregeling bij Provisum. Per 1 januari 2025 is de vrijwillige aanvullende pensioenregeling stopgezet. Met ABN AMRO is een nieuw contract overeengekomen tot en met 30 juni 2026 voor het beheer van de DC-kapitalen die daar achtergebleven zijn.

Rente- en matchingrisico

In het kader van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) is in 2024 besloten om het renterisico verder af te dekken om de dekkingsgraad te beschermen tot aan het invaarmoment. De renteafdekking bedraagt 100% van de verplichtingen en is gerealiseerd door aanvullend op de fysieke afdekking met de matching portefeuille een portefeuille van Liability Driven Investments (LDI)- bucketfondsen te implementeren. In de aanloop naar het definitieve invaarmoment zal worden bezien hoe de afbouw van het rente- en matchingrisico zal plaatsvinden. In dit verband is het noemenswaardig dat het TOM-model (Target Operating Model) na het invaarmoment hierbij een belangrijke rol zal spelen in de informatie-uitwisseling tussen het fonds en de vermogensbeheerder AFAM.

IT & Informatiebeveiliging

IT & Informatiebeveiliging is door het fonds als strategisch aandachtspunt aangemerkt, met het onderdeel cybersecurity als bijzonder aandachtspunt. Cyber vormt een grote bedreiging voor de continuïteit van de bedrijfsvoering. Nadat in 2022 een cyberoefening is uitgevoerd tezamen met onze externe IT-provider COFRA IT, vindt er nu maandelijks overleg plaats met de cyber expert van COFRA om zodoende goed op de hoogte te blijven van alle ontwikkelingen en maatregelen op dit gebied. Dit onderwerp blijft hoog op de agenda staan aangezien de ontwikkelingen op dit gebied elkaar snel opvolgen.

In 2025 heeft er een audit plaatsgevonden met betrekking tot de opzet en bestaan van DORA. Provisum heeft voor de implementatie van de DORA richtlijnen een degelijk en zorgvuldig traject doorlopen. Hierin is aandacht besteed aan het vastleggen van diverse risico's en afspraken met leveranciers in het beleid.

Twee keer per jaar wordt in de bestuursvergadering uitgebreid aandacht aan het onderwerp IT geschonken om de kennis van het bestuur te verdiepen en het bestuur in staat te stellen om zich ook op dit terrein in control te voelen. Om de betrokkenheid van het bestuur met IT & Informatiebeveiliging te waarborgen is in lijn met de opzet van sleutelfunctiehouders, een bestuurder belast met IT & Informatiebeveiliging.

Frauderisico's

Het fonds vindt frauderisico een belangrijk risico en besteedt hier gepaste aandacht aan. Deze paragraaf biedt inzicht hoe het fonds voor deze risico's een inschatting maakt en wat de belangrijkste beheersmaatregelen zijn.

Bij het identificeren en inschatten van risico's besteedt het fonds specifieke aandacht aan het inschatten van frauderisico's in de SIRA. Deze SIRA is eind 2025 geactualiseerd. Het bestuur heeft deze risicoanalyse uitgevoerd om de bruto frauderisico's inzichtelijk te maken. De belangrijkste frauderisico's die hierbij zijn geïdentificeerd, hebben betrekking op frauderisico's binnen het bestuur, binnen de uitvoeringsorganisatie en bij externe vermogensbeheerders.

Het fonds mitigeert en beheerst deze frauderisico's door zowel op organisatie- als procesniveau beheersmaatregelen in te richten. De belangrijkste beheersmaatregelen zijn: de gedragscode en klokkenluidersregeling, het 4-ogenprincipe, de relevante ingerichte processen bij de dienstverleners waar werkzaamheden aan zijn uitbesteed, check op de gedragsnormen bij deze dienstverleners, rapportages zoals de ISAE-rapportage van deze dienstverleners, de niet financiële risico rapportage en de compliance rapportage.

Risicohouding en risicobereidheid van het fonds

Het bestuur heeft in overleg met sociale partners en het Verantwoordingsorgaan de volgende risicohoudingen vastgesteld:

- a) op korte termijn, het Vereist Eigen Vermogen (VEV);
- b) op (middel)lange termijn, een set van normen;
- c) op lange termijn, het verwachte pensioenresultaat.

a) Korte termijn risicohouding

Onder het FTK wordt het vereist eigen vermogen (VEV) zodanig vastgesteld dat met de wettelijk vastgelegde zekerheidsmaat van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen één jaar over minder middelen beschikt dan de technische voorzieningen voor de onvoorwaardelijke toezeggingen. De vereiste dekkingsgraad bedraagt 114,1%.

b) Risiconormen voor (middel)lange termijn

Het bestuur heeft voor de (middel) lange termijn als volgt invulling gegeven aan de ambitie en risicobereidheid, gesplitst naar risiconormen voor solvabiliteit, koopkracht en premie:

1. Solvabiliteit

- 1a. Kans op dekkingstekort over de eerste 5 jaar < 10% in het centraal scenario;
- 1b. Daarbij is de gemiddelde diepte van het dekkingstekort over de eerste 5 jaar < 10% in het centraal scenario.

2. Koopkracht

- 2a. Koopkracht van > 90% na 5 en 15 jaar (mediaan) in het centraal scenario;
- 2b. Koopkracht van > 80% na 5 en 15 jaar voor het 5% percentiel in het centraal scenario;
- 2c. Na 15 jaar mediaan reële dekkingsgraad (op basis van de 'economische inflatie') > 90%.

3. Premie

De kans dat de netto premie over de eerste 5 jaar 36% van de premiegrondslag overschrijdt < 5% in het centraal scenario.

De hierboven genoemde risiconormen worden periodiek getoetst door middel van een ALM studie. De laatste ALM studie heeft plaatsgevonden in 2021. Er is toen gerekend met diverse scenario's (waaronder naast een centraal scenario een 'inflatiescenario', een 'deflatiescenario', een stagflatie en een stress scenario). In het merendeel van de scenario's bleek dat er ruimschoots werd voldaan aan de gestelde risiconormen. Jaarlijks wordt door middel van een jaarmonitor, indien daarvoor de gewijzigde marktomstandigheden opportuun zijn, getoetst in hoeverre er bij de gewijzigde economische omstandigheden nog voldaan wordt aan de risiconormen.

Vanwege de overgang naar een nieuwe pensioenregeling onder de Wtp is de ALM studie sinds 2021 niet herhaald, maar zijn er voorbereidingen getroffen voor het vaststellen van de risicohouding onder de Wtp.

c) *Lange termijn risicohouding*

Het bestuur heeft de volgende ondergrenzen voor de lange termijn (60 jaar) vastgesteld met betrekking tot het pensioenresultaat (maatstaf voor koopkrachtbehoud):

- Vanuit de feitelijke dekkinggraad dient de mediaan van het pensioenresultaat ten minste gelijk te zijn aan 90%.
- Vanuit de situatie waarbij de dekkinggraad gelijk is aan het vereist eigen vermogen dient de mediaan van het pensioenresultaat ten minste gelijk te zijn aan 90%.
- Vanuit de feitelijke dekkinggraad dient de maximale afwijking ten opzichte van de mediaan in het geval van een 'slecht weer scenario (lees: 5^e percentiel)' niet meer te bedragen dan 15%.

DNB heeft aangegeven dat pensioenfondsen die van plan zijn om in te varen uitgezonderd zijn op de verplichting van een jaarlijkse haalbaarheidstoets in 2024 en verder. Het bestuur heeft daarom besloten om geen haalbaarheidstoets in 2024 in te dienen bij DNB en vanaf 2025 is er geen haalbaarheidstoets meer uitgevoerd.

VOORUITBLIK

De Nederlandsche Bank heeft de inwaarmelding van het pensioenfonds beoordeeld en op 15 april 2026 te kennen gegeven dat het heeft besloten om geen verbod tot waardeoverdracht op te leggen als bedoeld in artikel 150m, tweede lid, Pw. Op het moment van goedkeuring van het jaarverslag is het pensioenfonds per 1 juni 2026 over op de nieuwe pensioenregeling en worden de opgebouwde pensioenen omgezet naar de nieuwe pensioenregeling.

2026 zal daarom in het teken staan van een juiste, tijdige, zorgvuldige en beheerste uitvoering van de overgang op de nieuwe pensioenregeling. Tevens zal er aandacht zijn voor heldere communicatie richting onze deelnemers en werkgevers. Het bestuur realiseert zich dat de overgang naar het nieuwe stelsel voor deelnemers veranderingen met zich meebrengt en mogelijk vragen oproept. Transparantie en uitlegbaarheid blijven daarom centraal staan. Ons doel is dat iedere deelnemer begrijpt wat de overgang voor zijn of haar persoonlijke situatie betekent en vertrouwen heeft in Provisum bij de omzetting naar en uitvoering van de nieuwe regeling.

Daarnaast blijven externe ontwikkelingen een belangrijke rol spelen. De aanhoudende geopolitieke spanningen, waaronder de onrust in het Midden-Oosten, zorgen voor onzekerheid op de financiële markten. Dit kan invloed hebben op rente, inflatie en beleggingsrendementen. Het bestuur volgt deze ontwikkelingen nauwgezet en blijft sturen op een evenwichtig en robuust beleggingsbeleid dat bestand is tegen schommelingen in de markt. Ondanks deze onzekerheden kijkt het bestuur met vertrouwen vooruit. Met de ingezette voorbereidingen en de betrokkenheid van alle partijen ligt er een solide basis voor een succesvolle overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

De premiekorting in 2026 waartoe het bestuur in december 2025 heeft besloten wordt in de jaarrekening van 2026 verwerkt en verantwoord, tegelijkertijd met de premie over dat boekjaar.

Huizen, 11 juni 2026

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Provisum

VERKLARING COMPLIANCE OFFICER

Het pensioenfonds dient zorg te dragen voor een beheerste en integere bedrijfsvoering en heeft mij in dat kader benoemd tot externe compliance officer, tevens vervuller van de sleutelfunctie compliance. Het pensioenfonds heeft een eigen gedragscode die op de website is gepubliceerd. De gedragscode heeft tot doel om gewenst gedrag te stimuleren en ongewenst gedrag te voorkomen. Dit draagt bij aan het integer functioneren van het pensioenfonds en het waarborgen van de goede naam en reputatie.

Op grond van de gedragscode zijn in 2025 38 personen aangewezen als verbonden persoon, waarvan 34 verbonden personen onder de gedragscode van het pensioenfonds vallen. Over 2025 hebben deze verbonden personen een verklaring van naleving van de gedragscode ingevuld en ondertekend waarbij meldingen ten aanzien van de gedragsnormen zoals nevenfuncties, geschenken, uitnodigingen en privébelangen zijn vastgelegd. De 4 overige verbonden personen hebben een eigen gedragscode waarvan is getoetst dat deze gedragscode ten minste gelijkwaardig is aan de gedragscode van het pensioenfonds. Verder beschikt het pensioenfonds, naast de gedragscode, over compliance documenten zoals een incidentenregeling, een klokkenluidersregeling, een beloningsbeleid en een systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA). De SIRA is in 2025 geactualiseerd, waarbij rekening is gehouden met de geactualiseerde Good Practices SIRA van DNB.

In de jaarlijkse rapportage over 2025 zijn mijn waarnemingen en aanbevelingen opgenomen. Ik heb naar aanleiding van de door mij uitgevoerde toetsing de volgende waarnemingen:

1. De meldingen die de verbonden personen in 2025 hebben gedaan, vallen binnen de normen van de gedragscode van het pensioenfonds.
2. Het pensioenfonds heeft de naleving van de geldende wet- en regelgeving goed verankerd binnen de organisatie.
3. Het pensioenfonds waarborgt de naleving van de gedragsnormen en aanverwante compliance gerelateerde onderwerpen zoals beloningsbeleid, sanctiewetgeving en terrorismefinanciering bij haar kernuitbestedingspartijen en toetst dit jaarlijks.
4. Ook binnen het pensioenfonds is gewaarborgd dat aan de sanctiewetgeving en de daarop gebaseerde en aangescherpte sanctielijsten wordt voldaan. In dit kader is in 2025, net als in eerdere jaren, meer frequent een toets op de sanctielijsten uitgevoerd. Er was geen sprake van 'hits' van deelnemers van het pensioenfonds met personen die op de diverse sanctielijsten zijn opgenomen.
5. Binnen het pensioenfonds en uitbestedingspartijen was in 2025 sprake van twee operationele incidenten die op adequate wijze zijn afgewikkeld.
6. Er zijn in 2025 geen meldingen geweest van misstanden, onbehoorlijk handelen of fraude bij het pensioenfonds.
7. Het pensioenfonds beschikt over toereikende compliance documenten. Ik beveel aan om in 2026 het integriteitsbeleid te actualiseren en AI-beleid voor het pensioenfonds op te stellen. Dit is reeds opgenomen in de planning voor 2026.
8. In 2025 heeft een awareness sessie op het gebied van compliance en integriteit plaatsgevonden.

Harmen Pullen
Compliance Officer

VERSLAG EN OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN EN REACTIE BESTUUR

1. Inleiding

In dit verslag geeft het verantwoordingsorgaan (hierna **VO**) een oordeel over het beleid dat door het bestuur van Stichting Pensioenfonds Provisum (hierna **bestuur**) is gevoerd. Uitgangspunt hierbij is de vraag of het bestuur bij de genomen besluiten op een evenwichtige wijze met de belangen van actieve deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers rekening heeft gehouden.

De afgelopen jaren stonden vooral in het teken van het nieuwe pensioenstelsel en de Wet toekomst pensioenen (hierna **Wtp**), waarover later meer.

2. Taak en samenstelling Verantwoordingsorgaan.

De bestuurlijke organisatie van Provisum wordt gevormd door bestuur, Raad van Toezicht (hierna **RvT**) en verantwoordingsorgaan. Het bestuur legt verantwoording af aan het VO.

Het bestuur bepaalt het beleid en is verantwoordelijk voor de uitvoering daarvan door het pensioenbureau. De RvT houdt primair toezicht op de procedurele zorgvuldigheid van de besluitvorming door het bestuur, terwijl het VO de inhoudelijke afwegingen en uitkomsten van die besluitvorming beoordeelt. Ieder jaar geeft het VO een oordeel over het handelen van het bestuur, over het gevoerde beleid en de gemaakte beleidskeuzes voor de toekomst, welk oordeel in het jaarverslag wordt opgenomen. Daarnaast heeft het VO het recht om advies uit te brengen over een aantal in de Pensioenwet genoemde onderwerpen waaronder het beleid inzake de beloningen.

Samenstelling

In 2025 waren er 2 mutaties binnen het VO. In februari 2025 trad Bas Hazenbos (jurist bij Cofra) toe tot het VO, als opvolger van Ricardo Scholman.

Eind maart vertrok Dick van der Windt, die meer dan 10 jaar lid was geweest van het VO (waarvan het grootste deel als voorzitter), waarvoor nogmaals veel dank. Het VO is blij met zijn opvolger, Ward Linthorst (oud-directeur van Provisum), die al een tijdje warm liep als aspirant-lid.

Dit betekent dat het VO sinds 1 april 2025 als volgt is samengesteld:

Geleding	VO-leden
Namens werknemers	Esther Pennings en Françoise Schoordijk
Namens werkgevers	Bas Hazenbos en Jelle ter Laak
Namens gepensioneerden	Dick Vos en Ward Linthorst

De voorzitterskamer werd sinds het afscheid van Dick van der Windt gehanteerd door Esther.

Hoewel de geleding hier wordt vermeld, is voor het VO, evenals voor andere gremia, een evenwichtige belangenafweging leidend.

Opleiding

De opleiding Fundament voor VO's (via SPO Nyenrode) is in 2025 door maar liefst 3 VO-leden (Jelle, Bas en Dick) gevolgd en succesvol afgerond.

Ward, Bas, Jelle en Dick hebben op 3 september een kennis-sessie, georganiseerd door Montae, bijgewoond over de taken en verantwoordelijkheden van het VO, die door de Wtp ook zullen wijzigen.

Kennis

De leden van het VO hebben hun kennis op het gebied van de Wtp regelmatig verdiept, onder meer via de hierna genoemde bijeenkomsten.

Verder was het VO - met het bestuur en RvT - aanwezig bij een bewustzijnssessie over AI en de DORA (Digital Operational Resilience Act: een Europese verordening die de digitale operationele weerbaarheid van financiële instellingen versterkt), verzorgd door externe consultants. Om alle gremia scherp te houden op het gebied van integriteit, woonden de leden van het VO ook een bewustzijnssessie met de externe compliance officer bij.

3. Werkwijze VO

Waar in andere jaren de agenda van het VO vooral werd gekleurd door reguliere overleggen en vergaderingen met de diverse gremia binnen het fonds, was dat in 2025 anders, omdat "Wtp" het sleutelwoord was. De focus van het bestuur, en daarmee van VO, RvT en bureau, was sterk gericht op de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. In 2025 waren er regelmatig overleggen, informatie-sessies (veelal met externe adviseurs) en andere bijeenkomsten ad hoc ingepland, waarbij niet alleen bestuursleden maar ook leden van VO en RvT waren uitgenodigd.

Het VO was aanwezig tijdens de jaarvergadering (in juni), waarin het jaarverslag en jaarrekening over 2024 werd besproken en vastgelegd. Voorafgaand daaraan had (een afvaardiging van) het VO in mei een gesprek met de certificerend actuaire en de accountant om kennis te nemen van hun opmerkingen en aanbevelingen.

Zowel met het bestuur als de RvT heeft het VO een keer rechtstreeks overleg gehad.

De bestuursvergadering in november werd ook bijgewoond door VO en RvT. Op de agenda stond allereerst een toelichting van de zijde van het bestuur op de stand van zaken i.v.m. de Wtp, en vooral de discussie met DNB.

Ook intern voerde het VO regelmatig, zowel in persoon als via Teams, overleg.

4. Zelfevaluatie

In augustus 2025 heeft het VO een zelfevaluatie uitgevoerd, zoals in Norm 49 uit de Code pensioenfondsen is bepaald.

Ter voorbereiding moesten de VO-leden vragen beantwoorden over vier thema's:

- Samenstelling van het team
- Kennis en vaardigheden
- Groepsdynamiek
- Samenwerking

Aan de hand van de beantwoording zijn de leden van het VO met elkaar in overleg gegaan, vooral over de laatste 2 onderwerpen, die nauw met elkaar zijn verbonden. Groepsdynamiek fungeert als de motor van samenwerking: als die soepel draait, werkt een groep mensen beter samen. Hapert die, dan stukt ook de samenwerking.

Binnen het VO komen verschillende geledingen samen, elk met een eigen werkachtergrond. Juist omdat deze mensen alleen binnen het VO met elkaar samenwerken, is deze bijeenkomst waardevol geweest. De ochtend heeft bijgedragen aan meer onderlinge afstemming.

5. Informatievoorziening

Het VO heeft toegang tot rapportages die opgesteld worden voor het bestuur en tot de notulen van bestuurs- en commissievergaderingen.

Na afloop van iedere bestuursvergadering is er altijd een terugkoppeling door de voorzitter en de directeur van het pensioenfonds met de voorzitters van RvT en VO. Tijdens het verlof van Esther werd dat overleg gedaan door Jelle en/of Françoise.

6. Het nieuwe pensioenstelsel – Wet toekomst pensioenen (Wtp)

Nadat in 2024 door sociale partners, bestuur en bureau van Provisum hard was gewerkt aan de voorbereidingen om te komen tot een nieuwe pensioenregeling, onder meer via de zgn. projectgroep, waarbij ook vertegenwoordigers namens/uit het VO waren betrokken, kon op 31 januari 2025 de vlag uit: het Transitieplan was klaar en werd bij het bestuur van Provisum ingediend.

In de daaropvolgende maanden is de inwaarmelding bij DNB gedaan en zijn o.a. het Implementatieplan en het Communicatieplan ingediend bij DNB respectievelijk de AFM. Over het invaarbepsluit (zijnde een collectieve waardeoverdracht in de zin van artikel 150m Pensioenwet) heeft het VO op 28 maart 2025 een positief advies uitgebracht. In aanvulling hierop heeft het VO op 21 mei positief geadviseerd ten aanzien van het invaren van de DC-kapitalen.

Ter toelichting op onderstaand zij opgemerkt dat het VO - bij het geven van oordelen - vooral kijkt naar de belangenafweging door en binnen het bestuur. Afspraken die door de sociale partners zijn gemaakt over het op te bouwen pensioen (bijv. neergelegd in het Transitieplan), maakten geen onderdeel uit van de oordeelsvorming door het VO.

In het advies van 28 maart heeft het VO onder meer aandacht besteed aan de hoogte van de solidariteitsreserve, die door het bestuur op 10% was vastgesteld. Het VO acht de

gekozen invaarmethodiek gerechtvaardigd, gezien de historische opzet met gegarandeerde en niet-gegarandeerde aanspraken. Tot slot kwamen in het advies onder meer aan bod de enkelvoudige compensatiemethode, de 3-jaars-spreiding (waar het VO nog wel een aanbeveling gaf om die spreiding achterwege te laten) en het delta netto profijt, met brede bandbreedtes.

In het VO-advies van 21 mei 2025, uitgebracht n.a.v. het invaren van de DC-kapitalen, werd eveneens positief geoordeeld.

Tijdens diverse bijeenkomsten met bestuur, VO en RvT werd uitleg gegeven over de voortgang van het proces met DNB, waarbij het vooral ging over de financiële effecten van de diverse regelingen (voorwaardelijk en onvoorwaardelijk), delta-netto-profijs-effecten en gekozen bandbreedtes. Ook per mail werden VO en RvT op de hoogte gehouden van de stand van zaken. Het VO constateert dat de evenwichtigheid en een belangenafweging, alsmede een beheerste bedrijfsvoering, daarbij voor het bestuur leidend waren in de besluitvorming, wat onder meer bleek uit het besluit om niet per 1 januari 2026 in te varen. Tevens dient opgemerkt dat het bestuur zeer transparant communiceerde en relevante documentatie - ook in concept-fase- met RvT en VO deelde.

7. Communicatie

Het VO complimenteert het bestuur met de wijze waarop het alle deelnemers heeft geïnformeerd over het uitstel naar de nieuwe regeling. Vooral onder gepensioneerden was de teleurstelling groot toen invaren per 1 januari 2026 niet haalbaar bleek.

Nu steeds meer fondsen zijn ingevaren, lijkt er onder de deelnemers steeds meer belangstelling te zijn voor "hun" fonds en persoonlijke pensioenpotjes. Hoewel het VO zich terdege realiseert dat de dekkingsgraad (resultante van enerzijds beleggingsrendementen en beursklimaat, anderzijds van de rente en daarmee de verplichtingen) hoog is en invaren positief zal uitpakken voor de deelnemers, raadt het VO wel aan veelvuldig en vooral zorgvuldig met de deelnemers te communiceren. Zorgvuldigheid in de te verstrekken pensioenopgaven zal het vertrouwen van de deelnemers - zowel jong als oud - in de toekomstbestendigheid van hun pensioenvoorzieningen ten goede komen.

Dat de directeur van het fonds aanwezig was bij de jaarvergadering van de VVGP (Vereniging van gepensioneerden van Provisum) werd gewaardeerd.

8. Adviesaanvragen

Naast de reeds genoemde adviezen over de Wtp, heeft het VO een positief advies uitgebracht over de uitvoeringsovereenkomst, met als ingangsdatum 1 januari 2026. Dit betrof met name redactionele wijzigingen en wijzigingen samenhangend met de fiscale wet- en regelgeving en nieuwe franchises.

9. Bindend advies – RvT-lid

Naast advisering heeft het VO ook een taak bij de benoeming van leden van de RvT door het doen van een bindende voordracht. Aan het einde van haar eerste termijn als RvT-lid moest Fridoline van Binsbergen - Stierum door het aanvaarden van een toezichtrol bij een ander fonds helaas haar werkzaamheden voor Provisum beëindigen. Daardoor was de RvT genoopt om op zoek te gaan naar een nieuw lid met expertise op het gebied van IT en risicomanagement.

Voor de sollicitatieprocedure werd een eerder beproefd recept gebruikt, omdat het VO - samen met afgevaardigden uit andere gremia en het bureau - betrokken was zowel bij het opstellen van het profiel, de long list en de short list als bij het voeren van de gesprekken met geschikte kandidaten.

Medio juli 2025 heeft het VO een voordracht uitgebracht voor Lieske van den Bosch, die per oktober 2025 als nieuw lid van de RvT is aangetreden.

10. Oordeel

Het VO prijst alle bestuursleden alsmede medewerkers en directie van het pensioenbureau voor hun grote inzet met het oog op het nieuwe pensioenstelsel, dat naast de "gewone" werkzaamheden verricht moet worden.

Het jaarverslag over 2025, waarin helder, duidelijk en gedetailleerd verantwoording werd afgelegd over het gevoerde beleid, zag er weer goed uit. Ook tijdens het jaar werden de vragen van het VO uitvoerig beantwoord, wat het VO in staat heeft gesteld om op doorlopende basis een oordeel te vormen over de gang van zaken.

Financieel staat Provisum er heel goed voor, met een dekkingsgraad die nog verder is gestegen naar 159,6% (ultimo 2025) en een beleggingsrendement van -0,2%. Op basis van deze cijfers kon het bestuur besluiten tot indexatie van de pensioenen met 3,12% ingaande 1 januari 2026.

Het geheel overziende is het oordeel van het VO, evenals voorgaande jaren, onverminderd positief.

Waar het VO vorig jaar nog van mening was dat een transitie per 1 januari 2026 haalbaar en realistisch was, bleek dat uiteindelijk toch een brug te ver. Inmiddels is de zgn. "invaarschikking" door DNB afgegeven en heeft het bestuur besloten dat Provisum per 1 juni 2026 gaat invaren. Het was een bumpy road, met veel ups en downs, maar het resultaat telt.

11. Vooruitblik

Bij het schrijven van het verslag en oordeel over 2024 merkten we in mei vorig jaar op dat het jaar 2025 turbulent was begonnen. Misschien dat de turbulentie in de wereld daarna nog wel groter is geworden, met een oorlog in Iran en Libanon, een Straat van Hormuz die bijna geheel is gesloten, met stijgende energie- en brandstofkosten en daarmee gepaard gaande inflatie tot gevolg. De oorlogen in de Oekraïne en Gaza lijken

naar de achtergrond verdrongen. De beurzen zijn grillig, nadat in januari van dit jaar de AEX de 1000 punten heeft aangetikt.

Eind maart 2026 was de actuele dekkingsgraad 155,9%, terwijl de beleidsdekkingsgraad (het gemiddelde van de laatste 12 maanden) 155,3% was. Mooie cijfers.

De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel lijkt binnenkort toch echt tot stand te komen. Hoewel goed voorbereid zal er operationeel nog genoeg werk verzet moeten worden door de medewerkers op het pensioenbureau. Het VO heeft er alle vertrouwen in dat dit zal gebeuren conform de eisen die aan een "beheerste en integere bedrijfsvoering" mogen worden gesteld.

Tot slot dankt het VO het voltallige bestuur voor de plezierige en constructieve samenwerking en vertrouwt erop die in het jaar dat voor ons ligt te kunnen continueren.

Amsterdam, mei 2026

Het verantwoordingsorgaan van Stichting Pensioenfonds Provisum

---

Reactie van het bestuur:

Het bestuur heeft met waardering kennisgenomen van het positieve oordeel van het verantwoordingsorgaan. Het bestuur dankt het verantwoordingsorgaan voor zijn betrokkenheid, deskundige inbreng en constructieve advisering gedurende het verslagjaar. In een periode waarin belangrijke besluiten moesten worden voorbereid en genomen, heeft het verantwoordingsorgaan zich flexibel opgesteld en actief bijgedragen aan een zorgvuldige en evenwichtige besluitvorming. Het bestuur waardeert de open samenwerking en de goede onderlinge verstandhouding en spreekt zijn dank uit voor de prettige relatie.

Huizen, 11 juni 2026

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Provisum

SAMENVATTING RAPPORTAGE RAAD VAN TOEZICHT EN REACTIE BESTUUR

Inleiding

In dit rapport doet de RvT verslag van zijn werkzaamheden en van zijn bevindingen over het verslagjaar 2025. Dit rapport is tevens de samenvatting ten behoeve van het jaarverslag. De RvT hanteert bij de uitvoering van zijn taak de Code pensioenfondsen en de VITP-code. De RvT laat in haar rapport over 2025 de 5 thema's de revue passeren en plaatst daar waar nodig een aandachtspunt of aanbeveling voor 2026.

Hoofdlijn van de bevindingen en aanbevelingen

De RvT heeft waardering voor het vele werk dat wordt verzet en de extra inspanning die het nieuwe pensioencontract vraagt van het bestuur en het bureau naast het reguliere werk. In algemene zin heeft de RvT geconstateerd dat het bestuur van het Fonds goed functioneert en zijn verantwoordelijkheid neemt in de bedrijfsvoering, het risicomanagement van het Fonds, de invulling van de sleutelfuncties en de evenwichtige belangenafweging. De geleverde kwaliteit is hoog. Nog steeds lukt het goed de bestuursfuncties met gekwalificeerde mensen in te vullen. Het Fonds heeft ruim voldoende dekking voor de pensioenverplichtingen en geen indexatie achterstanden.

Werkwijze van de RvT van toezicht en activiteiten

De RvT heeft in zijn werkplan aangegeven aan welke toezichtonderwerpen in 2025 bijzondere aandacht wordt gegeven. Om een goed beeld te vormen ondernam de RvT de volgende activiteiten.

De RvT hield in 2025 meerdere interne vergaderingen. Daarnaast heeft de RvT aan drie vergaderingen met het Bestuur deelgenomen, waarbij twee keer ook het VO aanwezig was, en twee extra vergaderingen met bestuur en VO inzake de Wtp.

Leden van de RvT hebben als toehoorder diverse vergaderingen bijgewoond. Wisselende delegaties van de RvT zijn aanwezig geweest op diverse Wtp informatiesessies samen met het bestuur en het VO. Daarbij hebben we als RvT één dag specifiek gebruikt om gezamenlijk tot een oordeel te komen over het invaarbeveling.

Tevens heeft de RvT gesproken met de Sleutelfunctiehouders Compliance, Risicobeheer en Interne Audit, met de certificerend actuaris en de certificerend accountant. Na elke bestuursvergadering vindt een korte terugkoppeling door de voorzitter van het Bestuur en de directeur van het pensioenbureau aan de voorzitter van de RvT en het VO plaats. Daarnaast neemt de RvT kennis van de stukken die in het Bestuur worden behandeld.

Formele besluiten van de RvT in 2025

In 2025 zijn aan de RvT onder meer de volgende Bestuursbesluiten voorgelegd:

- Jaarverslag (bestuursverslag en jaarrekening) 2024. Op 6 juni 2025 heeft de RvT in een overlegvergadering met het Bestuur het jaarverslag 2024 (bestuursverslag en jaarrekening) goedgekeurd.
- Op 24 januari 2025 heeft de RvT het algemene functieprofiel voor lid RvT vastgesteld. Dit functieprofiel is gebruikt voor de werving en selectie van een RvT lid.

- Nieuwe leden voor het bestuur zijn getoetst.

Bevindingen 2025

De RvT heeft verslag gedaan aan het bestuur, conform het werkplan 2025. Onderstaand staan de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen uit het rapport van de RvT.

Opvolging aanbevelingen jaarverslag 2024

Over het geheel genomen is de RvT tevreden over de opvolging door het Bestuur van de aanbevelingen over 2024 van de RvT.

Missie, visie en strategie van het Fonds

Het Bestuur heeft in 2025 aangegeven het niet nodig te vinden de missie, visie en strategie van het Fonds tussentijds te evalueren in verband met de Wtp en omdat deze in 2024 al was herijkt.

Nieuwe pensioencontract (Wtp)

In de eerste helft van 2024 heeft de RvT een Toetsingskader voor een evenwichtige belangenafweging met het oog op de Wtp opgesteld waarin is beschreven hoe de RvT zijn rol ziet in dit proces en op welke manier die zal worden ingevuld. Daarbij is ook expliciet gemaakt welk toetsingskader de RvT daarbij hanteert. In 2025 lag het accent van de RvT op het verkrijgen van het inzicht in de belangrijkste voorliggende keuzes en het monitoren van de voorbereidingen en vooral ook van de gemaakte keuzes.

Het bureau en het bestuur hebben meerdere kennissessie voor zowel RvT als VO georganiseerd om de RvT en VO steeds mee te nemen in de ontwikkelingen in het kader van de Wtp. Dit heeft geresulteerd in een goedkeuring van het invaarbesluit.

De evenwichtigheid en dan in het bijzonder de effecten op de delta-netto-profijt noopte het bestuur tot een hernieuwde afweging. Daarbij is de RvT steeds betrokken geweest en heeft de RvT ook zijn rol in het besluitvormingsproces kunnen pakken.

Governance

De RvT heeft kunnen vaststellen dat het Bestuur de relatie met sociale partners, het VO en de RvT goed onderhoudt, in het bijzonder met betrekking tot de Wtp. Het Bestuur heeft de tijd genomen om de werkgever en OR-en te ondersteunen in de voorbereiding van het transitieplan en heeft veel aandacht geschonken aan het draagvlak bij de verschillende belanghebbenden. Ook is de Gepensioneerdenvereniging (VVG) goed aangehaakt gehouden. De RvT heeft, onder andere door als toehoorder bij projectgroepen en commissies aan te sluiten, kunnen vaststellen dat het Bestuur daarbij zorgvuldig en rolvast is gebleven.

Evenwichtige belangenafweging

Het Bestuur heeft gewerkt aan een concreet toetsingskader dat gebruikt kan worden voor de evenwichtige afweging van de belangen van de diverse stakeholders. Voorafgaande aan de transitie is dat vooral van belang met het oog op de voorrangregels met betrekking tot de verdeling van het vermogen. Daarbij moet aandacht zijn voor de verdeling per specifieke groep (deelnemers, slapers, gepensioneerden en de groepen zonder en met garanties). Het Bestuur heeft in de ogen van de RvT hier op een gedegen en evenwichtige wijze invulling aan gegeven. Omdat de delta-netto-profijt uitkomsten mogelijk niet voldoende evenwichtig waren, is het bestuur verder gaan herverdelen om ook dit

onderdeel van de transitie op orde te krijgen. Door de hoge dekkinggraad bleek dat complexer dan verwacht en is het uiteindelijke invaarmoment uitgesteld. Het bestuur verwacht dit traject begin 2026 af te ronden om de invaarbeschikking te verkrijgen. De RvT is ook gedurende dit proces steeds meegenomen.

Keuzebegeleiding, zorgplicht en communicatie

Het Fonds beschikt over een Communicatieplan voor de periode 2025 – 2026. Dit plan wordt driejaarlijks herzien en wordt vastgesteld door het Bestuur. Naast dit algemene Communicatieplan is er een communicatieplan Wtp. Vanuit onze toezichthoudende rol hebben we het proces rondom het communicatieplan gevolgd. Hierbij is de RvT ook telkenmale op de hoogte gebracht van de genomen stappen en hebben wij geconstateerd dat het communicatieplan in het kader van de Wtp voldoet. Ten aanzien van de door de Wtp voorgeschreven keuzebegeleiding heeft het Fonds beleid opgesteld dat aansluit bij o.a. "Leidraad Keuzebegeleiding" van de AFM en dit is inmiddels geïmplementeerd.

Portefeuilleverdeling en opvolging

De opvolging van vrijkomende functies kreeg ook dit jaar weer veel aandacht van het Bestuur. Vanuit de onderneming kunnen nog steeds goede kandidaten voor functies in het Bestuur en het verantwoordingsorgaan worden voorgedragen. Ook voor de vacature voor de RvT zelf is een geschikte kandidaat gevonden in 2025 en is het nieuwe lid na te zijn goedgekeurd door DNB, benoemd.

Ook in de toekomst blijft de opvolging van bestuurders, medewerkers en RvT-leden bestuurlijke aandacht vragen vanwege het aflopen van de zittingstermijnen.

Toezichtskader:

De RvT werkt binnen en volgens zijn eigen toezichtvisie, het wettelijk kader en de Code Pensioenfondsen. Aan de hand van de thema's van de Code Pensioenfondsen 2024 stelt zij het volgende over de 5 thema's.

1. Goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden
2. Goed besturen
3. Effectief intern toezichthouden en controle uitoefenen
4. Verantwoording en inspraak organiseren
5. Effectief functioneren van fondsorganen

Thema 1. Goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden

De Code Pensioenfondsen benadrukt dat het pensioenfonds primair handelt in het belang van alle belanghebbenden en zorgdraagt voor een beheerste, integere en toekomstbestendige uitvoering van de pensioenregeling. Dit vereist expliciete aandacht voor missie, visie en strategie, kwaliteit en kosten, duurzaamheid, keuzebegeleiding en een aantoonbaar evenwichtige belangenafweging. Uit de bevindingen van de RvT over 2025 blijkt dat het bestuur hier invulling aan heeft gegeven, met name in het kader van de WTP. De heroverweging van de vermogensverdeling en de expliciete aandacht voor het delta netto-profiel laten zien dat belangen van deelnemers, slapers en gepensioneerden zorgvuldig zijn meegewogen.

De RvT constateert dat de vastlegging van het expliciteren en documenteren van de evenwichtige belangenafweging in besluitvormingsstukken, heeft plaatsgevonden, zodat deze ook ex post voor de RvT, de externe toezichthouder en belanghebbenden volledig

navolgbaar blijft. Aandachtspunt is om deze lijn ook in de toekomst zo vast te houden door het bijvoorbeeld onderdeel te laten blijven van de reguliere governance cyclus.

Thema 2. Goed besturen

Goed bestuur vraagt volgens de Code om zorgvuldige besluitvorming, heldere taakverdeling, transparantie, integriteit en integraal risicomanagement binnen een consistente beleidscyclus. De RvT constateert dat het bestuur in 2025 goed heeft gefunctioneerd en 'in control' is gebleven, ook waar sprake is van uitbesteding. Het bestuur heeft het Wtp traject zowel op inhoud als in het proces zorgvuldig ingericht.

Thema 3. Effectief intern toezichthouden en controle uitvoeren

De Code vereist dat intern toezicht onafhankelijk, deskundig en rolvast is ingericht. De RvT heeft hier in 2025 invulling aan gegeven door deelname aan bestuursvergaderingen en toepassing van een toetsingskader.

Thema 4. Verantwoording en inspraak organiseren

De Code stelt dat bestuur en intern toezicht transparant verantwoording afleggen en dat belanghebbenden via medezeggenschap invloed hebben. In 2025 is veel aandacht besteed aan betrokkenheid rond de Wtp transitie. Alle gremia hebben hun rol formele rol vervuld en daarnaast is er ook rekening gehouden met het tijdig betrekken van alle gremia.

Thema 5. Effectief functioneren van fondsorganen

Dit thema ziet op kwaliteit, samenstelling en continuïteit van fondsorganen. In 2025 waren voldoende gekwalificeerde kandidaten beschikbaar en vond zorgvuldige opvolging plaats. De RvT vindt successieplanning een aandachtspunt.

Aandachtspunt: tijdige opvolgingsplanning rondom het aankomende vertrek van de directeur van het bestuursbureau en (her)benoeming van bestuursleden.

Tot slot

De RvT dankt het Bestuur, het Bureau, het VO en alle andere betrokkenen van het Fonds voor de plezierige samenwerking in het afgelopen jaar.

Raad van Toezicht,

Haitse Hoos (voorzitter)

Ingrid Hermans

Lieske van den Bosch

22 maart 2026

Reactie bestuur:

Het bestuur is de raad van toezicht zeer erkentelijk voor hun werkzaamheden en de gevoerde dialogen en het uitgebrachte verslag over 2025. De genoemde bevindingen en aanbevelingen worden herkend en zullen worden opgepakt. Het bestuur onderschrijft de plezierige samenwerking met de raad van toezicht. In een jaar waarin er grote uitdagingen lagen en belangrijke besluiten moesten worden voorbereid en genomen, is ook veel

gevraagd van de raad van toezicht. De raad van toezicht heeft zich gedurende het jaar zeer constructief opgesteld en toonde bereidheid tot extra flexibiliteit en inzet op de momenten waarop dit belangrijk was. Het bestuur wil de raad van toezicht hiervoor bedanken en zet de goede relatie met de raad van toezicht graag voort.

Huizen, 11 juni 2026

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Provisum

BALANS PER 31 DECEMBER 2025 NA RESULTAATBESTEMMING (bedragen x € 1.000)

Activa	2025	2024
Beleggingen voor risico pensioenfonds [1]	1.381.968	1.422.851
Beleggingen voor risico deelnemers [2]	26.914	26.840
Vorderingen en (overlopende) activa [3]	11.069	14.491
Liquide middelen [4]	24.700	24.360
Totaal activa	1.444.651	1.488.542

Passiva	2025	2024
Stichtingskapitaal en Reserves [5]:		
* Stichtingskapitaal	1	1
* Reserves	535.771	466.982
Technische voorzieningen [6]:		
* Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [6.1]	844.012	956.389
* Voorziening operationele kosten [6.2]	27.783	31.477
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers [7]	26.914	26.840
Overige schulden en overlopende passiva [8]	10.170	6.854
Totaal passiva	1.444.651	1.488.542

STAAT VAN BATEN LASTEN 2025 (bedragen x € 1.000)

Baten	2025	2024
Premies voor risico pensioenfonds [9]	7.765	6.686
Premies voor risico deelnemers [10]	0	809
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds [11]	0	99.526
Beleggingsresultaten voor risico deelnemers [12]	1.080	3.330
Mutatie technische voorzieningen [13]:		
* Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [13.1]	112.376	0
* Mutatie voorziening operationele kosten [13.2]	3.694	0
Saldo overdrachten [14]	4.142	2.260
Overige baten [15]	52	396
Totaal baten	129.109	113.007

Lasten	2025	2024
Pensioenuitkeringen [16]	49.427	48.964
Pensioenuitvoeringskosten [17]	2.882	2.549
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds [11]	7.524	0
Mutatie technische voorzieningen[13]:		
* Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [13.1]	0	21.064
* Mutatie voorziening operationele kosten [13.2]	0	692
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers [18]	74	3.948
Premies herverzekering minus uitkeringen [19]	406	279
Overige lasten [20]	7	10
Totaal lasten	60.320	77.506

Saldo van baten en lasten	68.789	35.501
----------------------------------	---------------	--------

Resultaatbestemming	2025	2024
Algemene reserve	68.789	35.501

KASSTROOMOVERZICHT (bedragen x € 1.000)

Kasstroom uit pensioenactiviteiten	2025	2024
Ontvangen premies	6.374	5.996
Ontvangen waardeoverdrachten	6.631	3.395
Betaalde pensioenuitkeringen	-49.427	-48.964
Betaalde waardeoverdrachten	-758	-368
Betaalde premies herverzekering	3	-413
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-2.875	-2.562
Saldo overige ontvangsten (+)/ uitgaven(-)	313	-297
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	-39.739	-43.213

Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	2025	2024
Verkopen en aflossingen van beleggingen	529.741	690.719
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	14.272	25.780
Aankopen en verstrekkingen van beleggingen	-516.681	-657.251
Betaalde kosten van vermogensbeheer	3.455	-3.326
Mutatie collateral	8.160	-6.530
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	38.947	49.392

Koers- en omrekeningsverschillen op liquide middelen	1.132	-503
---	--------------	-------------

Mutatie liquide middelen	340	5.676
---------------------------------	------------	--------------

Stand per 1 januari	24.360	18.683
----------------------------	---------------	---------------

Stand per 31 december	24.700	24.360
------------------------------	---------------	---------------

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Inleiding

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2BW met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), uitgegeven door de Raad van de Jaarverslaggeving.

De jaarrekening is opgesteld conform de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met vorig jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van vorig jaar.

Stelselwijziging

Met ingang van 1 januari 2025 schrijft RJ 610.257 voor dat de voorziening voor operationele kosten afzonderlijk wordt gepresenteerd op de balans van het pensioenfonds. In eerdere boekjaren werd de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds gepresenteerd inclusief een opslag voor kosten die gepaard gaan met het doen van toekomstige uitkeringen. Als gevolg van de herziening van RJ 610 Pensioenfondsen wordt de voorziening voor operationele kosten voortaan afzonderlijk gepresenteerd in het hoofdoverzicht van de balans. Deze stelselwijziging is retrospectief toegepast per 1 januari 2024. De verwerking van de stelselwijziging houdt in dat de eerder in de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds opgenomen opslag voor uitvoeringskosten afzonderlijk is gepresenteerd (2025: EUR 27,8 miljoen; 2024: EUR 31,5 miljoen). De totale verplichting jegens de deelnemers is hierdoor niet gewijzigd. De stelselwijziging heeft geen invloed op het eigen vermogen of op het saldo van baten en lasten.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur zich een oordeel vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Schattingswijziging

In het verslagjaar is sprake van de volgende schattingswijzigingen met betrekking tot de technische voorzieningen:

- Voor de vaststelling van de waardering van de garantie aanspraken wordt gebruik gemaakt van het ingroeipad voor de prijs- en looninflatie zoals DNB deze voorschrijft. Per 31 december 2025 is dit ingroeipad verlaagd, hetgeen leidt tot een € 7,6 mln lagere voorziening;
- Voor de waardering van de pensioenverplichting voor risico pensioenfonds dienen we gebruik te maken van een partnerfrequentie. Op basis van onderzoek uitgevoerd in de verslagperiode heeft een herijking plaatsgevonden. De wijziging van deze tarieven leidt tot een € 0,3 mln lagere voorziening;
- Onder de overige technische voorzieningen zoals opgenomen onder de voorziening pensioenverplichting voor risico pensioenfonds houden we een voorziening aan voor het latente wezenpensioen. Voor de reservering van dit latent wezenpensioen paste Provisum een 1,5% opslag toe op de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds voor het latente partnerpensioen van (gewezen) deelnemers. Uit berekeningen is gebleken dat dit percentage verlaagd kan worden naar 0,5%. De overige technische

voorzieningen zijn hierdoor verlaagd met bijna € 0,3 mln.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerde opgenomen financiële activa en financiële verplichting samenhangende rentebate en rentelast worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Waardering

De beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. Cijfers ter vergelijking zijn, waar nodig, voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Verwerking van waardeveranderingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsresultaten in de staat van baten lasten opgenomen. Waardeveranderingen van andere financiële activa en financiële verplichtingen worden ook direct in het resultaat opgenomen onder beleggingsresultaten.

Vreemde valuta

Transacties die in vreemde valuta gedurende het boekjaar zijn afgesloten, zijn omgerekend tegen de werkelijk verrekende valutakoersen. Activa en passiva zijn omgerekend tegen de valutakoersen per balansdatum. De belangrijkste wisselkoersen zijn:

Wisselkoersen ten opzichte van de euro:		
	per 31-12-2025	per 31-12-2024
GBP	0,8731	0,8268
JPY	184,0891	162,7392
USD	1,17445	1,0355

Grondslagen voor waardering activa en passiva

Beleggingen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort belegging worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Beleggingen voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

In de tabellen in de paragraaf risicobeheersing zijn, tenzij anders aangegeven, de gegevens opgesteld op basis van look through. Door gebruik te maken van look through gegevens kan het zijn dat de totale waarde per beleggingscategorie afwijkt van de waarde per beleggingscategorie op de balans. Dit komt voor als er binnen een beleggingsfonds meerdere categorieën aanwezig zijn. Op totaal niveau over alle categorieën sluit de waarde wel aan.

Onroerend goed

De beleggingen in directe onroerende goederen zijn gewaardeerd tegen reële waarde, zijnde het geschatte bedrag waarvoor een object op balansdatum kan worden overgedragen door een bereidwillige verkoper aan een bereidwillige koper in een marktconforme transactie uitgaande van normale marktomstandigheden. Nog te maken verkoopkosten worden hierop in mindering gebracht. De reële waarde van het directe onroerend goed wordt eenmaal per jaar, met als peildatum 31 december, vastgesteld door een externe taxateur op basis van de huurwaardekapitalisatiemethode, de zgn. BAR/NAR (bruto en netto aanvangsrendement) methode. De voor de berekening gebruikte BAR/NAR is vastgesteld op basis van markttransacties. Er is rekening gehouden met correctiefactoren voor leegstand, verschil tussen markthuur en contractuur, afkoop erfpacht, verhuurkosten en kapitaalinvesteringen.

De niet ter beurze genoteerde vastgoedfondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende vastgoedbeleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde op basis van onafhankelijke taxatie.

Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

Aandelen

Ter beurze genoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen worden gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum. Niet ter beurze genoteerde beleggingen worden gewaardeerd tegen benaderde marktwaarde.

Participaties in beleggingsinstellingen in aandelen worden gewaardeerd tegen hun actuele

waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, veelal ontleend aan opgaven van externe managers.

Vastrentende waarden

Ter beurze genoteerde obligaties en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen worden gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum. Niet ter beurze genoteerde beleggingen worden gewaardeerd tegen benaderde marktwaarde.

Participaties in beleggingsinstellingen in vastrentende waarden (waaronder Liability-Driven Investment (LDI) en hypotheekfondsen) worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, veelal ontleend aan opgaven van externe managers.

De lopende rente is verantwoord in de post vorderingen en overlopende activa.

Derivaten

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De positieve derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke categorie van beleggingen en de negatieve posities zijn opgenomen onder de schulden. De posities zijn gewaardeerd tegen benaderde marktwaarde.

De op de balans weergegeven derivaten betreffen enkel valutatermijncontracten. Valutatermijncontracten worden gewaardeerd op basis van valutakoersen en referentierentes per balansdatum. Zowel de gerealiseerde als de niet-gerealiseerde waardeverminderingen en -vermeerderingen inclusief transactiekosten bij aan- en verkoop, worden ten gunste dan wel ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Beleggingen voor risico deelnemer

Het fonds heeft voor deelnemers die participeren in de beschikbare premiereregeling, de premies gestort bij ABN AMRO Pensionservices. Deze gelden worden belegd volgens het life cycle principe, waarbij vanaf 01 juli 2024 de premies direct worden ingekocht in de basisregeling bij het fonds zelf. De beleggingen bij ABN AMRO Pensionservices zijn nog belegd tot het einde van het contract per 01 juni 2026 in verband met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

Vorderingen en (overlopende) activa

De vorderingen en overlopende activa zijn verantwoord bij eerste verwerking tegen de reële waarde en daarna geamortiseerde kostprijs (gelijk aan nominale waarde indien er geen sprake is van transactiekosten), eventueel gecorrigeerd met de voorziening voor oninbaarheid. De voorziening voor oninbaarheid wordt bepaald aan de hand van de beoordeling van het kredietrisico van verschillende geïdentificeerde risicocategorieën van debiteuren. Het pensioenfonds kan eventueel onderpand geven in de vorm van liquiditeiten als gevolg van negatieve waardeontwikkeling van de derivaten.

Liquide middelen

De liquide middelen uit pensioenactiviteiten staan ter vrije beschikking met uitzondering van gegeven onderpand. Hieronder vallen kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd hebben van korter dan twaalf maanden. Daarnaast is sprake van liquide middelen ter beschikking van beleggingsactiviteiten. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen de reële waarde die gelijk is aan de nominale waarde.

Technische voorzieningen

Voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Het fonds houdt voor de 'pensioenregelingen risico fonds' zo mogelijk buffers aan om tegenvallers op te vangen. Indien die niet toereikend zijn, wordt in eerste instantie de indexatie verlaagd en kan uiteindelijk ook verlaging van opgebouwde aanspraken worden

doorgevoerd Met betrekking tot de pensioenregelingen 'risico fonds' geldt het onderstaande.

De voorziening is gewaardeerd op actuele waarde en is gelijk aan de contante waarde van de opgebouwde pensioenaanspraken. De voorziening pensioenverplichtingen is berekend met de volgende grondslagen en veronderstellingen.

De verplichtingen zijn contant gemaakt op basis van de door De Nederlandse Bank vastgestelde rentetermijnstructuur op de balansdatum. De rentetermijnstructuur ultimo 2025 kwam voor de verplichtingen van het pensioenfonds overeen met een gemiddelde rente van 3,13% (2024: 2,19%).

Voor de bepaling van de voorziening pensioenverplichting ultimo 2025 is rekening gehouden met de sterftetekansen die zijn ontleend aan de door het Actuarieel Genootschap (AG) meest recente gepubliceerde prognosetafels, zijnde AG2024.

Provisum corrigeert de prognosetafels op basis van sterftetekansen van haar specifieke bestand. Dit leidt tot een hogere voorziening. Deze correctie is bepaald door een onderzoek van een extern adviesbureau en vastgesteld door het bestuur in de vergadering van 13 december 2024. In beginsel zullen de correctiefactoren iedere drie jaar worden getoetst.

De leeftijden per de balansdatum zijn in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld. Daarbij wordt een overblijvend gedeelte van een maand gezien als een hele maand.

Voor de berekening van het nabestaandenpensioen wordt voor mannelijke hoofverzekerden verondersteld dat hij drie jaar ouder is dan de partner. Voor vrouwelijke hoofverzekerden wordt verondersteld dat zij een jaar jonger is dan de partner. Daarnaast past het fonds een partnerfrequentie toe bij de vaststelling van het tarief. Voor de vaststelling van de voorziening voor het ingegaan wezenpensioen worden geen sterftetekansen toegepast. Voor de reservering van het latent wezenpensioen wordt een opslag toegepast op de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds voor het latente partnerpensioen van (gewezen) deelnemers ter grootte van 0,5%.

Bij de vaststelling van de voorziening arbeidsongeschikte deelnemers zijn, voor zover de arbeidsongeschiktheid is aangevangen na 31-12-2000, de te bereiken pensioenaanspraken in de voorziening opgenomen. Eveneens zijn voor volledig arbeidsongeschikte deelnemers, waarbij de volledige arbeidsongeschiktheid is aangevangen vóór 1 januari 2001 maar ná 1 januari 1993, de te bereiken aanspraken opgenomen in de voorziening.

Op pensioenaanspraken en -rechten opgebouwd tot en met het jaar 2000 rust een indexatiegarantie tot maximaal 3% na ingang van het pensioen. Bij de bepaling van de voorziening wordt ervan uitgegaan dat de pensioenen waarop de indexatiegarantie rust, jaarlijks met 2% worden verhoogd. Hierbij wordt gedurende de eerste 8 jaren rekening gehouden met de hogere percentages uit het ingroeipad zoals DNB deze heeft gepubliceerd. Op pensioenaanspraken en -rechten opgebouwd vanaf het jaar 2000 rust een voorwaardelijke indexatie waarbij de ambitie is om de pensioenaanspraken en -rechten jaarlijks aan te passen aan de prijsindex. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre deze aanpassing kan plaatsvinden. Voor deze voorwaardelijke indexatie is geen reserve gevormd. De voorwaardelijke indexatie wordt gefinancierd uit behaalde overrendementen.

[Voorziening operationele kosten](#)

De voorziening operationele kosten heeft betrekking op toekomstige uitgaven die samenhangen met de uitvoering van de pensioenregeling en het beheer van het fonds onder het FTK (c.q. ter dekking van de toekomstige administratie- en excassokosten). De voorziening wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de geschatte toekomstige

uitgaven. De geschatte contante waarde van de toekomstige uitgaven is 3,3% (2024: 3,3%) van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds.

[Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers](#)

Het fonds houdt voor regelingen 'risico deelnemers' geen buffers aan om tegenvallers op te vangen. Waardemutaties komen daardoor direct ten gunste of ten laste van de voor betreffende deelnemers aanwezige middelen. Hierdoor is de 'voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers' steeds gelijk aan de 'beleggingen voor risico deelnemers'.

[Overige schulden en overlopende passiva](#)

De overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Resultaatbepaling

[Algemeen](#)

De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

[Premiebijdragen](#)

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen.

[Beleggingsopbrengsten](#)

De beleggingsresultaten bestaan uit het saldo van de directe beleggingsresultaten, indirecte beleggingsresultaten en de in rekening gebrachte kosten van vermogensbeheer. De beleggingsresultaten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben

Onder directe beleggingsopbrengsten worden begrepen de aan het verslagjaar toe te rekenen inkomsten uit beleggingen zoals dividenden, coupons, interest, (netto-)huur en dergelijke. Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waarde wijzigingen. Beide waarde wijzigingen worden ten gunste dan wel ten laste van de staat van baten en lasten gebracht. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waarde wijzigingen. Onder de kosten van vermogensbeheer (beleggingskosten) worden de kosten verstaan. Aan- en verkoopkosten (transactiekosten) van beleggingen worden opgenomen in de kostprijs respectievelijk in mindering gebracht op de verkoopopbrengst van de betreffende beleggingen.

Vergoedingen voor het uitlenen van effecten worden ten gunste van de betreffende aandelen- en obligatieportefeuille gebracht.

[Pensioenuitkeringen](#)

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

[Pensioenuitvoeringskosten](#)

Dit betreft de aan het verslagjaar toe te rekenen kosten van het pensioenbeheer en overige kosten welke verband houden met het besturen van het pensioenfonds.

[Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds](#)

Pensioenopbouw: de pensioenopbouw voor ouderdomspensioen wordt toegerekend aan de periode waarin de opbouw van pensioenrechten plaatsvindt. De verplichtingen voor nabestaandenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen, worden opgenomen in de periode waarin zij ontstaan. De (gedeeltelijk) premievrije opbouw arbeidsongeschikten wordt ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarin de (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid ontstaat.

Benodigde intresttoevoeging: de pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente van interbancaire swaps op balansdatum (met een UFR voor de langere looptijden), die gebaseerd zijn op de gepubliceerde marktwaarde verandering van de DNB. Aan de technische voorziening wordt een rente toegevoegd op basis van de éénjaarsrente op de interbancaire swapmarkt primo verslaggevingsperiode.

Onttrekking uit de voorziening voor pensioenuitkeringen: de vrijval wordt ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in de periode waarin de lasten bij de berekening van de voorziening waren voorzien.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten: het saldo van de actuariële inkomende en uitgaande waardeoverdrachten wordt toegerekend aan de periode waarop zij betrekking heeft.

Toeslagverlening: de verhoging van de technische voorzieningen uit hoofde van indexering, wordt in de staat van baten en lasten opgenomen. Dit gebeurt op het moment waarop de toezegging wordt gedaan.

Wijziging rentetermijnstructuur: de wijziging marktrente op balansdatum als gevolg van wijzigingen in de marktwaarde verandering die door DNB gepubliceerd is, wordt in de staat van baten en lasten opgenomen.

Wijziging actuariële grondslagen en/ of methoden: mutatie van de voorziening als gevolg van de aanpassing van actuariële grondslagen in verslagjaar, wordt in de staat van baten en lasten opgenomen.

Overige mutaties: de overige mutaties worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

[Mutatie voorziening operationele kosten](#)

De mutatie in de voorziening operationele kosten betreft de wijziging in de geschatte toekomstige operationele kosten die het fonds zal maken voor de uitvoering van de pensioenregeling en het beheer van het fonds. De vrijval wordt ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in de periode waarin de lasten bij de berekening van de voorziening waren voorzien.

[Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers](#)

De mutatie in de voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers is gelijk aan mutatie van de voorziening in de balans.

[Saldo overdrachten van rechten](#)

Waardeoverdrachten worden in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment van overdracht van de pensioenverplichtingen.

[Overige baten en overige lasten](#)

Overige baten en overige lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

[Belastingen](#)

De activiteiten van Provisum zijn vrijgesteld van de heffing van vennootschapsbelasting.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid is gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten. Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro tegen de koers per transactiedatum.

Onder liquide middelen worden verstaan de liquide middelen uit de pensioenactiviteiten en de liquide middelen uit de beleggingsactiviteiten.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle partijen die overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kunnen uitoefenen. Ook natuurlijke personen die verbonden zijn met het fonds, worden als verbonden partijen aangemerkt.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Dekkingsgraden

Het fonds baseert de beleidsbeslissingen op de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt, conform de regels van het Financieel toetsingskader, vastgesteld als een voortschrijdend gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de laatste 12 maandeinden. De actuele dekkingsgraad is de verhouding tussen het pensioenvermogen en de waarde van de pensioenverplichtingen op een bepaald moment.

RISICOBEBEERSING

Vereist Eigen Vermogen

De volgende risico categorieën leiden op basis van de standaard methodiek van de beleggingsmix in de strategische evenwichtssituatie; een situatie waarin 'juist voldoende' solvabiliteit aanwezig is.

Risico-categorieën (in mln. €)	2025	2024
Renterisico	0	0
Zakelijke waarden risico	105	118
Valutarisico	28	30
Grondstoffenrisico	0	0
Kredietrisico	28	25
Verzekeringstechnisch risico	22	25
Liquiditeitsrisico	0	0
Concentratierisico	0	0
Operationeel risico	0	0
Actief beheerrisico	0	0
Diversificatie-effect	-57	-59
Vereist eigen vermogen	126	139
Vereiste dekkingsgraad (in %)	114,1%	113,7%
Beleidsdekkingsgraad (in %)	152,8%	147,6%
Aanwezig eigen vermogen	536	467
Surplus eigen vermogen actueel (in mln.)	400	328

De vereiste dekkingsgraad bedroeg eind 2025 114,1%. Zowel de maanddekkingsgraad (159,6%) als de beleidsdekkingsgraad (152,8%) van eind december lagen boven het vereiste niveau. Er was dus geen sprake van een tekort.

In onderstaande hoofdstuk wordt uitgebreid ingegaan op de kwantitatieve en kwalitatieve aspecten van de risico's per balansdatum.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat het fonds loopt ten aanzien van de solvabiliteit als de rente verandert. Zowel de verplichtingen als de vastrentende beleggingen (obligaties, LDI-looptijdfondsen) veranderen in waarde als de rente verandert. Bij een rentedaling is de toename van de waarde van de verplichtingen groter dan die van de beleggingen omdat de rentegevoeligheid (duratie) van de verplichtingen hoger is en bovendien niet het hele vermogen in vastrentende waarden (obligaties) is belegd. Overige beleggingen (zakelijke waarden) worden geacht niet rentegevoelig te zijn. Het fonds dekt de rentegevoeligheid op strategisch niveau af voor 100%. Het renterisico wordt daartoe bepaald op basis van de rente zoals DNB die voorschrijft voor de bepaling van de verplichtingen (inclusief UFR).

Het bestuur heeft een bandbreedte bepaald van 95%-105% waarbinnen het renteafdekkingspercentage moet blijven. Er vindt bewaking plaats of het renteafdekkingspercentage binnen deze grenzen blijft.

Om het afdekkingspercentage te kunnen bereiken heeft het fonds een zogenaamde obligaties matchingportefeuille. Deze bestaat naast Franse, Duitse en Nederlandse langlopende (staats)obligaties, uit LDI-looptijdfondsen. Alle beleggingen in vastrentende waarden dragen bij tot het bereiken van een afdekkingspercentage.

De rentegevoeligheid van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds op basis van de rekenrente met UFR correctie bedraagt 12,4. Het daarbij behorende renteafdeckingspercentage op 31-12-2025 bedraagt 100,07% waarvan voor 100% wordt bijgedragen door de obligaties matching portefeuille.

Zakelijke waarden risico

Het koersrisico op zakelijke waarden wordt beheerst door middel van diversificatie en bandbreedtes om de strategische positie van de zakelijke waarde portefeuilles.

De gegevens zijn opgesteld op basis van look through. De totale waarde per beleggingscategorie wijkt daarom af van de waarde per beleggingscategorie op de balans. Dit komt voor als er binnen een beleggingsfonds meerdere categorieën aanwezig zijn. Op totaal niveau over alle categorieën sluit de waarde wel aan.

In onderstaande brugstaat is het verloop weergegeven van de herverdeling van de beleggingsportefeuille per 31 december 2025 zoals opgenomen in de jaarrekening naar de verdeling zoals deze in deze risicoparagraaf is vermeld.

Portefeuille per 31-12-2025	Jaarrekening	Toevoeging Liquiditeit	Herverdeling Onroerend goed	Herverdeling Aandelen	Herverdeling Obligaties	Risicoparagraaf
Onroerend goed	124.746					124.746
Aandelen	450.295					450.295
Obligaties	802.554				-16.495	786.059
Derivaten (inclusief schuldenpositie)	4.373				-51.623	-47.250
Overig (inclusief liquide middelen)	0	23.864			68.118	91.982
Totaal beleggingen risico pensioenfonds	1.381.968	23.864	0	0	0	1.405.832

Voor **aandelen** is hieronder de spreiding weergegeven naar regio, sector en valuta:

Aandelen beleggingen naar regio	31-12-2025		31-12-2024	
	Marktwaaarde (mln. €)	Weging %	Marktwaaarde (mln. €)	Weging %
Noord-Amerika	332,0	73,8	337,2	74,7
Europa EU	50,2	11,2	47,0	10,4
Pacific	36,1	8,0	35,7	7,9
Europa niet-EU	28,4	6,3	28,3	6,2
Azie ex Japan	1,0	0,2	1,0	0,2
Midden- en Zuid-Amerika	1,1	0,2	1,2	0,3
Overig	1,5	0,3	1,2	0,3
Totaal	450,3	100,0	451,6	100,0

Aandelen beleggingen naar sector	31-12-2025		31-12-2024	
	Marktwaaarde (mln. €)	Weging %	Marktwaaarde (mln. €)	Weging %
Technologie	131,9	29,2	127,2	28,2
Financiële dienstverlening	84,6	18,8	80,3	17,8
Gezondheidszorg	49,4	11,0	52,7	11,7
Industrie	44,5	9,9	44,0	9,7
Cyclische consumptiegoederen	48,7	10,8	53,9	11,9
Communicatie diensten	44,9	10,0	42,1	9,3
Defensieve consumptiegoederen	20,1	4,5	23,8	5,3
Basismaterialen	10,4	2,3	10,8	2,4
Energie	11,0	2,4	13,1	2,9
Nutsbedrijven	4,8	1,1	3,7	0,8
Overig	0	0	0	0
Totaal	450,3	100,0	451,6	100,0

Aandelen beleggingen naar valuta	31-12-2025		31-12-2024	
	Marktwaaarde (mln. €)	Weging %	Marktwaaarde (mln. €)	Weging %
USD	324,4	72,0	330,1	73,1
EUR	39,6	8,8	36,7	8,1
JPY	25,4	5,6	25,0	5,5
GBP	13,0	2,9	13,2	2,9
Overig	47,9	10,7	46,6	10,4
Totaal	450,3	100,0	451,6	100,0

Voor **onroerend goed** is hieronder de verdeling aangegeven naar direct/indirect en naar categorie:

Onroerend Goed	31-12-2025		31-12-2024	
	Marktwaaarde (mln. €)	Weging %	Marktwaaarde (mln. €)	Weging %
Direct onroerend goed	0	0	4,1	3,4
Indirect onroerend goed	124,7	100,0	117,1	96,6
Totaal	124,7	100,0	121,2	100,0

Onroerend Goed categorieën	31-12-2025		31-12-2024	
	Marktwaaarde (mln. €)	Weging %	Marktwaaarde (mln. €)	Weging %
Winkels	6,9	5,5	40,5	33,5
Kantoren	7,8	6,3	9,8	8,1
Participaties in vastgoedmaatschappijen	46,8	37,6	43,3	35,7
Woningen	44,2	35,4	8,9	7,4
Overige	19,0	15,2	18,6	15,3
Totaal	124,7	100,0	121,2	100,0

Alle onroerend goed beleggingen zijn gedenomineerd in Euro's.
Het indirect onroerend goed betreft vier niet beursgenoteerde participaties.

Gevoeligheid risico zakelijke waarden gecombineerd met renterisico

Het volgende overzicht geeft de gevoeligheid weer van de gecombineerde zakelijke waarden en het renterisico bij een rentafdekking van 100%.

Zakelijke waarden schok (%)									
40	178	182	186	191	196	203	210	218	227
30	170	174	178	182	187	193	199	207	215
20	163	166	170	174	178	183	189	195	203
10	155	158	161	165	169	173	178	184	191
0	148	150	153	156	159,6	163	168	173	179
-10	141	143	145	148	150	154	157	162	167
-20	133	135	137	139	141	144	147	150	154
-30	126	127	129	130	132	134	136	139	142
-40	118	119	120	121	123	124	126	128	130
	-2,0	-1,5	-1,0	-0,5	0,0	0,5	1,0	1,5	2,0

Renteschok (%)

Een daling van bijvoorbeeld 10% van de zakelijke waarden heeft vanuit de positie ultimo 2025 van 159,6% een effect van ruim 9%-punt op de dekkingsgraad (naar 150%). Vindt daarbij tevens een rentedaling plaats van 0,5%-punt, dan heeft dat nog eens een effect van 2%-punt op de dekkingsgraad (naar 148%).

Valutarisico

Het risico dat wordt veroorzaakt als de waarde van beleggingen in een andere valuta zijn vastgesteld dan de verplichtingen die volledig in euro luiden. Het valutarisico met betrekking tot beleggingen in Britse ponden, Amerikaanse dollars of Japanse yen wordt strategisch afgedekt voor 75% met behulp van valutatermijncontracten, maar alleen als de daadwerkelijke blootstelling meer dan 2% bedraagt. Er bestaat een bandbreedte van +/- 10%. De Japanse Yen kan tijdelijk voor 100% worden afgedekt. Een overzicht van de valuta termijncontracten per ultimo 2025 is te vinden onder de toelichting op de balans, onder [1] beleggingen voor risico pensioenfonds. Valuta van emerging markets worden niet afgedekt.

In de onderstaande tabel zijn de valutaposities vóór en na afdekking per 31 december 2025 en 31 december 2024 weergegeven:

Valuta vóór en na afdekking (in %)	31-12-2025		31-12-2024	
	% vóór	% na	% vóór	% na
USD(ollar)	25,3	8,0	25,1	7,2
GBP(ound)	1,1	1,1	1,1	1,1
JPY(en)	1,9	1,9	1,8	1,9
EUR	62,7	79,7	63,8	81,2
Overig	9,0	9,3	8,2	8,6
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0

Grondstoffenrisico

Er zijn geen beleggingen in grondstoffen.

Kredietrisico

Dit betreft het risico dat een debiteur van het pensioenfonds zijn verplichtingen niet nakomt (tegenpartijrisico). Ten aanzien van beleggingen in vastrentende waarden zijn hier per obligatieportefeuille nadere voorwaarden gesteld.

Ultimo 2025 was de creditrating van de verschillende obligaties als volgt verdeeld over de totale vastrentende portefeuille (exclusief liquiditeit in de obligatieportefeuille):

Creditrating	Waarde in mln. € per 31-12-2025	% obligatieportefeuille	Waarde in mln. € per 31-12-2024	% obligatieportefeuille
AAA	426,9	54,3	371,1	44,0
AA	12,0	1,5	264,2	31,3
A	209,5	26,7	9,9	1,2
BBB	22,6	2,9	26,0	3,0
< BBB (BB of B)	19,2	2,4	19,1	2,3
Not rated*	95,7	12,2	153,7	18,2
Totaal	786,1	100,0	844,0	100,0

* Dit betreft o.a. de belegging in het Nederlandse hypotheekfonds ad € 62,6 mln (2024: € 84,2 mln).

Het pensioenfonds heeft geen beleggingen in de bij het fonds aangesloten werkgevers.

Verzekeringstechnische (actuariële) risico's

Dit betreft de actuariële risico's van lang leven, kort leven en arbeidsongeschiktheid. Het bestuur heeft gekozen voor het hanteren van de Prognosetafel AG 2024 met een op het eigen bestand van verzekerden afgestemde correctie op basis van ervaringssterfte en postcodegegevens van de deelnemers. Het pensioenfonds houdt zodoende rekening met een in de toekomst stijgende levensverwachting. Bij het kwantificeren van het verzekeringstechnisch risico wordt rekening gehouden met het foutief inschatten van de sterftetrend en met een afwijking van sterfteverwachting vanwege een beperkte bestandsomvang. Dit neemt niet weg dat een grote mate van onzekerheid bestaat met betrekking tot de toekomstige ontwikkeling van de levensverwachting. Het pensioenfonds kent een herverzekering voor kort leven en arbeidsongeschiktheidsrisico. Er geldt een herverzekering zonder eigen risico.

Liquiditeitsrisico

Het risico dat het fonds de beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kan omzetten in liquide middelen. Daardoor zou het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kunnen voldoen. Het bestuur houdt bij de keuze van de beleggingsmix rekening met het beleid ten aanzien van de minimale liquiditeit. De buffer in de standaardmethode bedraagt € 0,-

Concentratierisico's

Pensioenfondsen lopen concentratierisico als een adequate spreiding van beleggingen ontbreekt. Provisum heeft zijn beleggingen afdoende gespreid belegd over en binnen de verschillende beleggingscategorieën. De standaardmethode gaat bij afdoende spreiding uit van een benodigde toevoeging van € 0,- voor het vereist eigen vermogen.

De beleggingen die groter zijn dan 5% van de totale beleggingen binnen de categorie waartoe de belegging behoort zijn: de staatsobligaties in Frankrijk (€ 196,4 mln), Nederland (€ 56,2 mln), Duitsland (€ 188,0 mln), Europese Unie (€ 124,0 mln), en PVF Particuliere Hypotheekfonds (€ 62,6 mln).

Bij onroerend goed zijn de volgende investeringen meer dan 5% van de onroerend goed portefeuille:

Plaats	Locatie	Waarde in mln. € per 31-12-2025
CBRE Pan European Core Fund	Indirect vastgoed	45,4 mln
Bouwinvest Residential Fund	Indirect vastgoed	32,2 mln
Goodman European Logistics	Indirect vastgoed	21,2 mln
PGIM Prisa PF	Indirect vastgoed	14,1 mln

Operationeel risico

Operationeel risico betreft het risico dat ontstaat als gevolg van het falen of tekortschieten van interne processen, menselijke en technische tekortkomingen, en onverwachte externe gebeurtenissen.

Binnen de standaard methodiek is daar een benodigde toevoeging van € 0,- voor het vereist eigen vermogen aan verbonden.

Wettelijk risico

Het wettelijk risico omvat het compliance risico, dat wil zeggen het niet voldoen aan bestaande wet- en regelgeving, en het risico dat wetgeving wijzigt met gevolgen voor het fonds. Het voldoen aan wet- en regelgeving alsmede aanpassingen door wijzigingen daarin kunnen onder meer resulteren in (al dan niet structureel) hogere kosten inclusief eventuele boetes en sancties. Ook kan nieuwe wetgeving van invloed zijn op waarderingen en/of het financiële beleidskader.

Het fonds beoogt het eerste te beheersen door onder meer het kennis nemen van ontwikkelingen (inclusief permanente educatie) en het inrichten van bestuurlijke processen/beheerskaders.

TOELICHTING OP DE BALANS (bedragen x € 1.000)

[1] Beleggingen voor risico pensioenfondsen

Onderstaand is de verdeling van de beleggingen naar actief- en passiefzijde van de balans weergegeven:

Actief:	1.381.968
Passief:	<u>0</u>
	1.381.968

Onder de passiefzijde van de balans zijn de negatieve derivatenposities opgenomen.

De ontwikkeling in de beleggingsportefeuille in het boekjaar zijn als volgt samen te vatten:

Boekjaar 2025 (bedragen x € 1.000)	01-01-2025	aankopen	verkopen	waarde- wijzigingen	31-12-2025
Onroerend goed	121.165	6.833	-5.435	2.183	124.746
Aandelen	451.578	23.974	-51.329	26.071	450.295
Vastrentende waarden	850.108	488.906	-455.421	-81.039	802.554
Derivaten	-4.089	0	-15.347	23.810	4.373
Totaal beleggingen risico pensioenfondsen incl. schuldenpositie derivaten	1.418.762	519.713	-527.532	-28.975	1.381.968

Per 31 december 2025 is als gevolg van afbouw van de portefeuille geen sprake meer van beleggingen in direct vastgoed (2024: € 4 miljoen).

Boekjaar 2024 (bedragen x € 1.000)	01-01-2024	aankopen	verkopen	waarde- wijzigingen	reallocatie	31-12-2024
Onroerend goed	117.069	12.327	-10.107	1.181	696	121.165
Aandelen	409.269	215.450	-272.203	99.758	-696	451.578
Obligaties	846.734	417.757	-411.004	-3.379	0	850.108
Derivaten	1.873	0	12.5080	-18.471	-0	-4.089
Totaal beleggingen risico pensioenfondsen incl. schuldenpositie derivaten	1.374.945	645.534	-680.805	79.090	0	1.418.762

Bij de beleggingen kan onderscheid worden gemaakt in de 'hardheid' van de waardering en de inzichtelijkheid van de beleggingen. De beleggingen kunnen op basis van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving als volgt worden ingedeeld waarbij de beleggingen in (gemengde) beleggingsfondsen zijn opgenomen in de categorie waarin hoofdzakelijk belegd wordt (toepassing van doorkijkprincipe, hetgeen betekent dat de beleggingen gecategoriseerd zijn op basis van de kenmerken van de onderliggende beleggingen in de beleggingsfondsen):

31-12-2025 (bedragen x € 1.000)	<i>genoteerde marktprijzen</i>	<i>onafhankelijke taxaties</i>	<i>netto contante waarde</i>	<i>andere methode</i>	<i>Totaal</i>
Onroerend Goed	11.576	0	0	113.170	124.746
Aandelen	450.295	0	0	0	450.295
Vastrentende waarden	740.003	0	0	62.551*	802.554
Derivaten	0	0	4.373	0	4.373
Overig	23.864	0	0	0	23.864
Totaal inclusief schuldenpositie derivaten	1.225.738	0	4.373	175.721	1.405.832

* Dit betreft de belegging in het Nederlandse hypotheekfonds.

31-12-2024 (bedragen x € 1.000)	<i>genoteerde marktprijzen</i>	<i>onafhankelijke taxaties</i>	<i>netto contante waarde</i>	<i>andere methode</i>	<i>Totaal</i>
Onroerend Goed	11.747	4.040	0	105.378	121.165
Aandelen	451.578	0	0	0	451.578
Vastrentende waarden	765.915	0	0	84.193*	850.108
Derivaten	-20	0	-4.069	0	-4.089
Overig	23.785	0	0	0	23.785
Totaal inclusief schuldenpositie derivaten	1.253.005	4.040	-4.069	189.571	1.442.547

* Dit betreft de belegging in het Nederlandse hypotheekfonds.

De beleggingen van het fonds zijn gewaardeerd tegen actuele waarde. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Genoteerde marktprijzen: Beleggingen met een direct waarneembare marktnotering, zijnde beleggingen met genoteerde marktprijzen die verhandeld worden op een actieve markt. Onder deze categorie vallen primair beursgenoteerde aandelen en obligaties.
- Onafhankelijke taxaties: Beleggingen gewaardeerd op basis van onafhankelijke taxaties, zijnde (directe) beleggingen in onroerend goed. Voor de belangrijkste uitgangspunten bij de waardering van het onroerend goed wordt verwezen naar de grondslagen van waardering en resultaatbepaling en de toelichting ten aanzien van onroerend goed in de paragraaf risicobeheersing.
- Netto contante waarde: Beleggingen gewaardeerd op een netto-contante waarde methode, waarbij de waardering is gebaseerd op een netto-contante-waarde berekening of een intern gehanteerd waarderingsmodel. Derivaten die volgens een waarderingmethode, waarbij gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, vallen onder deze categorie.
- Andere methode: Beleggingen gewaardeerd op een andere methode, zijnde waardering op basis van modellen waar niet of slechts gedeeltelijk gebruik gemaakt is van waarneembare marktdata. Dit betreft onder meer de beleggingen die worden gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde ontleend aan opgaven van externe managers.

Voor de (niet-beursgenoteerde) beleggingsfondsen in vastgoed wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages en indien van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. Het is mogelijk dat de rapportages niet alle gevallen door een accountant zijn gecontroleerd en dat de periode van deze rapportages niet altijd synchroon loopt met het boekjaar van het pensioenfonds. Om deze onzekerheid te mitigeren, vindt er monitoring plaats gedurende het jaar en wordt op kwartaalbasis de waardeontwikkeling gevolgd en beoordeeld aan de hand van ontwikkelingen in de markt. Daarnaast wordt jaarlijks achteraf een aansluiting gemaakt met de gecontroleerde jaarrekeningen van deze fondsen. De waardering kan hoger of lager zijn, maar is gezien de mitigerende maatregelen naar inschatting van het pensioenfonds niet materieel voor vermogen en resultaat.

Ook bij de (niet-beursgenoteerde) beleggingsfondsen in aandelen en vastrentende waarden wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Opgemerkt wordt dat schattingen naar hun aard subjectief zijn en dat geschatte actuele waarden inherent onderhevig zijn aan onzekerheden en waardeoordelen ten aanzien van de volatiliteit, rentestand en kasstromen.

Derivaten

Derivaten worden ingezet ten behoeve van risicobeheer of efficiënt portefeuillebeheer. De volgende tabel geeft inzicht in de derivatenpositie.

Per 31 december 2025:

Type contract: (bedragen x € 1.000)	<i>expiratedatum</i>	<i>contract- omvang (notional)</i>	<i>actuele waarde activa</i>	<i>actuele waarde passiva</i>
Valutatermijncontracten (USD)	5 maart 2026	275.395	4.369	0
Valutatermijncontracten (USD)	5 maart 2026	4.848	4	0
		280.243	4.373	0

Per 31 december 2024:

Type contract: (bedragen x € 1.000)	<i>expiratedatum</i>	<i>contract- omvang (notional)</i>	<i>actuele waarde activa</i>	<i>actuele waarde passiva</i>
Valutatermijncontracten (USD)	3 maart 2025	263.440	0	4.089
		263.440	0	4.089

[2] Beleggingen voor risico deelnemers³

Provisum kent twee zuivere beschikbare premieregelingen: de 'B- excedent'- regeling en de 'vrijwillige, aanvullende, regeling'. De premies van deze regelingen werden tot 1 juli 2024 afgestort bij ABN AMRO Pension Services op naam van het fonds. De premies worden op risico van de deelnemer belegd binnen beleggingsmixen op basis van het lifecycle beginsel. De deelnemer had de mogelijkheid van deze adviesmixen af te wijken, maar kan vanaf 1 juli 2024 geen wijzigingen meer aanbrengen in het beleggingsprofiel. ABN AMRO Pension Services heeft het contract voor uitvoering van de DC-regelingen per 1 juli 2024 opgezegd. De kapitalen blijven wel belegd worden op de wijze zoals werd gedaan. Vanaf 1 juli 2024 vindt afstorting van de premies bij ABN AMRO Pension Services niet meer

³ De betaalde premies tot 1 juli 2024 zijn voor risico van deelnemers. De premies die vanaf 1 juli 2024 direct worden aangewend voor inkoop van pensioenaanspraken in de basisregeling zijn voor risico pensioenfonds.

plaats en worden de maandelijks netto premiebedragen direct aangewend voor inkoop van pensioenaanspraken in de basisregeling. De inkoop van de premie vanaf 1 juli 2024 is in mindering gebracht op de totaal beschikbare premie (zie ook onder Toelicht op de staat van baten en lasten onderdeel 10).

Daarnaast is de fondsbeheerder van een deel van de beleggingen, Robeco Institutional Asset Management, in de loop van 2024 gestopt met het aanbieden van enkele beleggingsfondsen vanwege beperkte liquiditeit in deze beleggingsfondsen. Dit heeft ertoe geleid dat het pensioenfonds een aantal nieuwe beleggingsfondsen heeft moeten selecteren in samenwerking met ABN AMRO. Eind 2024 zijn alle kapitalen die bij ABN AMRO stonden, waar nodig, omgezet naar de nieuwe beleggingsfondsen. Er is hierover uitgebreid gecommuniceerd met de betreffende deelnemers over de wijzigingen in de B-excedentregeling, het stopzetten van de vrijwillige pensioenregeling per 1 januari 2025 en de wijzigingen in de beleggingsfondsen.

boekjaar 2025 (bedragen x € 1.000)	01-01-2025	aankopen	verkopen	waarde- wijzigingen	31-12-2025
Aandelen	12.309	0	-201	865	12.976
Obligaties	11.656	0	-750	235	11.138
Onroerend Goed	2.875	0	-55	-20	2.800
Totaal beleggingen risico deelnemers	26.840	0	-1.006	1.080	26.914

boekjaar 2024 (bedragen x € 1.000)	01-01-2024	aankopen	verkopen	waarde- wijzigingen	31-12-2024
Aandelen	16.167	740	-167	-4.431	12.309
Obligaties	6.587	313	-267	5.023	11.656
Grondstoffen	20	0	0	-20	0
Liquiditeiten	104	0	0	-104	0
Onroerend Goed	14	0	-1	2.862	2.875
Totaal beleggingen risico deelnemers	22.892	1.053	-435	3.330	26.840

[3] Vorderingen en overlopende activa

(bedragen x € 1.000)	2025	2024
Lopende interest, huren, etc.	8.173	5.966
Collateral	0	3.500
Vorderingen op werkgevers	582	624
Vorderingen uit hoofde van waardeoverdrachten	1.001	513
Vorderingen op herverzekeraar	546	954
Terug te vorderen belasting	745	684
Overige, waaronder nog af te handelen transacties	21	2.250
Totaal vorderingen en overlopende activa	11.068	14.491

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar.

[4] Liquide middelen

(bedragen x € 1.000)	2025	2024
Liquide middelen ter beschikking beleggingen*	23.864	23.784
Liquide middelen ter vrije beschikking	836	576
Totaal liquide middelen	24.700	24.360

* Het pensioenfonds heeft eind 2025 € 4.660 aan onderpand ontvangen in de vorm van liquiditeiten als gevolg van positieve waardeontwikkeling van de derivaten. Het ontvangen onderpand staat niet ter vrije beschikking. (in 2024 was er sprake van een afgegeven collateral van € 3.500).

Onder de liquide middelen worden opgenomen de kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn.

[5] Stichtingskapitaal en reserves

	2025	2024
Stichtingskapitaal	1	1
Algemene reserve	535.771	466.982
Totaal reserve	535.772	466.983

Verloop algemene reserve	2025	2024
Stand einde vorig boekjaar	466.982	431.482
Toevoeging/onttrekking (-) van het saldo Staat van baten- en lasten	68.789	35.501
Stand einde boekjaar	535.771	466.983

Het minimum vereist eigen vermogen ultimo 2025 bedroeg € 35,3 miljoen (2024: € 40,1 miljoen) en het vereist eigen vermogen conform de Pensioenwet bedroeg ultimo 2025 € 126,3 miljoen (2024: € 138,6 miljoen). De bijbehorende dekkingsgraden zijn respectievelijk 103,9% en 114,1%. (2024: 104,0% resp. 113,7%).

Onder het FTK dient, om niet in reservetekort te verkeren, de beleidsdekkingsgraad, de gemiddelde dekkingsgraad over alle maanden in het jaar 2025, hoger te zijn dan de bovengenoemde 114,1%. De beleidsdekkingsgraad bedraagt ultimo 2025: 152,8% (2024: 147,6%). Er is ultimo 2025 geen sprake van een reservetekort. De actuele dekkingsgraad per eind 2025 bedraagt 159,6% (2024: 146,0%).

[6] Technische voorzieningen

[6.1] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

(bedragen x € 1.000)	2025	2024
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	841.905	953.839
Overige technische voorzieningen voor risico pensioenfonds	2.107	2.549
Totaal voorzieningen pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	844.012	956.388

Ultimo boekjaar bedraagt de gemiddeld gewogen discontovoet 3,13% (2024: 2,19%).

De ontwikkeling van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds wordt in de toelichting 13.1 van de staat van baten en lasten uitgesplitst. In de vergadering van 12 december 2025 heeft het bestuur besloten om de ingegane en opgebouwde pensioenen te indexeren met 3,12% per 1 januari 2026. De indexatie aanpassing is in de voorziening ultimo 2025 verwerkt.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van de op balansdatum geldende pensioenreglementen die wettelijk kwalificeren als uitkeringsregelingen:

- de eindloonregeling A2001
- de eindloonregeling A2006
- de middelloonregeling B

en van de over verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken en rechten.

Op pensioenaanspraken en -rechten opgebouwd tot en met het jaar 2000 rust een indexatiegarantie tot maximaal 3% van het pensioen. Bij de bepaling van de voorziening wordt ervan uitgegaan dat de pensioenen waarop de indexatiegarantie rust, jaarlijks met 2% worden verhoogd. In de eerste 8 jaren wordt hierbij rekening gehouden met het ingroepad zoals DNB dit voorschrijft. Op pensioenaanspraken en -rechten opgebouwd vanaf het jaar 2001 rust een voorwaardelijke indexatie waarbij de ambitie is om de pensioenaanspraken en -rechten jaarlijks aan te passen aan de prijsindex. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre deze aanpassing kan plaatsvinden en baseert zich op de financiële positie van het fonds waarbij de beleidsdekkingsgraad leidend is. Voor deze voorwaardelijke indexatie is geen reserve gevormd.

De voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds kan als volgt worden gesplitst:

(x bedragen € 1.000)	2025	2024
Actieve deelnemers	135.195	170.588
Gewezen deelnemers	154.358	193.408
Pensioengerechtigden	552.352	589.844
Totaal	841.905	953.839

De overige technische voorzieningen zijn als volgt samengesteld:

(bedragen x € 1.000)	2025	2024
Aanvullende voorziening opgenomen voor latente arbeidsongeschiktheid	909	968
Voorziening voor latent wezenpensioen	142	602
Voorziening voor aanvullend Anw hiaat-uitkering	114	139
Voorziening premies arbeidsongeschikten	0	7
Voorziening voor niet opgevraagde pensioenen	942	834
Totaal overige technische voorzieningen	2.107	2.549

[6.2] Voorziening operationele kosten

De opslag voor toekomstige uitvoeringskosten bedraagt 3,3% van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds, in 2025 € 27.783 (2024: 31.477).

[7] Voorziening pensioenverplichting voor risico deelnemers

Provisum kent twee zuivere beschikbare premieregelingen: de 'B- excedent'- regeling en de 'vrijwillige, aanvullende, regeling'.

(bedragen x € 1.000)	2025	2024
Vrijwillige aanvullende regeling	2.429	2.687
Excedentregeling	24.485	24.153
Totaal voorzieningen pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	26.914	26.840

Vanaf 1 juli 2024 vindt afstorting van de premies bij ABN AMRO Pension Services niet meer plaats en worden de maandelijkse netto premiebedragen direct aangewend voor inkoop van pensioenaanspraken in de basisregeling. Zie de toelichting zoals deze is opgenomen onder 'Beleggingen voor risico deelnemers'.

Pensioenregeling B excedent

De B excedent regeling is een beschikbare premieregeling die geldt voor deelnemers in de B regeling met een hoger pensioengevend jaarsalaris dan het maximum loon voor de sociale verzekeringen, € 75.864,- in 2025. In deze pensioenregeling is het pensioengevend salaris in 2025 wettelijk gemaximeerd op € 137.800,-. Het percentage van de grondslag is afhankelijk van de leeftijd van de deelnemer.

Vrijwillig aanvullend pensioen

Provisum berekent per deelnemer de maximaal vrijwillige premiebijdrage (verschil tussen de fiscaal toegestane pensioenopbouw en de pensioenopbouw onder de regeling van het pensioenfonds). Deze regeling is per 1 januari 2025 gesloten. Eveneens wordt er geen premie meer ingelegd. De opgebouwde kapitalen staan nog wel bij ABN AMRO Pension Services.

[8] Schulden en overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)	2025	2024
Schuldenpositie derivaten	0	4.089
Schulden aan werkgevers	95	72
Schulden aan deelnemers	31	31
Collateral	4.660	0
Schulden uit hoofde van beleggingen (o.a. commissionairs)	3.758	1.059
Overige schulden en overlopende passiva	1.626	1.603
Totaal schulden en overlopende passiva	10.170	6.854

Het pensioenfonds heeft eind 2025 € 4.660 aan onderpand ontvangen in de vorm van liquiditeiten als gevolg van positieve waardeontwikkeling van de derivaten. Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN REGELINGEN EN VERPLICHTINGEN

Investeringsverplichtingen

Ten aanzien van een van de onroerend goed fondsen bestaat er nog een resterende verplichting van € 1,9 mln (2024: € 2,7 mln).

Juridische procedures

Per jaareinde lopen er geen juridische procedures tegen het pensioenfonds en heeft het pensioenfonds geen juridische procedures aangespannen tegenover derden.

VERBONDEN PARTIJEN

Er is sprake van een relatie tussen het fonds, de aangesloten ondernemingen, de bestuurders, de leden van de Raad van Toezicht, en leden van het Verantwoordingsorgaan van het fonds. Daarnaast worden de medewerkers van het pensioenbureau aangemerkt als verbonden partijen.

Tussen het pensioenfonds en de aangesloten ondernemingen is een uitvoeringsovereenkomst inzake de financiering en de uitvoering van de pensioenregeling gesloten. Het pensioenfonds houdt geen beleggingen in de bijdragende ondernemingen zoals genoemd in de uitvoeringsovereenkomst. In het kader van de uitvoeringsovereenkomst en aanvullende regelingen vinden er transacties plaats met de aangesloten werkgevers.

Het pensioenfonds heeft geen leningen verstrekt aan de leden van het bestuur, de leden van de Raad van Toezicht, de leden van het Verantwoordingsorgaan of de medewerkers van het pensioenbureau en heeft ook anderszins geen vorderingen op hen. De bestuurders, medewerkers van het pensioenbureau, medewerkers van de vermogensbeheerder AFAM en leden van het Verantwoordingsorgaan nemen deel aan de pensioenregeling van het pensioenfonds onder reguliere condities.

Voor informatie over de beloning van bestuurders, de Raad van Toezicht en het Verantwoordingsorgaan wordt verwezen naar de betreffende passage in de jaarrekening over de pensioenuitvoeringskosten.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN (bedragen x € 1.000)

[9] Premies voor risico pensioenfonds

Het pensioenfonds stelt een gedempte kostendekkende premie op basis van het rendement vast. Hierbij wordt rekening gehouden met een reële rendementscurve gebaseerd op een verwacht rendement dat wordt verminderd met een percentage ten behoeve van de indexatie. De rendementscurve wordt gebaseerd op de rentetermijnstructuur van DNB per 30 september 2020 en geldt voor de jaren 2021-2025.

<i>In rekening gebracht aan vennootschappen (kostendekkende premie)</i> (bedragen x € 1.000)	2025	2024
Periodieke stortingskoopsommen A2006-regeling coming service	538	600
Periodieke stortingskoopsommen A2006-regeling backservice	225	576
Periodieke stortingskoopsommen B-regeling coming service	8.812	8.419
Premies risico deelnemers aangewend in de basisregelingen	1.456	814
Risicopremies B excedent	276	288
Uitvoeringskosten incl. opslag toekomstige uitvoeringskosten*	1.471	1.135
Totaal in rekening gebracht aan vennootschappen (kostendekkende premie)	12.778	11.832
Af: Verleende premiekorting*	5.013	5.146
Totaal in rekening gebracht aan vennootschappen	7.765	6.686

* Op dit bedrag is in het jaar 2025 reeds € 1.636 wegens vrijval aan uitvoeringskosten in mindering gebracht (2024: € 1.618).

De uitvoeringskosten (€ 1.471) behoren tot de kostendekkende premie en worden doorbelast aan de vennootschappen. De vrijval van de voorziening operationele kosten vanwege verrichtte uitkeringen is in mindering gebracht op de door te belasten kosten.

Voor de premie voor risico pensioenfonds geldt:

De gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement bedraagt € 12.778 (2024: € 11.832). De in rekening gebrachte premie bedraagt € 7.765 (2024: € 6.686).

De premie op basis van de rentetermijnstructuur van DNB zou € 14.789 hebben bedragen (2024: € 13.234).

De actuariële benodigde premie voor inkoop van aanspraken en risicopremies op basis van de rentetermijnstructuur van DNB bedraagt € 11.523.

De premiedekkingsgraad kan dan als volgt worden vastgesteld:

$$\frac{\text{premie beschikbaar voor inkoop onvoorwaardelijke onderdelen risico fonds}}{\text{actuariële benodigde premie voor inkoop onvoorwaardelijke onderdelen risico fonds}} = \frac{€ 6.294}{€ 11.523} \times 100\% = 55\%.$$

[10] Premies voor risico deelnemers

(bedragen x € 1.000)	2025	2024
Beschikbare premie B excedent	0	763
Beschikbare premie vrijwillig aanvullende regeling	0	46
Totaal premies voor risico deelnemers	0	809

Het pensioenfonds kent een vrijwillige beschikbare premieregeling. De deelnemer kan hierin pensioen opbouwen voor eigen risico. Daarnaast kent het pensioenfonds sinds 2011 een excedentregeling op het B-reglement in de vorm van een beschikbare premieregeling. Tot 1 juli 2024 werden de maandelijks te beleggen premies afgestort bij ABN AMRO Pension Services. Vanaf deze datum worden de maandelijksse netto premiebedragen direct aangewend voor inkoop in de basisregelingen. De beschikbare premies zoals hierboven zijn weergegeven zijn onder aftrek van de premies die in de basisregeling zijn ingekocht voor extra pensioenaanspraken, zie de toelichting onder 'Beleggingen voor risico deelnemers'.

Totale premie

Voor de totale premie (voor risico pensioenfonds én voor risico deelnemers) geldt:

De gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement bedraagt € 12.778 (2024: € 12.641).

De in rekening gebrachte premie bedraagt € 7.765 (2024: € 7.495).

De premie op basis van de rentetermijnstructuur zou € 14.789 hebben bedragen (2024: € 14.043).

De totale kostendekkende premie en de premie op basis van de rentetermijnstructuur van DNB is samengesteld uit de volgende onderdelen.

Bestanddelen premie (in € 1.000)	2025 op basis van RTS	2025 op basis van gedempte premie	2024 op basis van RTS	2024 op basis van gedempte premie
a. koopsommen en risicopremies	11.523	7.112	10.290	6.467
b. solvabiliteitsopslag	1.666	1.029	1.696	1.067
c. actuarieel benodigde premie voor voorwaardelijke onderdelen	-	3.166	-	3.163
d. uitvoeringskosten*)	1.600	1.471	<u>1.248</u>	<u>1.135</u>
Totaal kostendekkende premie voor risico pensioenfonds	14.789	12.778	13.234	11.832
e. beschikbare premie (voor risico deelnemer)	0	0	<u>809</u>	<u>809</u>
Totaal kostendekkende premie	14.789	12.778	14.043	12.641

* Op dit bedrag is in het jaar 2025 reeds € 1.636 wegens vrijval aan uitvoeringskosten in mindering gebracht (2024: € 1.618).

In artikel 6 lid b van de uitvoeringsovereenkomst is bepaald dat de verschuldigde premie voor risico van het pensioenfonds nooit lager zal zijn dan de som van:

- 8% van de premiegrondslag Pensioenreglement B
- de uitvoeringskosten van het fonds

Minimale premie:

8% van de premiegrondslag Pensioenreglement B	3.097
Uitvoeringskosten (exclusief vrijval voorziening)	2.882
Inkoop premie excedent tbv basisregeling (incl uitvoeringskosten)	1.505
Risicopremies B Excedent	275
Minimaal te ontvangen premie voor correctie	7.759
Bij: gecorrigeerde premie 2024	6
Minimaal te ontvangen premie	7.765
Premiekorting	5.013 ⁴

[11] Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

<i>Directe beleggingsopbrengsten</i> (bedragen x € 1.000)	2025	2024
Inkomsten uit onroerendgoedbeleggingen	3.294	4.044
Ontvangen dividenden op aandelen	7.181	7.390
Ontvangen interest en dividend op vastrentende waarden	12.871	12.452
Overige, inclusief interest	173	344
Totaal directe beleggingsopbrengsten	23.519	24.230

<i>Indirecte beleggingsopbrengsten</i>		
Waardeveranderingen onroerend goed	2.183	1.181
Waardeveranderingen aandelen	26.072	99.758
Waardeveranderingen vastrentende waarden	-81.039	-3.379
Waardeveranderingen derivaten	23.810	-18.471
Waardeveranderingen valuta	1.132	-503
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	-27.842	78.585

Overige baten	1	317
---------------	----------	-----

<i>Af: Kosten vermogensbeheer</i>		
Exploitatiekosten onroerendgoedbeleggingen	103	470
Beheerkosten effecten en onroerendgoedbeleggingen	3.088	2.332
Overig	11	803
Totaal kosten vermogensbeheer voor risico pensioenfonds	3.202	3.605

Beleggingsopbrengsten minus kosten vermogensbeheer voor risico pensioenfonds	-7.524	99.526
---	---------------	--------

De hiervoor weergegeven kosten van vermogensbeheer betreffen de rechtstreeks aan het pensioenfonds in rekening gebrachte kosten. De niet rechtstreeks aan het pensioenfonds in rekening gebrachte kosten zijn onderdeel van de waardeveranderingen van de beleggingen. Dit betreft onder meer transactiekosten van vastrentende waarden en derivaten. De kosten die ten laste van beleggingsfondsen komen zijn evenmin hierin begrepen, maar zijn eveneens onderdeel van de waardeveranderingen. De ten laste van de beleggingsfondsen komende kosten kunnen ook worden onderscheiden in kosten van vermogensbeheer en transactiekosten.

⁴) Op dit bedrag is in het jaar 2025 reeds € 1.636 wegens vrijval aan uitvoeringskosten in mindering gebracht.

[12] Beleggingsresultaten voor risico deelnemers

<i>Indirecte beleggingsopbrengsten</i> (bedragen x € 1.000)	2025	2024
Waardeverandering beleggingsfondsen (kosten vermogensbeheer zijn onderdeel van de waardeveranderingen)	1.080	3.330
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers	1.080	3.330

[13] Mutatie technische voorzieningen

[13.1] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

(bedragen x € 1.000)	2025	2024
Actuarieel benodigd voor nieuwe aanspraken en risicopremies	11.942	10.482
Benodigde interesttoevoeging (1-jaarsrente)	21.941	31.544
Overgenomen pensioenverplichtingen	6.155	2.996
Uitkeringen	-49.625	-49.076
Overgedragen pensioenverplichtingen	-1.094	-544
Overig	203	399
Wijziging van pensioenregeling en/of pensioenniveau:		
• Toeslagverlening gepensioneerden	5.301	4.894
• Toeslagverlening premievrijen	4.852	4.272
• Toeslagverlening actieven	3.368	3.397
Wijziging rentetermijnstructuur:		
• Wijziging rentetermijnstructuur ultimo jaar	-113.536	12.366
Wijziging actuariële grondslagen en/of methoden	-5.980	-161
Resultaat op kanssystemen:		
• Resultaat op sterfte	2.735	172
• Resultaat op arbeidsongeschiktheid	1.287	50
• Resultaat op mutaties	73	273
Totaal mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	-112.376	21.064

De analyse heeft plaats gevonden op basis van de rentetermijnstructuur van 31 december 2024. Vanwege de doorgevoerde stelselwijziging is de analyse van de mutatie van de pensioenverplichtingen uitgevoerd zonder kostenopslag. De vergelijkende cijfers voor 2024 zijn aangepast. Voor de mutatie van de voorziening operationele kosten is een aparte tabel opgesteld. In de paragraaf 'Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling' wordt de stelselwijziging nader toegelicht.

De post interesttoevoeging (1-jaarsrente) betreft de rentetoevoeging aan de voorziening primo jaar. Hiervoor wordt de 1-jaarsrente uit de rente termijnstructuur ultimo vorig boekjaar gehanteerd. Voor 2025 bedroeg deze rente 2,330% (2024: 3,439%).

In de post wijziging rentetermijnstructuur is het effect op de voorziening opgenomen van de wijziging van de rentetermijnstructuur ultimo 2025. Deze post toont de impact van de wijzigingen in de rentetermijnstructuur van DNB gedurende het boekjaar 2025. De rentetermijnstructuur ultimo 2025 kwam voor de verplichtingen van het pensioenfonds overeen met een gemiddelde rente van 3,13%. Ultimo 2024 bedroeg de gemiddelde rente uit de rentetermijnstructuur voor de verplichtingen van het pensioenfonds 2,19%.

Actuariëel benodigd voor nieuwe aanspraken en risicopremies (bedragen x € 1.000)	2025	2024
Koopsommen en risicopremies	9.731	9.173
Premies risico deelnemers aangewend in de basisregelingen	1.424	788
Koopsommen onttrokken aan beleggingen risico deelnemers	787	521
Totaal actuariëel benodigd voor nieuwe aanspraken en risicopremies	11.942	10.428

Ultimo 2025 zijn er enkele wijzigingen doorgevoerd op de actuariële grondslagen. Er is een nieuwe tabel voor de partnerfrequentie doorgevoerd. Eveneens is het opslagpercentage voor de vaststelling van de voorziening voor het latent Wezenpensioen verlaagd. Daarnaast is ook het ingroeipad voor de prijs- en looninflatie, wat van toepassing is voor de vaststelling van de waardering van de garantieaanspraken, per 31 december 2025 gewijzigd. In de paragraaf 'Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling' worden de aanpassingen nader toegelicht. De bedragen in de tabel hieronder zijn weergegeven exclusief de impact op de voorziening operationele kosten.

Wijziging actuariële grondslagen en/of methoden (bedragen x € 1.000)	2025	2024
Schattingswijziging nieuwe prognosetafel AG2024	0	-2.916
Schattingswijziging nieuwe ervaringssterfte	0	-874
Schattingswijziging indexatie garantie aanspraken	-7.378	0
Schattingswijziging vaste leeftijdsverschil	0	3.457
Schattingswijziging nieuwe partnerfrequentie	-275	0
Schattingswijziging latent wezenpensioen	-283	0
Overig*	1.956	172
Totaal wijziging actuariële grondslagen en/of methoden	-5.980	-161

*In 2025 is een correctie doorgevoerd op het correct toepassen van de ervaringssterfte. Deze wijziging leidt tot een € 1.496 hogere voorziening.

[13.2] Mutatie voorziening operationele kosten

(bedragen x € 1.000)	2025	2024
Toevoeging in verband met premie	371	316
Vrijgevallen in verband met uitkeringen	-1.638	-1.620
Wijziging rentetermijnstructuur	-3.747	422
Overige mutaties	1.320	1.574
Totaal mutatie voorziening operationele kosten	-3.694	692

[14] Saldo overdrachten

(bedragen x € 1.000)	2025	2024
<i>T.a.v. voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds</i>		
Overgedragen aan derden	-758	-344
Ontvangen van derden	5.906	2.809
<i>T.a.v. voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers</i>		
Overgedragen aan derden of aan pensioenregelingen A2006 of B	-1.006	-431
Ontvangen van derden	0	226
Totaal saldo overdrachten	4.142	2.260

Voor actieve deelnemers met een premievrije aanspraak op pensioen alsmede voor gewezen deelnemers met nog niet ingegane premievrije aanspraken bestaat de mogelijkheid om de waarde van het opgebouwde pensioen over te dragen naar een andere pensioenuitvoerder.

Interne waardeoverdrachten waarbij premievrije polissen worden samengevoegd, worden niet opgenomen onder het saldo overdrachten omdat hierbij geen feitelijke bedragen verrekend worden met andere uitvoerders. In 2025 gaat dit om een bedrag van € 1.098 (2024: € 325).

[15] Overige baten

(bedragen x € 1.000)	2025	2024
Opslag toekomstige uitvoeringskosten (inkoop bij pensionering)	26	17
Rente	26	7
Overige baten	0	372
Totaal overige baten	52	396

[16] Pensioenuitkeringen

(bedragen x € 1.000)	2025	2024
Ouderdomspensioen	40.551	40.079
Nabestaandenpensioen	8.618	8.384
Arbeidsongeschiktheidspensioen	126	258
Overige (inclusief afkopen)	132	243
Totaal pensioenuitkeringen	49.427	48.964

[17] Pensioenuitvoeringskosten

(bedragen x € 1.000)	2025	2024
Bestuur en Verantwoordingsorgaan	128	142
DNB/AFM/GIP	115	99
Honoraria Accountant	119	99
Controle en toezicht overig (inclusief Raad van Toezicht)	148	164
Advieskosten	166	216
Advies- en implementatiekosten Wet toekomst pensioenen	777	392
Personeelskosten	978	964
Kosten IT	250	274
Huur & facility	176	175
Overige kosten	25	24
Totaal pensioenuitvoeringskosten	2.882	2.549
Opslag premie voor toekomstige uitvoeringskosten	225	204
Vrijval voorziening operationele kosten wegens uitkeringen	-1.636	-1.618
Door te belasten pensioenuitvoeringskosten	1.471	1.135

In de uitvoeringsovereenkomst is opgenomen dat de vrijval uit de voorziening operationele kosten vanwege verrichte uitkeringen, in mindering wordt gebracht op de uitvoeringskosten. In het geval er premiekorting wordt verleend, zal de premiekorting worden verminderd met het bedrag ter hoogte van het restant van de vrijval in de voorziening operationele kosten zodat de uitvoeringskosten even hoog zijn als wanneer er geen premiekorting zou worden toegekend.

De kosten van Bestuur, Verantwoordingsorgaan en Raad van Toezicht betreffen de kosten welke direct voor rekening van het fonds komen. Voor bestuursleden in actieve dienst worden de kosten gedragen door de betreffende werkgever(s).

Kosten Bestuur, Verantwoordingsorgaan en Raad van Toezicht (bedragen x € 1.000)	2025	2024
Bestuur	111	120
Verantwoordingsorgaan	17	22
Raad van Toezicht	46	43
Totaal kosten Bestuur, Verantwoordingsorgaan en Raad van Toezicht	174	185

De honoraria van de externe accountant hebben betrekking op de wettelijke controle van de jaarrekening en DNB-jaarstaten, alsmede in het kader van de wettelijke controle assurance-werkzaamheden met betrekking tot de opgave administratieve basisgegevens voorziening pensioenverplichtingen, van het betreffende boekjaar. De accountantskosten zijn als volgt verdeeld:

(bedragen x € 1.000)	2025	2024
Wettelijke controle	109	110
Andere controle- en assurance opdrachten	-	-
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-
Totaal	109	110

Het gemiddelde aantal fte's dat in 2025 in dienst was van het pensioenfonds bedroeg 6,9. De personeelskosten in 2025 bedragen aan salarissen en pensioenpremies € 831 (2024: € 785), aan sociale lasten € 84 (2024: € 78) en aan overige personeelskosten € 102 (2024: € 101). In 2025 is één medewerker tijdelijk voor 2 dagen per week in dienst getreden voor het uitvoeren van werkzaamheden ten behoeve van de advisering voor de overgang naar de Wet Toekomst Pensioenen. De kosten hiervoor (€ 39) zijn ten laste gebracht van de Advies- en implementatiekosten Wet toekomst pensioenen. De onder pensioenuitvoeringskosten opgenomen personeelskosten bedragen daardoor € 978 (2024: € 964).

[18] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

(bedragen x € 1.000)	2025	2024
Premies in rekening gebracht	0	809
Premies uit hoofde van verleende premievrijstelling	0	7
Overige premies	0	7
Saldo waardeoverdrachten en onttrekkingen	-1.006	-205
Waardeveranderingen	1.080	3.330
Totaal mutaties voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	74	3.948

[19] Premies herverzekering minus uitkeringen

(bedragen x € 1.000)	2025	2024
Premies herverzekering	794	699
Ontvangen uitkeringen	-388	-420
Totaal premies herverzekering minus uitkeringen	406	279

De herverzekering betreft een risicoherverzekeringscontract voor overlijden en arbeidsongeschiktheid afgesloten bij SCOR Global Life.

[20] Overige lasten

(bedragen x € 1.000)	2025	2024
Overige lasten	7	10
Totaal overige lasten	7	10

Onder de overige technische voorzieningen voor risico pensioenfonds [6] is een voorziening voor toekomstige premies van arbeidsongeschikte deelnemers opgenomen. In 2025 is deze voorziening met € 7 afgenomen. Dit bedrag is onder de overige lasten opgenomen.

BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Overeenkomstig de statutaire bepalingen⁵ is het positieve saldo van baten en lasten over het boekjaar 2025 (€ 68.789) toegevoegd aan de algemene reserve.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Premiekorting 2026

In december 2025 heeft het bestuur besloten een premiekorting over 2026 toe te kennen onder de voorwaarde dat de beleidsdekkingsgraad boven de daarvoor bepaalde normen blijft. Hiervoor geldt dat de premiekorting van toepassing is over de periode tot aan de mogelijke overgang naar de nieuwe regeling onder de Wet toekomst pensioenen. Voor het toekennen van deze korting dient de beleidsdekkingsgraad ten minste 137,1% te bedragen. Per 31 december 2025 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 152,8%. De verwachte premiekorting in 2026 bedraagt ongeveer € 3,4 mln (incl. een gedeeltelijke verrekening van de uitvoeringskosten conform de uitvoeringsovereenkomst). Deze premiekorting wordt in 2026 verantwoord, tegelijkertijd met de premie over dat boekjaar.

Transitie naar nieuwe pensioenstelsel

Provisum is per 1 juni 2026 ingevaren, hetgeen inhoudt dat Provisum de dan alle opgebouwde aanspraken en rechten collectief heeft overgedragen naar de pensioenregeling onder de Wet toekomst pensioenen (Wtp). In dit kader volgt Provisum het implementatieplan. Het implementatieplan is door het bestuur van Provisum vastgesteld op 4 en 5 maart 2026.

Verdeling pensioenvermogen op 1 juni 2026 (de 'waterval')

Het totaal aanwezig pensioenvermogen op invaarmoment is gebruikt voor de verdeling op basis van de zogenaamde 'waterval' zoals hierna toegelicht. Volgens het implementatieplan worden daarbij op het moment van invaren een aantal collectieve voorzieningen en reserves apart onderscheiden binnen het pensioenvermogen.

Allereerst wordt er compensatie aan de actieve deelnemers uitgekeerd als gevolg van de overgang naar een vlakke premie. Vervolgens worden er middelen afgescheiden voor de wettelijke reserves zoals de solidariteitsreserve, minimaal vereist eigen vermogen (MVEV) en reserve operationele risico's (ROR). Daarnaast bestaat er een voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten en een paar overige voorzieningen (w.o. Wzp).

Het totaal beschikbaar pensioenvermogen dat resteert is het vermogen om te verdelen over de Persoonlijke Pensioen Vermogens van de deelnemers.

Impact op pensioenvermogen en eigen vermogen

Het pensioenvermogen van het fonds zoals dat wordt vastgesteld per 31 mei 2026 wijzigt niet door het invaren per 1 juni 2026. De huidige reserves die gevormd moesten worden onder FTK vervallen en worden vervangen door nieuwe reserves op basis van Wtp regelgeving (zie hierboven). Het resterende vermogen wordt herverdeeld volgens de door het bestuur gekozen systematiek over de Persoonlijke Pensioen Vermogens. Onder het nieuwe stelsel wijzigt wel het eigen vermogen door een verschuiving naar Persoonlijke

---

⁵ Artikel 20: Het resultaat dat blijkt uit de tot de in artikel 19 genoemde jaarrekening behorende winst- en verliesrekening wordt toegevoegd aan of ten laste gebracht van de reserves. De wijze waarop dit zal geschieden wordt vastgelegd in de met de werkgevers af te sluiten pensioenuitvoeringsovereenkomst.

Pensioen Vermogens. Het eigen vermogen van het fonds daalt significant door voorgaande.

Ten tijde van opmaken van dit jaarverslag zijn deelnemers met een persoonlijke brief geïnformeerd met betrekking tot het voorlopige transitieoverzicht, gebaseerd op de financiële situatie per 1 maart 2026.

ONDERTEKENING VAN DE JAARREKENING

Huizen, 11 juni 2026

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Provisum

OVERIGE GEGEVENS

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Stichting Pensioenfonds Provisum

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel

Wij hebben de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op 31 december 2025 van Stichting Pensioenfonds Provisum te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Provisum per 31 december 2025 en van het resultaat over 2025 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2025;
- de staat van baten en lasten over 2025;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie *Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening*.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Provisum zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Ons inzicht in het pensioenfonds

Stichting Pensioenfonds Provisum voert als ondernemingspensioenfonds de pensioenregeling uit voor C&A Nederland C.V. en voor de door C&A aangewezen vennootschappen of rechtspersonen. Het vermogensbeheer is uitbesteed aan gespecialiseerde dienstverleners, te weten Anthos Fund & Asset Management B.V. en CACEIS Bank, Netherlands Branch. Het pensioenbeheer wordt in eigen beheer gevoerd. Wij hebben bijzondere aandacht in onze controle besteed aan deze onderwerpen op basis van de activiteiten van het pensioenfonds en onze risicoanalyse.

Wij hebben de materialiteit bepaald en de risico's geïdentificeerd en ingeschat dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, om in reactie op deze risico's de controlewerkzaamheden te bepalen ter verkrijging van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Materialiteit	€ 7,15 miljoen
Toegepaste benchmark	0,5% van het pensioenvermogen per 31 december 2025, zijnde het totaal van de technische voorzieningen, de voorziening pensioenverplichting voor deelnemers en het stichtingskapitaal en de reserves.
Nadere toelichting	Wij hebben voor deze grondslag gekozen omdat dit het vermogen betreft dat de basis vormt voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Gelet op de overgang naar de vernieuwde pensioenregeling op 1 juni 2026 is de controle uitgevoerd met een lagere materialiteitsgrens ten opzichte van voorgaand jaar. De 0,5% van het pensioenvermogen in het jaar voorafgaand aan het invaren is gebruikelijk in de sector.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van toezicht en het bestuur overeengekomen dat wij aan de raad van toezicht en het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 357.500 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Opdrachtteam en gebruikmaken van het werk van specialisten

Wij hebben zorggedragen dat het opdrachtteam over de juiste kennis en vaardigheden beschikt die nodig zijn voor de controle van een ondernemingspensioenfonds. Wij hebben in het opdrachtteam specialisten opgenomen op het gebied van IT audit. Daarnaast hebben wij eigen deskundigen ingeschakeld voor de controle van de waardering van de beleggingen en de technische voorzieningen.

Onze focus op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze verantwoordelijkheid

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van alle wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Onze controleaanpak met betrekking tot frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en diens omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van toezicht het toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij verwijzen naar het hoofdstuk Risicomanagement van het jaarverslag, waarin het bestuur zijn risicoanalyse heeft opgenomen na overweging van mogelijke frauderisico's en hoofdstuk Samenvatting rapportage van raad van toezicht en reactie bestuur van het jaarverslag waar de raad van toezicht mede op het risicomanagement reflecteert.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode, de klokkenluidersregeling en de kwartaalrapportages met de daarin opgenomen incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan

geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij houden rekening met het risico dat het bestuur interne beheersmaatregelen kan doorbreken, aangezien dit risico in alle organisaties aanwezig is. Vanwege dit risico hebben wij onder meer geëvalueerd of de keuze en toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving door het pensioenfonds en met name voor subjectieve waarderingsvraagstukken - waaronder de subjectieve elementen in de waardering van de technische voorzieningen - en complexe transacties, zoals toegelicht in Schattingen en veronderstellingen en Grondslagen voor de waardering van activa en passiva in de jaarrekening, een indicatie vormen voor frauduleuze financiële verslaggeving. Wij verwijzen in dit kader verder naar het kernpunt 'Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen'.

Ook hebben wij data-analyse gebruikt om journaalposten met een verhoogd risico te signaleren en te toetsen, evenals andere aanpassingen gemaakt in het proces van financiële verslaggeving. Wij hebben de zakelijke beweegredenen (of het ontbreken daarvan) beoordeeld van bijzondere transacties, waaronder die met verbonden partijen.

Wij zijn uitgegaan van de veronderstelling dat er bij de opbrengstenverantwoording frauderisico's bestaan met name bij de indirecte beleggingsopbrengsten uit de beleggingen in niet-(beurs)genoteerde vastgoed- en hypotheekfondsen. Wij beschrijven in de controleaanpak van het kernpunt 'Waardering en toelichting van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen' onze controlewerkzaamheden om in te spelen op de veronderstelde frauderisico's bij de opbrengstenverantwoording.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur, sleutelfunctionarissen (waaronder sleutelfunctiehouders, de compliance officer, medewerkers van het pensioenbureau en de uitvoeringsorganisaties) en de raad van toezicht.

Uit de door ons geïdentificeerde frauderisico's, ontvangen inlichtingen en andere beschikbare informatie volgen geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude met een mogelijk materieel belang voor het beeld van de jaarrekening.

Onze controleaanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben passende controlewerkzaamheden verricht inzake de naleving van de bepalingen van de relevante wet- en regelgeving die van directe invloed zijn op de verantwoorde bedragen en toelichtingen in de jaarrekening. Daarnaast hebben wij de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening. In lijn met NBA-handreiking 1144 *Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen*, is onze inschatting gebaseerd op onze ervaring in de sector, afstemming met het bestuur, het kennisnemen van de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA), het lezen van notulen, het kennisnemen van rapporten van de sleutelfunctiehouders en compliance officer, en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen.

Wij hebben verder kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en zijn alert gebleven op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben wij schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controleaanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

Zoals toegelicht in de paragraaf Overeenstemmingsverklaring van de sectie Grondslagen voor de financiële verslaggeving van de jaarrekening, is de jaarrekening opgemaakt op basis van de continuïteitsveronderstelling. Bij het opmaken van de jaarrekening heeft het bestuur een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van het pensioenfonds om zijn continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor de voorzienbare toekomst.

Wij hebben de specifieke beoordeling met het bestuur besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van het bestuur op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle relevante gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten en in hoeverre het pensioenfonds voldoet aan de vereisten rondom solvabiliteit en liquiditeit. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële onzekerheden ten aanzien van de continuïteit of het hanteren van de continuïteitsveronderstelling door het bestuur geïdentificeerd. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een pensioenfonds zijn continuïteit niet langer kan handhaven.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de raad van toezicht en het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

In vergelijking met voorgaand jaar, hebben wij geen relevante wijzigingen aangebracht in de kernpunten van onze controle.

Ontwikkeling en toelichting van de (beleids)dekkingsgraad

Risico

De solvabiliteit van een pensioenfonds wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.

Het pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake indexatie en kortingen. Daarnaast is de beleidsdekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of het pensioenfonds voldoende buffers heeft. De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn toegelicht in toelichting [5] Stichtingskapitaal en reserves van de jaarrekening. Hieruit blijkt dat het pensioenfonds een reserveoverschot heeft per 31 december 2025.

	<p>Wij wijzen op de in de jaarrekening opgenomen toelichting op de gebeurtenissen na balansdatum waar is toegelicht dat het pensioenfonds op 1 juni 2026 de bestaande pensioenaanspraken en het eigen vermogen heeft overgezet ('ingevoerd') naar het nieuwe pensioenstelsel. De regels daarvan zijn vastgelegd in de Pensioenwet na het in werking treden van de Wet toekomst pensioenen. Zoals toegelicht in betreffende paragraaf heeft dit impact op het eigen vermogen per 1 juni 2026.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de (beleids)dekkingsgraad niet juist wordt vastgesteld.</p>
Onze controleaanpak	<p>Door controle van de balans onderzoeken wij de samenstellende delen van de dekkingsgraad. De balans en daarmee de dekkingsgraad per 31 december 2025 hebben wij mede met gebruikmaking van de werkzaamheden van de certificerende actuaris gecontroleerd. Wij hebben de ontwikkelingen in de financiële positie van het pensioenfonds beoordeeld op basis van het actuariële rapport van de certificerende actuaris en onze controle van de jaarcijfers. Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de technische voorzieningen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven.</p> <p>Wij controleren geen andere maandelijkse dekkingsgraden dan de dekkingsgraad ultimo boekjaar. Ten aanzien van andere maandelijkse dekkingsgraden hebben wij de navolgende toetsingswerkzaamheden verricht, die minder zekerheid geven dan een controle van twaalf maands-dekkingsgraden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad onderzocht alsmede de juiste maandoerekening van zogenaamde key items vastgesteld. Voor 2025 is als key item de schattingswijziging van het ingroeipad voor de waardering van de garantievoorziening als onderdeel van de voorziening pensioenverplichtingen geïdentificeerd die per september 2025 is toegepast door het pensioenfonds. • Daarnaast heeft de certificerende actuaris een plausibiliteitstoets uitgevoerd op de ontwikkeling van de voorziening pensioenverplichtingen zoals gehanteerd in de bepaling van de dekkingsgraad gedurende het jaar in relatie tot de ontwikkelingen in de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve. Wij hebben kennisgenomen van de uitkomst van deze werkzaamheden van de certificerende actuaris. <p>Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de (beleids)dekkingsgraad geëvalueerd.</p>
Belangrijke observaties	<p>Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd in de vaststelling van de dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2025 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.</p>

Waardering en toelichting van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen

Risico	<p>De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. Alle beleggingen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De gerealiseerde en ongerealiseerde waardeontwikkeling van beleggingen dienen in de staat van baten en lasten te worden verwerkt als indirecte beleggingsopbrengsten. Voor een deel van de</p>
--------	--

beleggingen is deze marktwaarde te verifiëren aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten (marktprijzen). Er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van netto contante waardeberekeningen of een andere geschikte methode, waaronder de intrinsieke waarde per participatie voor posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen.

De waarderingsonzekerheid neemt inherent toe bij netto contante waardeberekeningen en hangt samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens. Bij het pensioenfonds betreffen beleggingen gewaardeerd op basis van netto-contante waardeberekeningen de posities in derivaten. De posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen, met name indirect vastgoed en (in mindere mate) hypothecaire leningen, kennen inherent relatief veel waarderingsonzekerheid doordat de waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fondsmanagers, waar van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen tot aan balansdatum.

Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de beleggingen beschreven in toelichting Grondslagen voor de waardering activa en passiva en een nadere toelichting opgenomen in toelichting [1] Beleggingen voor risico pensioenfonds. Uit deze toelichting blijkt dat per 31 december 2025 per saldo € 4 miljoen (negatief) is belegd in derivaten, € 63 miljoen in hypothecaire leningen (via een hypotheekfonds) en € 113 miljoen in niet-(beurs)genoteerde vastgoedfondsen.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten. Zoals beschreven in 'Onze controle-aanpak met betrekking tot frauderisico's', hebben wij het veronderstelde frauderisico inzake de opbrengstenverantwoording gekoppeld aan de indirecte beleggingsopbrengsten uit beleggingen in niet-(beurs)genoteerde vastgoedfondsen en hypotheekfondsen.

Onze controleaanpak

Bij de controle van de beleggingen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van een andere accountant. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel, hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de beleggingen, rekening houdend met omvang en risicoprofiel van de beleggingen, en deze vastgelegd in instructies. Daarnaast hebben wij een kwaliteitsreview uitgevoerd met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan. Door deze werkzaamheden, gecombineerd met aanvullende werkzaamheden, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen, uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2025.

- Voor de posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen (inclusief vastgoed en hypotheekleningen) hebben wij de waardering gecontroleerd op basis van de gecontroleerde jaarrekeningen van de betreffende fondsen met daarin opgenomen de gecontroleerde waarde per aandeel of participatie per 31 december 2025. Verder hebben wij vastgesteld of de gekozen waarderingsgrondslagen en de belangrijkste uitgangspunten daarbij aansluiten op de grondslagen van het pensioenfonds. Voor zover wij geen zekerheid kunnen verkrijgen uit een jaarrekening per 31 december 2025, omdat deze niet tijdig beschikbaar is of omdat het boekjaar van de betreffende fondsen niet gelijk is aan het boekjaar van het pensioenfonds, hebben wij aanvullende werkzaamheden uitgevoerd. Deze werkzaamheden bestonden uit het onderzoeken van eerdere jaarrekeningen (back-testing) en het vaststellen van de aansluiting

	<p>met de meeste recente (niet gecontroleerde) rapportages van de fondsmanagers, waar van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen tot aan balansdatum. Als onderdeel van de genoemde werkzaamheden hebben wij de impact van nieuwe informatie tot de datum van onze controleverklaring gemonitord en vastgesteld dat significante ontwikkelingen op adequate wijze zijn verwerkt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de derivaten hebben wij een onafhankelijke waardering uitgevoerd. <p>Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de beleggingen geëvalueerd.</p>
Belangrijke observaties	<p>Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering van de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen per 31 december 2025, de indirecte beleggingsopbrengsten en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.</p>

Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen

Risico	<p>De technische voorzieningen waaronder de voorziening pensioenverplichtingen en voorziening operationele kosten betreffen een significante post in de balans van het pensioenfonds. De technische voorzieningen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Hier ligt een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag namelijk dat voor de waardering uitgegaan wordt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur alsmede de meest recente informatie (tafels) omtrent de levensverwachting, zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG). In aanvulling op de tafels wordt gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij het pensioenfonds, zijnde de fondsspecifieke ervaringssterfte. Deze veronderstellingen hebben tezamen met de hoogte van de kostenopslag ten behoeve van de voorziening operationele kosten, waaraan eveneens schattingen ten grondslag liggen, bijzondere aandacht gehad in onze controle. Wij hebben aan het subjectieve element ervaringssterfte van de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen en de indexatiegarantie een frauderisico gekoppeld en de waardering en de toelichting daarop als kernpunt van onze controle aangemerkt.</p> <p>Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de technische voorzieningen beschreven in Grondslagen voor de waardering activa en passiva en Schattingswijziging en een nadere toelichting opgenomen in toelichting [6] Technische voorzieningen en in toelichting [13] Mutatie technische voorzieningen. Uit deze toelichting blijkt dat (schattings)wijzigingen hebben plaatsgevonden door wijziging van het ingroeipad voor de waardering van de garantievoorziening alsmede aanpassingen van de partnerfrequenties en opslag latent wezenpensioen, resulterend in een verlaging van de voorziening pensioenverplichtingen van € 8,2 miljoen.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de technische voorzieningen niet toereikend gewaardeerd en toegelicht zijn.</p>
Onze controleaanpak	<p>Bij de controle van de technische voorzieningen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaris van het pensioenfonds. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaris heeft daarbij gebruikgemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de</p>

	<p>certificerend actuaris onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2025. Hierbij hebben wij specifiek aandacht gevraagd voor de toets van de ervaringssterfte op basis van de toegepaste prognosetafels, de veronderstellingen met betrekking tot de indexatiegarantie, de toereikendheid van de kostenopslag alsmede de toepassing van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.</p> <p>Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2025:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Daartoe hebben wij ons een beeld gevormd van de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen, alsmede de uitkomsten van het actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen besproken met de certificerend actuaris. • Hierbij hebben wij met inachtneming van het oordeel van de certificerend actuaris en met gebruikmaking van onze eigen actuariële specialist gelet op de besluitvorming van het bestuur, de recentheid van beschikbaar grondslagenonderzoek, de toetsing op de onderbouwing van de daarin opgenomen veronderstellingen, de uitkomsten van beschikbare tussentijdse evaluaties, de uitkomsten van de actuariële analyse over meerdere jaren en de aanwezigheid van een consistente gedragslijn. • Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om de gehanteerde basisgegevens te toetsen, waaronder het evalueren van de opzet en het bestaan van de interne beheersmaatregelen bij het pensioenbureau, het uitvoeren van deelwaarnemingen op mutaties, het toepassen van data-analyse, het verrichten van aansluitwerkzaamheden met de pensioenadministratie voor wat betreft de aantallen en de aanspraken en het beoordelen van het verloop en de uitkomsten van de actuariële analyse. <p>Tevens hebben wij de toelichtingen ten aanzien van de technische voorzieningen geëvalueerd.</p>
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering per 31 december 2025 of de toelichting van de technische voorzieningen.

Naleving vereisten van SBR Regelgevende Technische Standaard, inclusief XBRL-markering, niet gecontroleerd

Wij hebben de naleving van de vereisten van de Regelgevende Technische Standaard van het SBR-domein Handelsregister, waaronder de aangebrachte eXtensible Business Reporting Language (XBRL) markeringen, niet onderzocht en brengen daarover geen oordeel tot uitdrukking.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard

720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om zijn werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het besluit van het bestuur tot vaststelling van de jaarrekening is onderworpen aan de goedkeuring van de raad van toezicht.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie 'Informatie ter ondersteuning van ons oordeel' hierboven, bevat een informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel.

Onze controle bestond verder onder andere uit:

- het in reactie op de ingeschatte risico's uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Communicatie

Wij communiceren met de raad van toezicht en het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van toezicht en het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 11 juni 2026

EY Accountants B.V.

w.g. drs. R.R.H. Gosen RA

ACTUARIËLE VERKLARING

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Provisum te Amsterdam is aan Aon Nederland cv de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2025.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Provisum, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Aon Nederland cv beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Aon Nederland cv wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op EUR 7,15 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven EUR 357,5 duizend te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Provisum is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening goed. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen toereikend zijn.

Amsterdam, 11 juni 2026

Ir. P.M. Wouda AAG
verbonden aan Aon Nederland cv

BIJLAGE 1: RELEVANTE NEVENFUNCTIES

Bestuur

De bestuursleden bekleden de volgende relevante nevenfuncties:

Leon Dijkstra

- Legal Manager bij C&A Benelux en aanverwante functies uit hoofde van deze functie

Linda ten Broeke

- Head of Tax COFRA Amsterdam CV en aanverwante functies uit hoofde van deze functie

Madelon Flint

- Directeur of Regions bij Porticus (tot 1 november 2025)
- Eigenaar Flint BV

Remco Gerlof

- Head of Corporate Finance C&A

Makkie Konijn

- Manager Governance Risk & Compliance Redevco B.V., Amsterdam

Ricardo Scholman

- Directeur RIC (Ricardo Investment Consultancy)
- Adviseur Egeria
- Adviseur Trustmoore
- Board member van Gerana SICAV-SIF S.A., Skopos Impact Fund SICAF-SIF S.A. en Skopos Impact General Partner S.a.r.l. in Luxemburg
- Adviseur van Magnolia Invest
- Adviseur Eternal
- Lid Belco Stichting Pro Senectute (m.i.v. 1-2-2025)

Aspirant bestuursleden

Anoek Bastiaens

- Chief Internal Audit Officer COFRA Holding

Bart Schol

- Lead Accounting Caresco B.V.

Arie Tervoort

- Advocaat Pels Rijcken
- Eigenaar Tervoort Business Law
- Directeur/enig aandeelhouder Emons Holding B.V.
- Fellow Zuidas Instituut voor Financieel recht en Ondernemingsrecht

Raad van toezicht

De leden van de raad van toezicht bekleden de volgende relevante nevenfuncties:
Lieske van den Bosch

- Zelfstandig ondernemer 1973 B.V.
- Raad van Toezicht pensioenfonds Vervoer
- Bestuurslid Pensioenfonds Detailhandel

Haitse Hoos

- Lid raad van toezicht pensioenfonds DHL
- Lid BO bij CB APF Kring van Hewlett Packard
- Partner bij Asset Advisors BV

Ingrid Hermans

- Bestuurder pensioenfonds Vervoer
- DGA Old Harbour Advies B.V.
- Bestuurder Stichting Mare Quinten
- Advocaat Hermans Peters Law
- DGA New Haven Advocatuur B.V.
- Bestuurder STAK HR via Care Hilding
- Bestuurder Dardanus Arrossor B.V.

Verantwoordingsorgaan

De leden van het verantwoordingsorgaan bekleden de volgende relevante nevenfuncties:

Bas Hazebos

- Senior Legal Counsel Regulatory bij COFRA Amsterdam CV

Jelle ter Laak

- Board member van Gerana SICAV-SIF S.A., Skopos Impact Fund SICAF-SIF S.A. en Skopos Impact Fund II SICAV-SIF S.C.A.
- Head of operations and IT, Philantropy Support B.V.

Esther Pennings

- Head of Finance team NL Redevco B.V.

Ward Linthorst

- Geen nevenfuncties

Francoise Schoordijk

- Notarial Lawyer bij COFRA Amsterdam CV en aanverwante functie als procuratiehouder en directeur bij Surrey Beheermaatschappij B.V.

Dick Vos

- Managing partner bij Vivalib Nederland
- Managing partner bij VMC-Invest

BIJLAGE 2: INVENTARISATIE CODE PENSIOENFONDSEN

Goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden				
Dit thema beschrijft de normen die betrekking hebben op de doelstelling van pensioenfondsen, namelijk goed zorgen voor pensioen van belanghebbenden.				
Onderwerp	Nr.	Norm	Na-geleefd?	Nadere toelichting en motivering
Aandacht hebben voor de missie, visie en strategie	1	Het pensioenfonds heeft een missie, visie en strategie. Daarin beschrijft het pensioenfonds wat het pensioenfonds wil betekenen en bereiken voor zijn belanghebbenden, rekening houdend met hun voorkeuren en belangen. Op deze wijze bepaalt het pensioenfonds wat zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, zijn. Het pensioenfonds evalueert zijn missie, visie en strategie periodiek en rapporteert hierover in zijn bestuursverslag.	ja	In het bestuursverslag wordt gerapporteerd over de missie, visie en strategie. Eenmaal in de drie jaar wordt de missie, visie en strategie geëvalueerd. Dit is voor het laatst gebeurd in 2024. De risicohouding die in 2024 is vastgesteld voor de nieuwe pensioenregeling sluit aan op de missie, visie en strategie die het fonds heeft opgesteld.

Aandacht hebben voor duurzaamheid	2	Het pensioenfonds heeft, rekening houdend met de voorkeuren en belangen van belanghebbenden, een beleggingsbeleid waarvan milieu- en klimaat en sociale en governance factoren een uitdrukkelijk en kenbaar onderdeel zijn. Het pensioenfonds houdt op een proportionele wijze rekening met mogelijke langetermijneffecten van het beleggingsbeleid op mens, milieu en maatschappij en de effecten van duurzaamheidsrisico's op beleggingsbeslissingen.	ja	Het beleid omtrent maatschappelijk verantwoord beleggen is vastgelegd in het MVB-beleid. Deze is afgestemd met het verantwoordingsorgaan (VO) als vertegenwoordiger van alle belanghebbenden en mede gebaseerd op een uitvraag onder deelnemers.
Belangen evenwichtig afwegen	3	Het pensioenfonds voert de pensioenregeling naar beste vermogen uit op basis van een evenwichtige afweging van belangen en is transparant in hoe deze afweging plaatsvindt.	ja	De uitgangspunten voor evenwichtige belangenafweging zijn vastgelegd. Bij besluiten worden deze uitgangspunten als leidraad gehanteerd en meegenomen in notities en in het uiteindelijke besluit dat vastgelegd wordt in notulen.

Kennen van de voorkeuren van de belanghebbenden	4	Het pensioenfonds verdiept zich in de voorkeuren van de bij het pensioenfonds betrokken belanghebbenden en betreft deze voorkeuren bij het bepalen van zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten en gaat daarover met de belanghebbenden in gesprek. Het pensioenfonds rapporteert hierover jaarlijks in het bestuursverslag.	ja	D.m.v. enquêtes, deelnemersonderzoeken, klankbordgroepen etc. worden voorkeuren van belanghebbenden geïnventariseerd. Daarnaast wordt het VO gebruikt als klankbordgroep namens de verschillende belanghebbenden. De risicohouding in de nieuwe pensioenregeling is mede tot stand gekomen d.m.v. de risicopreferenties van de deelnemers uit te vragen en na overleg met de andere organen van het fonds. De toetsing van de risicohouding vindt tenminste eenmaal in vijf jaar plaats en bij een ingrijpende wijziging (PW artikel 52b lid 2).
Keuzebegeleidingsbeleid vaststellen	5	Het pensioenfonds heeft een beleid over de wijze waarop het deelnemers keuzebegeleiding biedt bij keuzes binnen de pensioenregeling. Het pensioenfonds evalueert periodiek de uitvoering en de effectiviteit van dit beleid en stuurt waar nodig bij.	ja	Het beleid rondom keuzebegeleiding is in 2023 vastgelegd en onderdeel van het Communicatiebeleidsplan en wordt minimaal één keer in de drie jaar geëvalueerd.

Visie hebben op kwaliteit, kosten en uitbesteding	6	Het pensioenfonds heeft een visie op de kwaliteit van de uitvoering van de pensioenregeling en het daarbij behorende kostenniveau. Het pensioenfonds monitort de kwaliteit en kosten van uitvoering en evalueert deze jaarlijks.	ja	Hierover wordt jaarlijks in het jaarverslag gerapporteerd.
	7	Het pensioenfonds legt in zijn uitbestedingsbeleid vast wanneer en onder welke voorwaarden het pensioenfonds besluit tot uitbesteding van taken of werkzaamheden. Bij uitbesteding van taken of werkzaamheden neemt het pensioenfonds adequate maatregelen in de overeenkomst op voor als de dienstverlener of een door hem ingeschakelde derde onvoldoende presteert, de overeenkomst niet naleeft en/of schade veroorzaakt door handelen of nalaten.	ja	Dit is vastgelegd in het Uitbestedingsbeleid van het fonds.

Goed besturen

Onder dit thema vallen de normen die betrekking hebben op de organisatie van de bestuurlijke processen en die beschrijven hoe het bestuur waarde toevoegt aan de doelstellingen en het functioneren van het pensioenfonds.

Onderwerp	Nr.	Norm	Na-geleefd?	Nadere toelichting en motivering
Besluiten, motiveren en onderbouwen	8	Het bestuur legt duidelijk vast op grond van welke overwegingen een besluit is genomen, wat de relatie is met de strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten en op welke wijze het bestuur de overige organen van het pensioenfonds betreft of heeft betrokken.	ja	Het bestuur heeft een evenwichtigheidskader opgesteld. Besluiten worden op basis van dit kader genomen. Vervolgens worden de afwegingen en (voorgenomen) besluiten in notulen vastgelegd en wordt de vervolprocedure omschreven (bijv. advies en/of goedkeuring VO en raad van toezicht (RvT)). Adviezen van VO en goedkeuringen door RvT worden ook verwerkt in notulen.
	9	Het bestuur weegt de aanbevelingen van het intern toezicht en de adviezen van overige organen zorgvuldig en motiveert afwijkingen.	ja	Aanbevelingen van RvT worden serieus opgepakt en voortgang wordt periodiek besproken met RvT. Ook de adviezen van andere organen worden serieus opgepakt.
	10	Het bestuur legt vast wanneer het bestuur het oordeel van de sleutelfunctiehouders in zijn besluiten betreft. Wanneer het bestuur het oordeel van de sleutelfunctiehouders in zijn besluiten betreft, legt het bestuur vast hoe het bestuur dit oordeel heeft gewogen en betrokken in zijn besluiten.	ja	Is vastgelegd in notities en in de notulen van de bestuursvergaderingen.

Beleidscyclus vastleggen	11	Het bestuur legt zijn beleid op strategische aandachtsgebieden schriftelijk vast en zorgt voor een gedocumenteerde beleids- en verantwoordingscyclus. Daarnaast toetst het bestuur periodiek de effectiviteit van zijn beleid en stuurt waar nodig bij.	ja	Strategische aandachtsgebieden worden vastgelegd, gemonitord en periodiek herijkt. De effectiviteit van het beleid wordt gemeten o.a. aan de hand van ALM-studie (minimaal één keer in de 3 jaar) en een evt. jaarmonitor. Deze jaarmonitor kan aanleiding zijn voor tussentijdse bijsturing van het beleid.
Bestuurlijke taken verdelen en stemrecht bepalen	12	Het bestuur zorgt voor een heldere en expliciete taak- en rolverdeling tussen bestuur en uitvoering. Daarbij betreft het bestuur de taak- en rolverdeling van bestuur, bestuurlijke commissies en sleutelfunctiehouders.	ja	Dit is vastgelegd in meerdere documenten (Abtn, reglementen van commissies en DB en instructie directeur). Vanuit de uitvoering wordt periodiek gerapporteerd.
	13	Het bestuur is collectief verantwoordelijk voor zijn functioneren. De voorzitter is het eerste aanspreekpunt en is als eerste verantwoordelijk voor zorgvuldige besluitvorming en procedures waarin ruimte en aandacht is voor de inbreng en diverse perspectieven van alle leden van het bestuur.	ja	De voorzitter zorgt dat alle bestuursleden aan het woord komen tijdens bestuursvergaderingen. Bij belangrijke besluiten wordt de individuele mening van elk bestuurslid gevraagd. Jaarlijks wordt ook een zelfevaluatie gehouden om de vergaderingen en de besluitvorming te evalueren. Eenmaal in de drie jaar gebeurt dit onder leiding van een externe partij.
	14	Elk bestuurslid heeft stemrecht.	ja	Dit is vastgelegd in statuten.

Open en transparant zijn	15	<p>Het bestuur vervult zijn taken op een voor belanghebbenden transparante, open en toegankelijke wijze. Het bestuur rapporteert jaarlijks in zijn bestuursverslag in ieder geval over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de missie, visie en strategie; • de naleving van deze code en de interne gedragscode; • de evaluatie van het functioneren van het bestuur; • de afhandeling van klachten en geschillen en de wijzigingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien. 	ja	Zie jaarverslag.
Integraal risicomanagement bevorderen	16	<p>Het bestuur bevordert en borgt een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is. Het bestuur zorgt ervoor dat het integrale risicomanagement adequaat georganiseerd is en dat er een noodprocedure beschikbaar is om in spoedeisende situaties te kunnen handelen.</p>	ja	<p>Dit is met name belegd bij de sleutelfunctie risicobeheer en compliance. Cultuur en risicobewustzijn zijn regelmatig topics op bestuursagenda (ERB, jaarlijkse integriteitsbewustzijnsessie en kwartaal rapportages van SFH risicobeheer en compliance). Een noodprocedure is vastgelegd in de statuten, in het IT-Incidentenbeleid (onderdeel van IT-en databeleidsplan) en in het crisiscommunicatieplan.</p>

Effectief intern toezichhouden en controle uitoefenen

Onder dit thema vallen normen over de wijze waarop het intern toezicht werkt en waarde toevoegt aan de doelstellingen en het functioneren van het pensioenfonds. Ook zijn er normen opgenomen over de controle.

Onderwerp	Nr.	Norm	Na-geleefd?	Nadere toelichting en motivering
Toezichtvisie ontwikkelen	17	Het intern toezicht legt een toezichtvisie ten grondslag aan zijn toezicht. Deze visie omvat ten minste de volgende elementen: <ul style="list-style-type: none"> • de doelstelling van het intern toezicht; • de rol, rolinvulling en de werkwijze van het intern toezicht; • de interactie tussen intern toezicht en bestuur; • de interactie tussen intern toezicht en de diverse sleutelfunctiehouders; • de interactie tussen intern toezicht en het verantwoordingsorgaan of belanghebbendenorgaan.	ja	Dit is vastgelegd in het werkplan van de RvT dat jaarlijks wordt opgesteld door de RvT.
	18	Het intern toezicht legt vast hoe het intern toezicht het functioneren van het bestuur toetst, wat daarbij het normenkader is, wat het intern toezicht daarvoor nodig heeft, over welke onderwerpen het intern toezicht zich in een specifieke periode een oordeel wenst te vormen en waarover het in gesprek wil met bestuur en verantwoordingsorgaan of belanghebbendenorgaan.	ja	Dit is vastgelegd in het werkplan van de RvT dat jaarlijks wordt opgesteld door de RvT.

Rolbewust zijn	19	Het intern toezicht is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid als toezichthouder en gedraagt zich ernaar.	ja	De RvT zorgt dat het op de hoogte is van het reilen en zeilen binnen het pensioenfonds. Minimaal één maal per kwartaal is er overleg tussen RvT en bestuur. De RvT maakt gebruik van haar goedkeuringsrecht op bepaalde voorgenomen besluiten van het bestuur. Jaarlijks stelt het een rapportage op met evt. aanbevelingen waarvan de samenvatting gepubliceerd wordt in het jaarverslag van het fonds.
	20	Het intern toezicht stelt zich op als gesprekspartner van het bestuur.	ja	De RvT staat het bestuur met raad ter zijde. Dit is vastgelegd in de statuten en het reglement RvT.
	21	Het intern toezicht stelt zich onafhankelijk op ten opzichte van andere toezichthouders, overige fondsorganen en van welk ander belang dan ook en kan kritisch opereren.	ja	Dit is vastgelegd in de statuten, reglement RvT en profielschetsen.

Werzaamheden van actuaris en accountant vaststellen	22	Het bestuur draagt de accountant en actuaris die controle uitvoert c.q. certificeert in beginsel geen andere werkzaamheden op dan controle c.q. certificering. Geeft het bestuur wel een andere opdracht, dan vraagt dit een zorgvuldige afweging en een afzonderlijke opdrachtformulering.	ja	De accountant voert geen andere werkzaamheden uit dan controle, behalve in het kader van datakwaliteit waarvoor een aparte opdracht is verstrekt. De certificerend actuaris is tevens functiehouders en vervuller van de sleutelfunctie actuariael beheer. Hiervoor is een separate overeenkomst afgesloten.
	23	Het bestuur beoordeelt vierjaarlijks het functioneren van de accountant en de actuaris en stelt het intern toezicht en het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan van de uitkomst op de hoogte.	ja	Er vindt een jaarlijkse beoordeling plaats, bij voorkeur in aanwezigheid van RvT en VO. Anders wordt het orgaan op de hoogte gebracht van de evaluatie.

Verantwoording en inspraak organiseren

Onder dit thema vallen normen over de wijze waarop verantwoording, medezeggenschap en inspraak werkt en waarde toevoegt aan de doelstellingen en het functioneren van het pensioenfonds.

Onderwerp	Nr.	Norm	Na-geleefd?	Nadere toelichting en motivering
Verantwoording afleggen door bestuur	24	Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het voor de toekomst maakt. Het bestuur maakt daarbij inzichtelijk hoe het de verschillende belangen heeft afgewogen. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn.	ja	Beleidskeuzes komen mede tot stand op basis van een door het bestuur opgesteld evenwichtigheidskader. Hierin worden de verschillende belangen en risico's meegenomen. Vervolgens wordt verantwoording afgelegd door middel van nieuwsbrieven en het jaarverslag.
	25	Het bestuur gaat met het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan bij het afleggen van verantwoording in gesprek.	ja	Tijdens de gezamenlijke vergaderingen wordt tussentijds verantwoording afgelegd over (voorgenomen) besluiten en jaarlijks door middel van het jaarverslag.

Verantwoording afleggen door intern toezicht	26	Het intern toezicht legt in het bestuursverslag, op basis van een vooraf door het intern toezicht vastgestelde toezichtvisie en een eerder geformuleerd normenkader, verantwoording af over de verrichte werkzaamheden, rapporteert de bevindingen en doet (zo nodig) aanbevelingen.	ja	Jaarlijks rapporteert de RvT haar bevindingen en doet (zo nodig) aanbevelingen. Een samenvatting van de rapportage is opgenomen in het jaarverslag van het pensioenfonds.
	27	Het intern toezicht is aanspreekbaar op de wijze waarop het toezicht houdt en is bereid in gesprek te gaan over de wijze waarop het toezicht is uitgevoerd en hoe daarover is gerapporteerd.	ja	Jaarlijks wordt de rapportage uitgebreid besproken in een vergadering tussen RvT en bestuur.
Bevoegdheden uitoefenen door een verantwoordingsorgaan	28	Het verantwoordingsorgaan maakt het mogelijk dat het bestuur en het intern toezicht verantwoording kunnen afleggen en geeft een oordeel over het handelen van het bestuur. Daarnaast oefent het verantwoordingsorgaan de aan hem toegekende adviesrechten uit, tenzij het verantwoordingsorgaan daar gemotiveerd niet voor kiest. Het verantwoordingsorgaan houdt bij zijn taken rekening met alle belanghebbenden.	ja	Het oordeel van het VO wordt opgenomen in het jaarverslag van het fonds. Op de onderwerpen die zijn vastgelegd in de statuten en het reglement VO, wordt het VO in de gelegenheid gebracht om advies uit te brengen.
	29	Het verantwoordingsorgaan bewaakt of het bestuur de verschillende belangen evenwichtig afweegt.	ja	Het VO neemt dit mee in het oordeel en in tussentijdse adviezen.

Bevoegdheden uitoefenen door een belanghebbendenorgaan	30	Het belanghebbendenorgaan maakt het mogelijk dat het bestuur en het intern toezicht verantwoording kunnen afleggen en geeft een oordeel over het handelen van het bestuur. Daarnaast oefent het belanghebbendenorgaan de aan hem toegekende adviesrechten uit, tenzij het belanghebbendenorgaan daar gemotiveerd niet voor kiest. Ook oefent het belanghebbendenorgaan de aan hem toegekende goedkeuringsrechten uit. Het belanghebbendenorgaan houdt bij zijn taken rekening met alle belanghebbenden.	nvt	
	31	Het belanghebbendenorgaan bewaakt of het bestuur de verschillende belangen evenwichtig afweegt.	nvt	

Betrekken van belanghebbenden	32	Het bestuur organiseert en stimuleert zijn dialoog met belanghebbenden op een manier die past bij het pensioenfonds en zijn (diverse groepen van) belanghebbenden.	ja	Dit is geregeld door regelmatig enquêtes en deelnemersonderzoeken uit te voeren. Ook worden er voor specifieke thema's vaak klankbordgroepen ingericht (o.a. MVB). Daarnaast worden er regelmatig bijeenkomsten voor deelnemers georganiseerd, wordt er informeel met de gepensioneerdvereniging gesproken en regelmatig met werkgevers gesproken.
Effectief functioneren van fondsorganen				
Onder dit thema vallen normen over de effectiviteit van het functioneren en deze zijn relevant voor alle organen van het pensioenfonds.				
Onderwerp	Nr.	Norm	Na-geleefd?	Nadere toelichting en motivering
Geschiktheids-, diversiteits- en inclusiebeleid naleven en uitdragen	33	De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit en inclusie, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid.	ja	Dit is vastgelegd in het Geschiktheidsbeleid en het Diversiteits-en inclusiebeleid van het fonds.

	34	<p>Het pensioenfonds heeft een schriftelijk beleid vastgesteld om de diversiteit en inclusie in zijn fondsorganen te vergroten of in stand te houden. Dit beleid stelt passende doelen op ten aanzien van de mate van diversiteit op alle voor het pensioenfonds relevante maatschappelijke aspecten, waaronder tenminste geslacht of genderidentiteit, leeftijd en sociaal-culturele achtergrond. Op basis van dit beleid heeft het pensioenfonds een planmatige aanpak gericht op het bereiken van deze doelen. Het bestuur herijkt dit beleid periodiek en rapporteert jaarlijks in het bestuursverslag over de resultaten van dit beleid.</p>	ja	<p>De doelstellingen op het gebied van diversiteit en inclusie zijn in het Diversiteits-en inclusiebeleid vastgelegd. Hierin is ook opgenomen hoe de diversiteit in stand gehouden en/of vergroot wordt. Het beleid wordt periodiek herijkt. Jaarlijks wordt er gerapporteerd in het jaarverslag.</p>
--	----	---	----	---

	35	Ten aanzien van leeftijdsdiversiteit geldt als minimum dat er tenminste één persoon zitting heeft in het bestuur en het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan die jonger is dan 40 jaar. Ten aanzien van genderdiversiteit geldt als minimum dat er in de genoemde organen variatie is in geslacht of genderidentiteit.	bestuur: ja VO: nee	Het bestuur voldoet aan de diversiteitsdoelstelling. Het VO voldoet niet aan de diversiteitsdoelstelling. Dit is een aandachtspunt bij een volgende vacature in het VO namens werkgever of deelnemers.
	36	Het bestuur, het intern toezicht, het verantwoordingsorgaan en het belanghebbendenorgaan houden rekening met het diversiteits- en inclusiebeleid bij het opstellen van de eisen waaraan nieuwe leden van het orgaan dienen te voldoen.	ja	Dit is opgenomen in opgestelde profielschetsen. Voordragende partijen wordt expliciet gevraagd rekening te houden met het diversiteitsbeleid van het fonds.

Benoeming, zittingstermijn en ontslag van leden van organen vastleggen	37	De eerste zittingstermijn van een lid van het bestuur, de raad van toezicht of het verantwoordingsorgaan is maximaal vier jaar. Deze leden kunnen voor een tweede termijn van maximaal vier jaar worden benoemd. Een bestuurslid en een lid van het verantwoordingsorgaan kunnen als daarvoor aanleiding bestaat voor een derde termijn van maximaal vier jaar worden benoemd. In dat geval onderbouwt het bestuur de aanleiding voor een derde benoeming en deelt het bestuur dit met de overige organen. Leden van een visitatiecommissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij hetzelfde pensioenfonds.	ja	De maximale termijnen worden niet overschreden en zijn vastgelegd in de statuten.
	38	Benoeming en ontslag van de leden van de organen van het pensioenfonds zijn geregeld in de statuten van het pensioenfonds waarbij – behoudens in het geval van beroepspensioenfonds – de procedure voor benoeming en ontslag als beschreven in bijlage 2 wordt gevolgd. Schorsing van de leden van het bestuur, het belanghebbendenorgaan, het verantwoordingsorgaan en het intern toezicht wordt geregeld in de statuten of reglementen van het pensioenfonds.	ja	Benoeming en ontslag van de leden van de organen is vastgelegd in de statuten. Schorsing van de leden van het bestuur is tevens geregeld in de statuten. De schorsing van de leden van het VO en RvT wordt in een volgende wijziging van de statuten en reglementen meegenomen.

Beloningsbeleid beheerst en duurzaam houden	39	Het pensioenfonds voert een beheerst en duurzaam beloningsbeleid voor de beloning van de leden van de organen van het pensioenfonds, aan commissies verbonden adviseurs en medebeleidsbepalers. Dit beleid is in overeenstemming met de doelstellingen van het pensioenfonds. Ook is het beleid passend gelet op de bedrijfstak, onderneming of beroepsgroep waarvoor het pensioenfonds de pensioenregeling uitvoert.	ja	Dit is vastgelegd in het beloningsbeleid. Bij de bepaling van het normbedrag op basis waarvan de beloningen worden berekend, is specifiek gekeken naar de grootste onderneming waarvoor het pensioenfonds de pensioenregeling uitvoert. Er is daarom bewust voor gekozen om niet aan te sluiten bij de Wet normering topinkomens, maar om het normbedrag lager vast te stellen.
	40	De beloningen staan in redelijke verhouding tot verantwoordelijkheid, functie-eisen en tijdsbeslag.	ja	Er wordt een differentiatie gemaakt naar de verschillende functies en tijdsbeslag. Zie beloningsbeleid.
	41	Het bestuur is terughoudend als het gaat om prestatie gerelateerde beloningen. Prestatie gerelateerde beloningen zijn niet hoger dan 20 procent van de vaste beloning en zijn niet gerelateerd aan de financiële resultaten van het pensioenfonds.	ja	De leden van de organen komen niet in aanmerking voor een prestatie gerelateerde vergoeding. Zie beloningsbeleid.

	42	Het bestuur verstrekt bij tussentijds ontslag van een bestuurslid zonder arbeidsovereenkomst of van een lid van het intern toezicht geen transitie- of ontslagvergoeding. Bij ontslag van een andere medebeleidsbepaler moet een eventuele transitie- of ontslagvergoeding passend zijn gelet op de functie en de ontslagreden.	ja	Dit is vastgelegd in het beloningsbeleid en het arbeidsvoorwaardenbeleid.
Gewenste gedrag, cultuur en integriteit naleven en uitdragen	43	Het bestuur spreekt zich uit over de gewenste cultuur en gedraagt zich daarnaar. Aspecten in de cultuur waar het bestuur zich rekenschap van geeft, zijn onder meer het openstaan voor kritiek, het leren van fouten en de mate van inclusie in besluitvorming en functioneren.	ja	De gewenste cultuur is vastgelegd in het integriteitsbeleid en de gedragscode. Daarnaast vindt er jaarlijks een zelfevaluatie plaats waarbij periodiek ook de feedback van VO en RvT wordt gevraagd.
	44	Tegenstrijdige belangen, reputatierisico's en nevenfuncties worden gemeld. De leden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan en belanghebbendenorgaan, het intern toezicht en andere medebeleidsbepalers vermijden elke vorm en elke schijn van persoonlijke bevoordeling of belangenverstrengeling. Zij laten zich op hun functioneren toetsen.	ja	Dit is vastgelegd in de gedragscode en wordt jaarlijks uitgevraagd. In het jaarverslag worden relevante nevenfuncties gepubliceerd. Ook wordt aan het begin van elke bestuursvergadering eventuele tegenstrijdige belangen met de agendastukken geïnventariseerd. Collectief functioneren komt in de jaarlijkse zelfevaluatie aan bod. Individueel functioneren wordt meegenomen door de voorzitter in de eindejaargesprekken.

	45	Het bestuur zorgt dat onregelmatigheden kunnen worden gemeld en dat betrokkenen weten hoe en bij wie.	ja	Er is een klokkenluidersregeling, incidentenregeling en een klachten- en geschillenregeling. Deze staan op de Teamsite en de laatste ook op de website.
	46	De leden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan, het intern toezicht en andere medebeleidsbepalers ondertekenen de interne gedragscode van het pensioenfonds en een jaarlijkse nalevingsverklaring en gedragen zich daarnaar.	ja	Jaarlijks ondertekenen alle verbonden personen de gedragscode met uitzondering van externen die een eigen gelijkwaardige gedragscode hebben.
	47	De voorzitter is samen met het bestuur verantwoordelijk om een open cultuur te bevorderen waarin sprake is van een lerende omgeving waarin ruimte en aandacht is voor de inbreng en diverse perspectieven van alle leden van het bestuur.	ja	Bij bepaalde besluiten worden bestuursleden nadrukkelijk gevraagd om hun mening te geven en hun standpunt met betrekking tot het besluit. Cultuur, samenwerking en functioneren van voorzitter komen in de jaarlijkse zelfevaluatie aan bod.
	48	Het bestuur waarborgt dat de leden van de organen van het pensioenfonds en medebeleidsbepalers onafhankelijk en kritisch kunnen opereren. De organen hebben daarnaast een eigen verantwoordelijkheid om het mogelijk te maken dat hun leden onafhankelijk en kritisch kunnen functioneren.	ja	Dit is vastgelegd in de statuten en het integriteitsbeleid en wordt meegenomen in de zelfevaluaties van de organen.

Jaarlijks zelfevalueren	49	<p>Het eigen functioneren is voor het bestuur, het intern toezicht, het belanghebbendenorgaan en het verantwoordingsorgaan een continu aandachtspunt. Deze organen evalueren in elk geval jaarlijks het eigen functioneren van het orgaan als geheel en van de individuele leden. Hierbij betrekken zij minstens één keer in de drie jaar een onafhankelijke derde partij. De organen besteden daarbij in elk geval periodiek aandacht aan bestuursmodel, integriteit, geschiktheid, continuïteit, diversiteit en inclusie, de wijze van opereren en de mate waarin de individuele leden zich voldoende onafhankelijk en kritisch kunnen opstellen.</p>	ja	<p>Het bestuur houdt jaarlijks een zelfevaluatie waarbij één keer in de drie jaar een externe partij wordt ingeschakeld. Hierover wordt gerapporteerd in het jaarverslag. Individuele evaluatie van bestuursleden vindt plaats d.m.v. einde jaargesprekken die worden gehouden door de voorzitter met de bestuursleden. Het eigen functioneren is voor de RVT en het VO ook een aandachtspunt waar regelmatig bij stilgestaan wordt.</p>
-------------------------	----	---	----	--

BIJLAGE 3: SFDR-BIJLAGE PENSIOENREGELING (ANNEX IV)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan milieu- of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852, waarbij een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten** is vastgesteld. In de verordening is geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten vastgesteld. Duurzame beleggingen met een milieudoelstelling kunnen al dan niet in overeenstemming zijn met de taxonomie.

Model voor periodieke informatieverstopping voor de financiële producten, als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852

Productnaam: DB pensioenregelingen Stichting Pensioenfonds Provisum
Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): 724500K3LLF0262T8394

Ecologische en/ of sociale kenmerken (E/ S-kenmerken)

Had dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☐ Ja	☒ ☐ ☒ Nee
☐ Er zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling gedaan: ___%	☐ Het product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken en hoewel het geen duurzame beleggingen als doelstelling had, had het een minimaal aandeel duurzame beleggingen van ___%
☐ in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie	☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
☐ in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie	☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
☐ Er zijn duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ___%	☐ met een sociale doelstelling
	☒ Het product promootte E/S-kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Stichting Pensioenfonds Provisum (hierna: het pensioenfonds) heeft in 2025 op verschillende manieren ecologische en/of sociale kenmerken gepromoot, te weten:

1. Uitsluitingen

Het pensioenfonds wenst niet te beleggen in bedrijven die op grond van nationale of internationale wetgeving verboden zijn en of waarin het pensioenfonds zelf niet

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe wordt voldaan aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

wenst te beleggen. Daarom heeft het in 2025 de volgende beleggingen uitgesloten in de directe mandaten:

- in ondernemingen die betrokken zijn bij de productie en/of handel in controversiële wapens, tabak, pornografie, gokken, palmolie, enkele fossiele sectoren (arctic olie, olie uit teerzand en steenkool), verkoop van wapens aan burgers en ondernemingen die betrokken zijn bij ernstige incidenten, de principes van het UN Global Compact schenden en ondernemingen waarmee de engagementprovider het engagementtraject mee heeft beëindigd omdat er te weinig voortgang is geboekt.

Het pensioenfonds wenst niet te beleggen in landen die op grond van nationale of internationale wetgeving verboden zijn en of waarin het pensioenfonds zelf niet wenst te beleggen. Daarom heeft het in 2025 de volgende landen uitgesloten in de directe mandaten:

- Landen waaraan sancties zijn opgelegd door de EU;
- landen die het onderwerp zijn van sancties van de EU tegen de centrale overheid zodanig dat er sprake is van een wapenembargo;
- landen die onvoldoende scores op het gebied van mensenrechten en/of corruptie.

Waar belegd is middels beleggingsfondsen is het hiervoor beschreven uitsluitingsbeleid moeilijker toe te passen of in het geheel niet mogelijk. Dit is vanaf 2025 enkel het geval bij de obligatieportefeuille in opkomende markten. De portefeuilles van de beleggingsfondsen worden eenmaal per jaar gescreend in hoeverre er in landen belegd is die zijn uitgesloten. Indien een fonds meer dan wenselijk is belegd in uitgesloten landen zal het pensioenfonds met de fiduciair vermogensbeheerder in overleg treden over eventueel te nemen acties, inclusief een mogelijke beëindiging van de investering in het fonds.

2. ESG-integratie

Er is sprake van ESG-integratie bij de selectie en monitoring van de beleggingsmanagers. Het pensioenfonds heeft een aantal criteria opgesteld waar de fiduciair vermogensbeheerder rekening mee moet houden.

3. Stemmen en engagement

Stemmen

Het fonds maakt actief gebruik van haar stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen van bedrijven waarin wordt belegd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het stembeleid van de beleggingsmanager. Er wordt actief op toegezien dat de beleggingsmanager die geselecteerd wordt een stembeleid heeft.

Engagement

Bij engagement wordt in gesprek gegaan met de top van een onderneming om het bedrijf aan te sporen aanpassingen in de strategie of governance door te voeren teneinde meer maatschappelijk verantwoord te opereren. Bij de selectie van een beleggingsmanager wordt er actief op toegezien dat deze een engagementbeleid heeft. Provisum heeft zich bij dit beleid aangesloten en de beleggingsmanager voert ook uit naam van Provisum engagement.

Om de engagement activiteiten meer kracht bij te zetten en specifieker te kunnen richten op thema's die het fonds belangrijk acht heeft het in 2025 wederom gebruik gemaakt van een extra engagement provider.

4. Duurzaamheid vastgoed en hypotheek

Voor de beoordeling van de duurzaamheid van de beleggingen in indirect vastgoed wordt gebruik gemaakt GRESB (Global Real Estate Sustainability Benchmark). GRESB beoordeelt en benchmarkt vastgoed op het gebied van milieu, maatschappij en bestuur (ESG). De beoordeling leidt tot een totaal score in punten en in aantal sterren die de relatieve positie van een beleggingsfonds ten opzichte van de peers aangeeft. De maximale score is 5 sterren.

Provisum belegt uitsluitend in fondsen die deelnemen aan GRESB, ten minste een rating hebben van vier sterren en het oogmerk hebben om in de overall score verder te verbeteren. Voorts wordt bij voorkeur in onroerend goed fondsen belegd die de UN Principles for Responsible Investment (UNPRI) verklaring hebben ondertekend.

Voor de hypotheekportefeuille geldt dat dat ten minste 80% van het in hypotheek geïnvesteerde vermogen moet worden belegd in beleggingsfondsen die als licht groen, artikel 8, zijn geclassificeerd in het kader van de SFDR. Daarnaast dient de beleggingsmanager de UNPRI- verklaring ondertekend te hebben en een verantwoord beleggingsbeleid te hebben waarbij de nadruk ligt op verduurzaming van woningen en CO2-uitstoot.

5. Groene obligaties

Groene obligaties zijn obligaties waarvan de opbrengst wordt gebruikt om groene investeringen te doen, bijvoorbeeld om de CO2-uitstoot te verlagen. Om de duurzaamheid in de obligatieportefeuille te verbeteren heeft de fudiciair vermogensbeheerder de mogelijkheid om te beleggen in deze groene obligaties.

6. Klimaat

Om de CO2- uitstoot te verminderen in de aandelenportefeuille is in 2025 naast het uitsluiten van een aantal fossiele sectoren ook uitvoering gegeven aan de CO2-overlay. De beheerder van het aandelenmandaat, State Street, heeft de opdracht meegekregen om de CO2-intensiteit te optimaliseren. Door het, binnen bepaalde grenzen, onder- en overwegen van bepaalde ondernemingen, sectoren en landen is de CO2- intensiteit van het aandelenmandaat van Provisum lager dan die van de benchmark.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

1. Uitsluitingen

In de volgende tabel zijn het aantal ondernemingen en landen vermeld die worden uitgesloten per eind 2025 (vermeld per uitsluitingscriterium).

Uitsluitingscriterium Ondernemingen	Nadere toelichting	Aantal
UN Global Compact schender principe 1	Steunen en respecteren van mensenrechten	4
UN Global Compact schender principe 2	Vergewissen van het niet medeplichtig zijn aan schending van mensenrechten	6
UN Global Compact schender principe 7	Een voorzichtige benadering ondersteunen bij milieu-uitdagingen	2
UN Global Compact schender principe 10	Tegengaan van corruptie inclusief afpersing en omkoping	2
Controversiele wapens		34
Tabak		31

Pornografie		0
Gokken		80
Palmolie		3
Arctic olie		0
Olie uit teerzand		5
Steenkool		26
Wapens aan burgers		0
Ernstige incidenten		7
Beëindiging engagement		5
Uitsluitingscriterium landen		
Sancties EU		13
Mensenrechten		58
Corruptie		48

Het overzicht bevat dubbeltellingen. Dit betekent dat een onderneming of land onder meerdere uitsluitingscriteria kan vallen en daar meegeteld wordt.

In principe kunnen er geen schendingen van de uitsluitingslijst van Provisum plaatsvinden met betrekking tot het aandelenmandaat dat wordt aangehouden bij State Street, aangezien er om de zes maanden een nieuwe uitsluitingslijst wordt opgesteld in overeenstemming met de uitsluitingscriteria.

De matching portefeuille van Provisum is voornamelijk belegd in Nederland, Duitsland en Frankrijk en voldoet daarmee aan de criteria. De exposure naar uitgesloten landen in de obligatieportefeuille van opkomende landen is hieronder weergegeven.

	2024		2025	
	portefeuille	Benchmark	Portefeuille	Benchmark
Landen met EU sancties	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Landen met schending van mensenrechten	5,21%	11,49%	9,98%	19,49%
Landen met corruptie	0,48%	0,00%	9,93%	10,03%

De toename van exposure naar landen met schending van mensenrechten is te wijten aan een toevoeging van Thailand in 2025. Het toevoegen van Mexico aan de lijst zorgt voor groei in het aandeel corruptie.

2. ESG-integratie

Het fonds had in 2025 zeven toetsingscriteria voor het selecteren en monitoren van de aandelen-en obligatiemanagers¹. In de volgende tabel is aangegeven in hoeverre de beleggingsmanagers voldoen aan de criteria.

¹ Inclusief een manager van de hypotheekportefeuille

Beoordelingscriteria	Aandelen		Obligaties	
	2024	2025	2024	2025
Jaar				
Aantal managers	1	1	7	7
Ondertekenaars van de UN PRI	1	1	7	7
Een eigen beleid voor verantwoord beleggen	1	1	6	6
OESO-richtlijnen en de UN Guiding Principles	1	1	nvt	nvt
Uitsluitingsbeleid voor controversiële wapens	1	1	nvt	nvt
Stembeleid	1	1	nvt	nvt
Engagementbeleid	1	1	nvt	nvt
Uitsluitingsbeleid gesanctioneerde landen	nvt	nvt	0	0

De fiduciair vermogensbeheerder streeft ernaar om negatieve impact in de portefeuilles te verlagen door als een actieve belegger op te treden. Dit doen zij door middel van engagement gesprekken met de beleggingsmanagers. In 2025 heeft de fiduciair vermogensbeheerder met 5 obligatiemanagers en met alle vastgoedmanagers gesproken.

3. Stemmen en engagement

Stemmen en engagement middels het passieve aandelenmandaat

Provisum heeft mandaathouder State Street gevraagd zich in te zetten voor engagement en te stemmen bij de bedrijven uit naam van Provisum. In 2025 heeft er door State Street bij 610 bedrijven engagement plaatsgevonden over één of meerdere kwesties (in 2024 waren dit er 432):

- met 131 bedrijven vond engagement plaats over milieukwesties, zoals klimaatverandering (in 2024: 107);
- met 219 bedrijven vond engagement plaats over maatschappelijke kwesties, zoals management van menselijk kapitaal (educatie, discriminatie, gezondheid) (in 2024: 210);
- met 553 bedrijven vond engagement plaats over governance-kwesties, zoals de beloning van bestuurders (in 2024: 410).

Deze gesprekken vinden plaats met bedrijven over de hele wereld, maar met name in Noord- en Zuid-Amerika (349) en Europa (171). De engagement van State Street vindt voornamelijk plaats voorafgaand aan stemmomente. Zij vinden dit een goed moment voor engagement bij bedrijven, vooral wanneer er toegang tot het bestuur nodig is.

Het stemgedrag van de portefeuille van Provisum is als volgt:

Stemgedrag State Street Global Advisors²	Aantallen 2024	Aantallen 2025
Aantal landen	28	30
Voorstellen van het management	18.091	14.305
Gestemd tegen het management	1.227 (6,78%)	798 (6%)
Voorstellen van de aandeelhouders	678	565
Gestemd tegen het management	59 (9%)	38 (7%)

Engagement bij bedrijven via Sustainalytics

Provisum heeft in 2025 diensten van engagement- dienstverlener Sustainalytics afgenomen, om de invloed van dit bedrijf te gebruiken en daarmee potentiële negatieve effecten van de beleggingen te voorkomen en te verkleinen, alles in overeenstemming met het IMVB-convenant.

In 2025 is er met 203 bedrijven in de aandelenportefeuille van Provisum engagement gevoerd (in 2024: 197).

Provisum heeft drie engagementprogramma's van Sustainalytics omarmd:

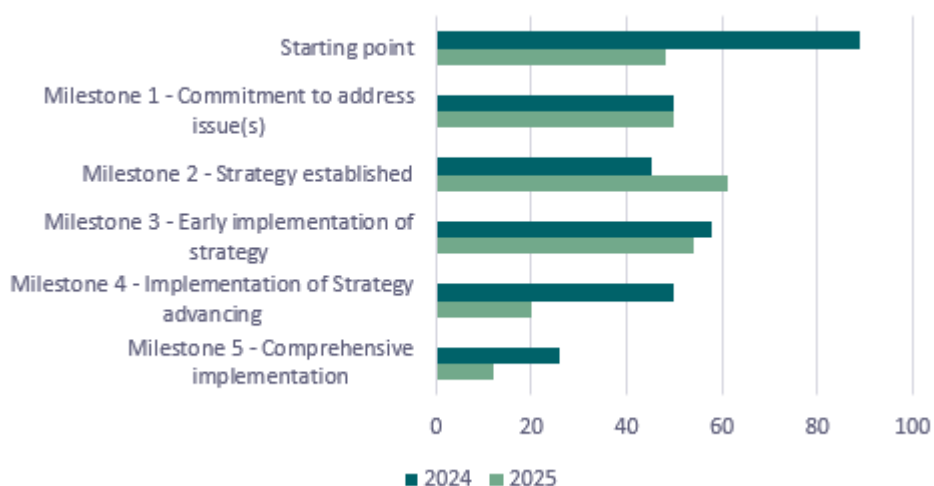
- Global Standards-engagement – dit betreft gesprekken met bedrijven over de negatieve impact en mogelijke of daadwerkelijke schendingen van de Global Compact-normen van de VN en de thematische hoofdstukken van de OESO-richtlijnen gedurende het jaar.
- Engagement over materiële risico's – gericht op bedrijven met een hoog risico met betrekking tot alle ESG-onderwerpen.
- Thematische engagementprogramma's – gericht op het verbeteren van de impact van bedrijven middels engagement op specifieke thema's.

De status van de engagement trajecten ten opzichte van 2024 is hieronder weergegeven.

---

² Op het moment van schrijven van dit verslag had State Street nog niet de stemgedrag cijfers beschikbaar over het hele jaar. Bovenstaande cijfers hebben betrekking op de periode van het derde kwartaal van 2024 tot en met het derde kwartaal van 2025.

Vooruitgang van bedrijven in 2025 ten opzichte van 2024

4. Duurzaamheid vastgoed en hypotheek

In de volgende tabel is aangegeven in hoeverre de beleggingsmanagers onroerend goed voldoen aan de criteria.

Jaar	2024	2025
Aantal managers	4	4
Ondertekenaars van de UN PRI	3	3
Een eigen beleid voor verantwoord beleggen	3	3
GRESB-beoordeling	3 sterren	0
	4 sterren	1
	5 sterren	3

Voor wat betreft hypotheek belegt Provisum in één fonds, het Nederlandse Hypotheekfonds Syntrus Achmea. Dit fonds voldoet aan de drie criteria. Het classificeert zich als een licht groen fonds, artikel 8 in het kader van de SFDR, heeft de UNPRI-verklaring ondertekend en hebben een verantwoord beleggingsbeleid. De focus hierbij ligt op 'groene' hypotheek en om dit te stimuleren biedt het kortingen op de hypotheekrente. Het doel is om de energie-efficiëntie van woningen te bevorderen. Nieuw zijn hypotheek welke gericht zijn om woningen weerbaarder te maken tegen water/overstromingsrisico (bekend als blauwe hypotheek).

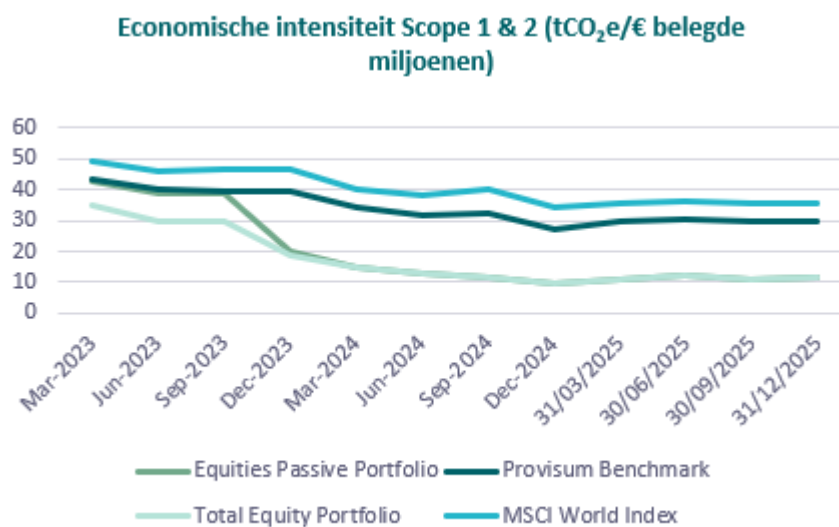
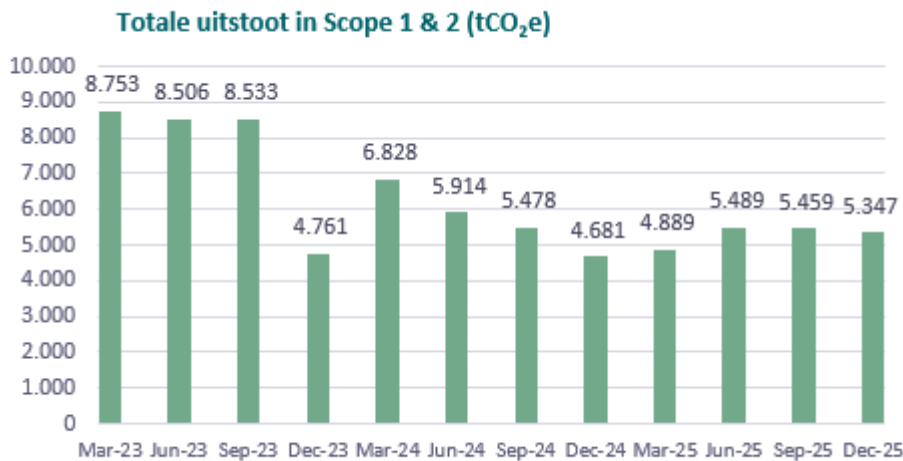
5. Groene obligaties

De matchingportefeuille is bedoeld om de rentegevoeligheid van de verplichtingen af te dekken en belegt voornamelijk in staatsobligaties uit Duitsland, Frankrijk en Nederland. Om het duurzaamheidsprofiel van deze portefeuille te verbeteren, is er bewust voor gekozen om vanaf 2022 groene obligaties in de matchingportefeuille op te nemen. Tot medio 2025 werd er een minimum van 10% en een maximum van 20% aangehouden.

Het bestuur heeft op advies van de beleggingscommissie besloten om vanaf medio 2025 geen grenzen meer te stellen. Er is ervaring opgedaan en de liquiditeit en rendement zijn goed gebleken. Het huidige aandeel groene obligaties in de staatsobligatie portefeuille bedraagt 15% (eind 2024: 17%).

6. Klimaat

Het pensioenfonds wil de klimaatrisico's beperken door bij de aandelenportefeuille de CO₂-uitstoot stapsgewijs te verminderen en streeft het jaarlijks naar een grotere vermindering van de CO₂-intensiteit dan de benchmark MSCI World. Hieronder is de CO₂-uitstoot en intensiteit per eind 2025 weergegeven en vergeleken met voorgaande jaren.

De aandelen portefeuille laat vanaf 2023 een gunstige ontwikkeling zien vanwege de CO₂-overlay die eind 2023 is doorgevoerd. Het presteert beduidend beter dan de markt wanneer de portefeuille vergeleken wordt met de benchmark en de MSCI World index.

● **...en in vergelijking tot voorgaande perioden?**

In de data hierboven is een vergelijking weergegeven ten opzichte van het voorafgaande jaar.

- **Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?**

De pensioenregeling bevatte geen duurzame beleggingen volgens de definitie van de SFDR.

- **Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?**

Deze vraag is niet van toepassing op het pensioenfonds.

- **Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?**

Deze vraag is niet van toepassing op het pensioenfonds.

- **Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten?**

Deze vraag is niet van toepassing op het pensioenfonds.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Dit product heeft rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op de duurzaamheidsfactoren die centraal staan in de SFDR: ecologische, sociale en werkgelegenheidszaken, eerbiediging van de mensenrechten, en bestrijding van corruptie en omkoping.

Het fonds screent periodiek de aandelen- en obligatieportefeuille op (potentiële) negatieve impact, op ESG (Environment, Social en Governance) risico's/financieel-materiele duurzaamheidsfactoren die impact hebben op de beleggingsportefeuille. Dit is stap 2 van het ESG due diligence proces conform de OESO-richtlijnen. Hoe het fonds dit doet, is uitgebreid beschreven in het [Beleid Maatschappelijk verantwoord beleggen](#).

In de Principle Adverse Impact (PAI) verklaring die te vinden is op www.provisum.nl wordt gerapporteerd over de 18 verplichte en 2 vrijwillige PAI's, oftewel ongunstige effecten.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die het grootste aandeel beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten 2025.

Uitgever	Sector	Land	Weging
Government Bond, France, Sovereign	Overheid	Frankrijk	13,64%
Government Bond, Germany, Sovereign	Overheid	Duitsland	13,05%
Government Bond, European Union, Sovereign	Overheid	Belgie	8,62%
Real Estate Debt, Mortgage, Europe (Developed)	Onroerend goed: Hypotheek	Nederland	4,40%
Government Bond, Netherlands, Sovereign	Overheid	Nederland	3,88%
Properties, Residential, Europe (Developed)	Onroerend goed: Residentieel	Nederland	2,27%
NVIDIA CORPORATION	Informatie Technologie	Verenigde Staten	1,88%
APPLE INC.	Informatie Technologie	Verenigde Staten	1,68%
Goodman European Logistics	Onroerend goed: Logistiek	Luxemburg	1,49%
MICROSOFT CORPORATION	Informatie Technologie	Verenigde Staten	1,39%

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

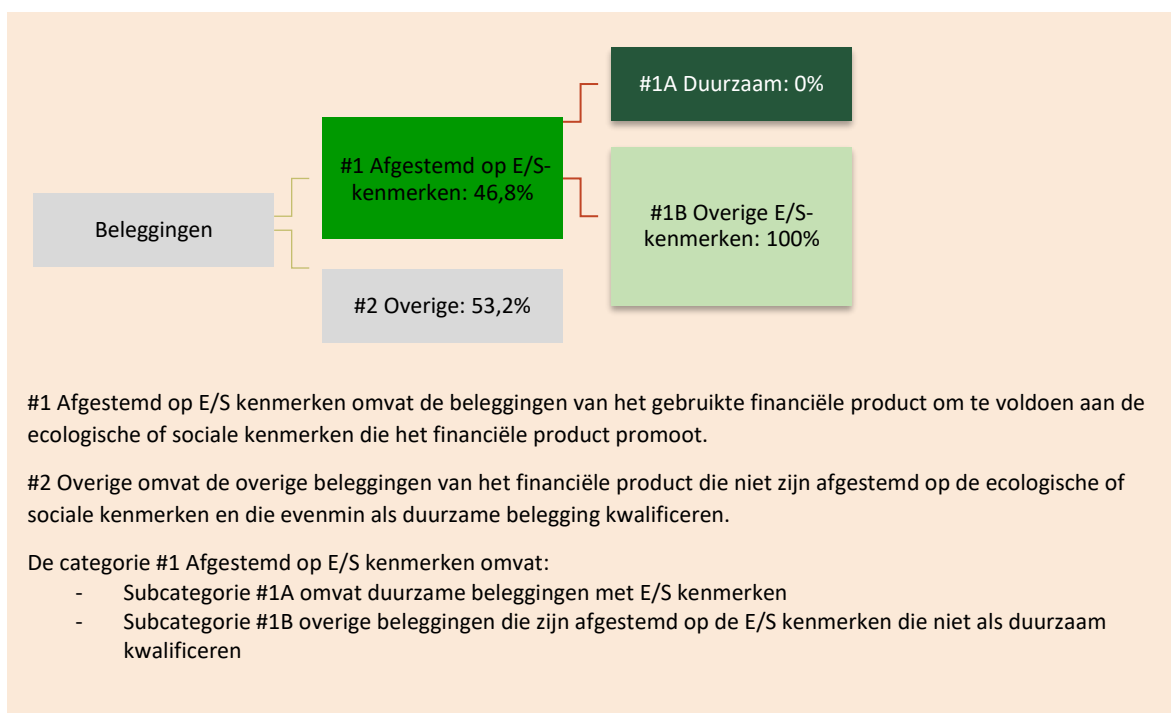

Eind 2025 was 46,8% (2024: 45,3%) van de beleggingsportefeuille zodanig belegd dat daarmee milieu- en sociale kenmerken gepromoot werden.

Dit betreft de categorieën aandelen ontwikkelde markten (33,0%), staatsobligaties opkomende markten (5,8%) en vastgoed (8,0%). Dit percentage is ook terug te vinden in het overzicht hieronder (onder #1. De overige beleggingen (staatsobligaties ontwikkelde markten, LDI fondsen en hypotheek) zijn niet afgestemd op deze kenmerken en worden door de vermogensbeheerder niet als artikel 8 geclassificeerd. Deze zijn opgenomen onder #2. Voor deze categorieën golden geen ecologische of sociale minimumwaarborgen. Het fonds is over de classificatie nog in gesprek met de vermogensbeheerder.

● Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

● In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	Weging
Overheid	38,08%
Financiële instellingen	14,85%
Onroerend Goed	13,38%
Informatie Technologie	9,40%
Overig	5,35%
Gezondheidszorg	3,52%
Discretionair verbruik	3,47%
Communicatiediensten	3,20%
Industrie	3,17%
Markt	2,28%
Basis consumptiegoederen	1,43%
Energie	0,79%
Materialen	0,74%
Nutsbedrijven	0,34%
	100,00%

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een milieudoelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Niet van toepassing aangezien dit onderdeel betrekking heeft op duurzame beleggingen en het pensioenfonds geen duurzame beleggingen deed.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen³?

- Ja
- In fossiel gas
  - In kernenergie
- Nee

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Niet van toepassing aangezien dit onderdeel betrekking heeft op duurzame beleggingen en het pensioenfonds geen duurzame beleggingen deed.

Hoe verhield het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

Niet van toepassing aangezien dit onderdeel betrekking heeft op duurzame beleggingen en het pensioenfonds geen duurzame beleggingen deed.

zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die geen rekening houden met de criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de verordening (EU) 2020/852

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

Niet van toepassing aangezien dit onderdeel betrekking heeft op duurzame beleggingen en het pensioenfonds geen duurzame beleggingen deed.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Niet van toepassing aangezien dit onderdeel betrekking heeft op duurzame beleggingen en het pensioenfonds geen duurzame beleggingen deed.

³ Activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van de klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie – zie de toelichting in de linkermarge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgesteld in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Mandaten of beleggingsfondsen die door de vermogensbeheerders niet als artikel 8 fondsen worden geclassificeerd, zijn opgenomen onder categorie #2. Dit waren staatsobligaties van ontwikkelde landen die opgenomen waren in de matchingportefeuille, LDI-fondsen en beleggingen in Hypotheken. Voor deze categorieën golden gedurende de referentieperiode geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/ of sociale kenmerken te voldoen?

Er is door de fiduciair vermogensbeheerder uitvoering gegeven aan het MVB-beleid van Provisum. Eenmaal per jaar rapporteren zij hier uitvoerig over.

In 2025 is door de beheerder van het passieve aandelenmandaat uitvoering gegeven aan de in 2024 geïmplementeerde CO2-overlay. Met deze CO2-overlay krijgt de beheerder van het mandaat de opdracht om, naast het behalen van rendement, de CO2-uitstoot lager te laten zijn dan de benchmark en de MSCI World Index. De vermogensbeheerder geeft hier uitvoering aan door het onder- en overwegen van bepaalde ondernemingen, sectoren en landen, rekening houdend met een bepaald risicobudget.

Er is in 2025 door de engagementprovider mede namens het fonds engagement gevoerd met bedrijven in de portefeuille. Hierover is op de website van het fonds gerapporteerd. Tevens zijn de rapportages met het stemgedrag van de vermogensbeheerder van het directe aandelenmandaat op de website van het fonds gepubliceerd. In de rapportages wordt per bedrijf aangegeven hoe er per agendapunt gestemd is tijdens de aandeelhoudersvergadering.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Het pensioenfonds heeft geen specifieke benchmark aangewezen om te bepalen of de ecologische en/of sociale kenmerken worden gepromoot.

● *Waarin verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?*

Niet van toepassing.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische of sociale kenmerken?

Niet van toepassing.

● *Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?*

Niet van toepassing.

● *Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?*

Niet van toepassing.

Referentiebenchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken die dat product promoot.

BIJLAGE 4: GEHANTEERDE BEGRIPPEN

AFM

De Autoriteit Financiële Markten, door de wet aangewezen voor gedragstoezicht op pensioenfondsen. De AFM houdt ook toezicht op de communicatie door pensioenfondsen naar de deelnemers en gepensioneerden.

ALM

Asset Liability Management (ALM) is een onderzoekstechniek om bij verschillende scenario's en uitgangspunten op het gebied van de beleggingen en de verplichtingen het effect op de financiële positie van het pensioenfonds te kunnen voorspellen. De uitgangspunten hebben betrekking op het beleggings-, indexatie- en premiebeleid in samenhang met de economische omstandigheden en de risicohouding van het pensioenfonds.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is een maat voor de financiële positie van pensioenfondsen.

Benchmark

Een objectieve maatstaf waaraan de performance van het belegde vermogen kan worden getoetst. De benchmark wordt gebaseerd op een in beginsel vaste samenstelling van beleggingen; fluctuaties in de waarde van de benchmark worden veroorzaakt door de koersfluctuaties van de in de benchmark opgenomen beleggingen.

DNB

De Nederlandsche Bank N.V., door de wet aangewezen als toezichthouder op de solvabiliteitspositie van pensioenfondsen.

Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)- convenant

Met ondertekening van het IMVB-convenant onderschrijft Provisum de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP's). In het IMVB-convenant zijn afspraken gemaakt over de inbedding van de OESO-richtlijnen en UNGP's in het beleid van pensioenfondsen, de uitbesteding aan externe dienstverleners en de monitoring en rapportage daarover.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat verband houdt met een verandering van de rente. Zowel de beleggingen als de verplichtingen en in mindere mate de overige activa en passiva zijn gevoelig voor fluctuaties in de rente.

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

Een Europese Verordening die financiële marktdeelnemers, waaronder pensioenfondsen, verplicht informatie te verschaffen over het duurzaamheidsbeleid en transparant te zijn over de uitvoering daarvan.

Strategische beleggingsmix

De door het Bestuur van het pensioenfonds op basis van ALM-studie en adviezen van de beleggingscommissie en eventueel overige adviseurs vastgestelde beleggingsmix voor de langere termijn.

Technische voorziening

Een voorziening die nodig is om aan de reeds bestaande pensioenverplichtingen jegens de verzekerden te voldoen.

Uitvoeringsovereenkomst

Een overeenkomst tussen de werkgever en het pensioenfonds met betrekking tot onder meer de financiering van de pensioenverplichtingen.

Vereist eigen vermogen

Het vereiste vermogen op basis van de systematiek van het financieel toetsingskader (FTK) die het pensioenfonds moet aanhouden in verband met de vereiste zekerheid dat de onvoorwaardelijke pensioenen ook daadwerkelijk worden uitgekeerd.

STICHTING PENSIOENFONDS PROVISUM

POSTBUS 7873

1008 AB AMSTERDAM

Jachthavenweg 111

1081 KM Amsterdam

T: 020 – 621 3891

E: info@provisum.nl

W: www.provisum.nl